

(079 74) 079 7422
 PUBLIKÁCIÓS IRODA
 11. sz. Tel.: 3.677.
 Főszerkesztő Dr. MARTON ERNO.
 A munkatársak és kiadók nevei:
 SCHON DESSÉ. - Kiadó: Munkács
 Csaba Ltd., Tel-Aviv, Roshov
 (volt Schöner) 11. sz. Tel.: 3.677.

UJ KELET

PÁRTONKIVÜLI NAPILAP

Lar városa alatt még mindig reng a föld

Teherán. (IFP, Reuter.) — Lar városban tegnap újabb erős földrengés volt, aminek következtében néhány csupasz fal összedőlt és maga alá temetett több katonát, amint mentőmunkásokkal foglalkoztak. Öt katona meghalt. Eddig 650 sebesültet as-

tak ki a romok alól. A sebesültek közül 50-nek az állapota súlyos. A mentőcsapatok 360 holttestet találtak meg, de tartja magát a hír, hogy legalább 500 halottja volt a katasztrófának.

Bizalmatlansági indítvány Debré ellen

Páris, (IFP). — Tegnap 57 szocialista és radikális képviselő aláírásával bizalmatlansági indítványt nyújtottak be a francia kormány ellen, amelyet azzal vádolnak, hogy megszegte az alkotmányt, amikor a képviselők feléne kívánóságára nem hívta össze a nemzetgyűlést. A bizalmatlansági javaslat benyújtója Michel Debré miniszterelnök lemondását követeli. Politikai megfigyelők szerint a kormány nagy többsége lesz a jövő hétre kitűzött szavazáson.

Korea alelnöke egész családjával együtt öngyilkos lett

Syngman Rhee elnök által örökbe fogadott fia hajtotta végre közös megegyezéssel a családirtást — Megalakult az ideiglenes koreai kormány

Szöul, (IFP, UPI). — A győzedelmes koreai forradalom második napján néhány megrázó esemény történt, amely mély benyomást gyakorolt az utcákon örömitáncban tomboló népre. A kora reggeli órákban elterjedt a híre annak, hogy Li Ki-Pong köztársasági alelnök palotájában családjának összes tagjaival együtt öngyilkosságot követett el. A volt alelnök, aki hiába kér-

te a hadsereg védelmét a tömeg haragja elől, megkérte elsőszülött fiát a családirtás végrehajtására és hátrahagyott pár soros írásában azzal magyaráztan tette, hogy így kéri a nemzet bocsánatát. A fiú lelötte apját, anyját, öccsét és ezután föbelötte magát.

Li Ki Pong fiát, Pong Szuk hadnagyot, Syngman Rhee, akinek nincsen gyer-

meke, nemrég örökbe fogadta. Ez a fiú hajtotta végre a családirtást és azután önmagával is végzett.

Syngman Rhee, a lemondott elnök, aki közeli rokonságban állt az öngyilkossal, mélyen megrendülve vett tudomást a cselekedetről. Syngman Rhee ekkor már megtette az előkészületeket hogy elhagyja az elnöki palotát és szerény, kínai stílusban épült villájába vonuljon vissza, amely nincs messze a fővárostól. A volt elnök, aki meg van győződve arról, hogy a forradalom nem személyesen ellene irányult, gyalog akarta elhagyni a palotát és csak az amerikai nagykövetség, valamint a képviselőház küldöttségének rábeszélésére ült autóba. Az utca nagy lelkesedéssel fogadta az agg politikusot, amikor a kocsi végighaladt az utcákon. Ő és fiatal felesége mosolygva integettek a tömegnek, amely viharosan ünnepelte őket az egész út alatt.

A nap folyamán megalakult az új kormány Hu Csung vezetésével, aki az alkotmány módosítását végrehajtásáig és az új elnökválasztásokig vezeti az ügyeket. A kormányt szakemberekből állították össze és az nem érvezi a sok koreai párt egyikének sem a támogatását. A kormány tegnap azzal a kéréssel fordult a parlamenthez, hogy hajtsa végre az alkotmány módosítást. A miniszterelnök figyelmeztette a parlamentet, hogy a kormány nem marad három hónapnál tovább uralmon s ezalatt véget kell vetni az országban uralkodó káosz-nak.

Szöul főügyésze tegnap letartóztatási parancsot adott ki Csü Ing Kiu volt belügyminiszter ellen, akit az elnökválasztások megahamisításával vádolnak. A volt belügyminiszter elmenekült lakásából, de valószínűnek tartják, hogy Szöulban rejtőzködik.

Ma éjjelkor egymillió arab munkás megkezdi a bojkottot az amerikai hajók ellen

Hat kanadai munkásszervezet csatlakozott a montreáli bojkott-mozgalomhoz

Montreal, (UPI, Reuter). — Hat munkásszervezet tagjai csatlakoztak tegnap a sztrájkorséghez, amelyet szerdán este a tengerészszervezet állított a Star of Assuan egyiptomi hajó mellé. A kikötőmunkások megengedték a hajó 37 utasának a leszállást. A sztrájkorség feliratosokat hordoz, amelyekben tiltakoznak az ellen, hogy Egyiptom feketelistára tett

100 kanadai hajót és ezek nem kapnak szolgáltatásokat az arab kikötőkben.

Még nem tudják, hogy a rakodómunkások szakszervezete csatlakozik-e a mozgalomhoz. A hajó kirakására nem került sor, mert a kikötő zsúfoltsága miatt a hajót nem hozták még a rakparthoz.

Válaszul a kanadai munkások sztrájkjára, a szíriai szakszervezeti szövetség közölte, hogy bojkottot rendel el minden kanadai hajóra, amely szíriai kikötőbe érkezik. Az arab bojkottiroda vezetője egyébként azt a feltűnést keltő kijelentést tette, hogy egyetlen kanadai hajó sem szerepel a feketelistán és ezért teljesen érthetetlen számára a kanadai kikötőmunkások bojkott-határozata.

A Daily Telegraph kairói tudósítója közben arról értesült, hogy az amerikai kormány kötelezte magát az arab államokkal szemben, hogy a juttatások formájában, vagy kereskedelmi szerződés keretében kioldja az amerikai árut, nem amerikai hajókon fogják elküldeni az arab országokba, ha az arab munkások kimondják a sztrájkot az amerikai hajók ellen. A lap szerint Amerika kairói nagykövetsége közölte ezt az egyiptomi kormánnyal. Azok az amerikai hajók, amelyek liszt vagy buzaszállítmánnyal vannak utban Alexandria, Port Szaid, vagy Beirut felé, utasításokat kaptak, hogy vessenek horgonyt olasz, vagy görög kikötőkbe és várjanak további utasítást. Lehetséges, hogy az amerikai szállítmányokat más hajókra fogják átrakni.

A damaszkuszi rádió tegnap azt közölte, hogy egymillió arab munkás kezdi meg pénteken éjjelkor az amerikai hajók bojkottját az összes arab kikötőkben.

Aszad Radzsach, az arab munkások szakszervezetének titkára tegnap megbeszéléseket folytatott arról, hogy a kanadai hajók elleni sztrájkot hirdetnek feleletként „a világcionizmus” ármányára, amely a szakszervezeteket akarják felhasználni az arab államok elleni nyomásra. Elhatározták, hogy munkásküldöttséget menesztenek Marokkóba és hasonló magatartásra fogják felszólítani az ottani munkásokat.

Abdul Chalek Haszuna, az Arab Liga főtáskára a kanadai munkások megmozdulásáról szólva kijelentette, hogy a kérdés komolyabb és súlyosabb formát vett, ami megköveteli, hogy az arab államok bátran nyuljanak a kérdéshez. Közben az arab bojkottiroda feketelistára vett egy lengyel, egy jugoszláv és két amerikai hajót.

Zavargások Lengyelországban

Varsó, (IFP, Reuter.) — Lengyelország új nehézipari városában, Nova Hutában zavargások törtek ki. Néhány ezer munkás vonult ki az utcára és meg akarta akadályozni, hogy a város egyik teréről egy nagy keresztet eltávolítsanak. A rendőrség és a polgárőrség gumibotokkal és könnygázközzel támadta azokat. A tömeg megrohanta a városházát, amelyet felgyújtott.



Marokkóban halálra ítélték az ételaj-hamisítókat

Rabat, (UPI). — A marokkói rendkívüli bíróság határozatánál tanácskozás után tegnap halálra ítélték az ételaj-hamisítást per öt fővádlottját, három pedig életfogytiglani kényszer-munkával sújtotta. A per vádlottai ételaj-hamisítottak olyanformán, hogy olcsón összevásárolt amerikai kenőolajat keverték bele, amely lókhajtásos motorok tisztítására szolgált. Az így megmérgezett olajat, amely tömeghalált és sok ezer ember megbénulását okozta, 27 nagykereskedőn keresztül hozták forgalomba.

A marokkói közegészségügyi minisztérium múlt novemberben megjelent jelen-

tése szerint 9544 marokkói polgár szenvedett benuulásokat a mérgező olaj fogyasztása következtében, de ezen kívül sokszázan, közöttük gyermekek belehaltak. A benuult betegek nagyszámú gyogyíthatatlan.

A kereskedők azt állították, hogy a gépolajat az amerikai hadsereg marokkói bázisán adták el nekik.

Véres kormányellenes tüntetések Isztambulban és Ankarában

Három halottja és husz sebesültje van a zavargásoknak — A parlament szabadságkorlátozó rendelkezései miatt törtek ki a zavargások

Isztambul (IFP). — Tegnap délelőtt véres események játszódtak le Isztambulban, valamint Ankarában, ahol az egyetemi hallgatók kormányellenes tüntetéseket rendeztek. Isztambulban három halottja és több mint husz sebesültje van a zavargásoknak, amelyeknek során a rendőrség fegyvert használt a diákok ellen.

A tüntetéseket az váltotta ki, hogy a török parlament szerdán éjjel a demokráta párt többségi határozatával felhatalmazást adott a parlamenti vizsgálóbizottságoknak, hogy betiltsanak nyilvános üléseket, eldobozzanak lapokat és jogerős börtönbüntetéseket mondhasanak ki. A parlamentben rendkívül heves vita folyt a többségi demokráta és az ellenzéki republikánus párt között, amelyek elnöke Ismet Inönü volt köztársasági elnök, Kemal Atatürk egykori fegyvertársa. A tiltakozó ellenzéki képviselők közül 12-öt kizárták a parlamentből és Inönüt, aki éles szavakkal alkotmányellenesnek minősítette a törvényt, erőszakkal távolították el az üléssteremből, miután a képviselőház többsége megszavazta, hogy 12 egymásutáni ülésen nem jelenhet meg.

A diákok, akik főként az Ismet Inönüt ért sérelem ellen tüntettek, fel akartak vonulni az elnökségi palota ellen, de a rendőrség elzárta az útjukat. A tüntetők

„szabadság, szabadság” felkiáltással megütköztek a rendőrökkel. A rendőrség visszaszorította a diákokat, akiket az egyetem rektora is felszólított, hogy oszlanak szét. A diákok végül áttörték a rendőrök kordonjait (Folytatása a 16-ik oldalon)

A függetlenség ünnepén a győzelem lobogója leng minden házon!

ÜNNEPI REGGELIHEZ
AROMATIC cikória
tejjel

ÜNNEPI EBÉD
AROMATIC fűszerrel

ÜNNEPI VACSORA
AROMATIC kávé
MINDEN HÁZBAN

A rózsák városába utazunk!

Rhodos, a rózsák városa, Athén, Görögország fővárosa, meghívják önt egy felejthetetlen vakációra. Hajókázás az Égei tengeren, - kirándulások luxusautókon. Látogatás érdekes éjszakai klubokban, ellátás jó szállodákban.

10 nap Rhodosban csak 375.— font,
12 nap Rhodosban és Görögországban csak 425.— font,
8 nap Cipruson csak 278.— font.
Részletek és feliratkozás:

CITOUR
Tel-Aviv, Brenner-u. 2.
Telefon: 6 795 9.



Nem engem!

Engem nehéz megtevesztetni, vagy félrevezetni. En kifejezetten az „Ec Házajit” „extra” olaját követelem a mákoletben — a pirosalléros üvegben.
Miért? Micsoda kérdés! Az „Ec Házajit” az egyetlen olaj az országban, amelyet az új amerikai C. D. eljárással finomítanak.

A nagyszámú érdeklődés folytán még sávotig nyitva
Tibériáson a magyar ajdúk közkezevelt
„AZGUT” penziója
Rehov Hágáil - Telefon: 119.
Kittinó orthodox kóser magyar konyha. • Mérsékelt árak.

bébé spitzer
TEL-AVIV, SIRKIN-UTCA 1.
(Bugraov-sarok)
Menyasszonyi fátöl-kölcsonzés.
Különleges fazonok.

Dr. Mayer Lajosné és Max Tauber
HOLCZ BLANKA JERUZSALEM (Wien)
TEL-AVIV (Budapest)
1960 APRILIS 26-AN HAZASSAGOT KÖTÖTTEK.

László Alice és György
örömmel közlik, hogy kislányuk
Erika — Rika — megérkezett.
Jeruzsálem, 1960. apr. 27.

Weisz Jenőnek és Goldának HAIFA (Budapest)
50-İK HAZASSAGI ÉVFORDULÓJUK
(aranylakodalmuk) alkalmából sok szerencsét, boldogságot, egészséget, hosszú életet együtt, kívánunk gyermekeik, unokáik, dédunokáik

A KÖZBEESŐ MÁJUS ELSEJE ÉS FÜGGETLENSÉGI NAP MIATT AZ

UJ KELET

legközelebbi száma

kedden

REGGEL JELENIK MEG

HIREK

AZ ÚJ KELET
ELŐFIZETÉSI DÍJA
HAVONTA IL 4.600

1960. május 2.	
1960. április 20. péntek	
Gyertyagyújtás:	
Jeruzsálem	5.30
Tel-Aviv	5.57
Haifa	5.51
1960. május 3.	
1960. április 30. szombat	
Heti avatás: Táza - Mócorá	
Háttér: „Várbás Anásim”	
Műszo: M. Blüchler II. 7.	
Szombat kimenetele:	
Jeruzsálem	6.56
Tel-Aviv	6.54
Haifa	6.53

HOCHEDEUTSCH

Dr. Mose Tabor, aki az elmúlt években a Kölnben élő izraeli jövőképét kiállította, most hazatért, és máris elhelyezkedett mint a Haifai ülésező Szociális Internacionális sajtó-főnöke.

Ő mesélte, hogy Kölnben egyszer levelet kapott egy német állampolgártól, aki - úgy mond - kellemes meglepetéssel vette tudomásul, hogy a Kol Jisráel végül megindította német nyelvű adását. „Csak azt sajnálom, hogy a bementő kiejtése nehezen érthető és nyelvtani képzettsége is sok kívánnivalót hagy maga után. - Hosszanak oda, hogy az izraeli rádió „Hochdeutsch“-ot beszélni bebiztosított alkalmazzon” - kérte a levelet.

Felesleges hozzátenni, hogy a derék német a Kol Jisráel jövőképét hallgatta... (sz. i.)

Vendégek az állampolgárok. Jicchák Ben-Cvi államelnök és hitvese tegnap kihallgatáson fogadta George Wiset, a jeruzsálemi heber egyetem rektorát, aki elnökölt, A Bronnman, az egyetem kanadai baráti pártbizottságának elnöke, Cyril James, a montreali egyetem elnöke, Norman Bentwich professzor, az angliai pártbizottság elnöke, Dvorcecky professzor, az egyetem helyettes elnöke, R. Bacchi és A. Guttmann professzorokat. A vendégeket Benjámin Mázár professzor, az egyetem elnöke mutatta be az elnöki párnak.

Kirakotunk tele van a legjobb szakkönyvekkel, szótárakkal. - Üzletünkben még többet talál, „Hadash” Hajarkon ötvenkilenc.

Ujabb repülőjáratok. A csütörtöki napokon az ARKIA repülő vállalat pótdjáratot indít a Tel-Aviv-éjláti vonalon. Erre a célra az ARKIA egy Dakota gépet állít be, amelyet a közeli hónapokra egy angol vállalatól bérelt.

Ertesztés. A jom háacmáut után írvit, angol és francia újságok és kurzusok indultak felmötetnek a közismert „KADIMA” nyelviskolában, Tel-Aviv, Ben Jehuda 74. Ugyanakkor speciális angol és francia tanfolyamok kezdődnek díjmentesen. Felvételi korlátok számban. Felvételt és beiratkozást ideiglenesen 9-12 óráig, délután 3-9-ig, péntek délutánig.

Világítást szereltek fel Akko és Ros Hánikrá között. Az Akko és Ros Hánikrá közötti országúton világítást szereltek fel egy két kilométeres szakaszon. A világító testek kellő fényt biztosítanak ezen az országúti részen, ahol mindaddig számos baleset történt. A balesetek előidézésében a motorkerékpárok okozták a legtöbb bajt.

Ujságírói díj Gerson Agnon nevére. Jeruzsálemi tudósítónk jelenti, hogy a város ezer font összegű ujságírói díjat alapított a néhai Gerson Agnon polgármester, a Jeruzsálem Post volt főszerkesztőjének nevére. A díjat évente egy-szer, Agnon elhalálának napján osztják ki a Jeruzsálemről írott kiadváló ujságírói beszámoló szerzőjének.

Chitéből érkezett elsőrendű szakácsnő kisebb vendéglőben, vagy szállóban, esetleg családnál (félnapra is) elhelyezkedne.

Tel-avivi, vagy rámtát gáni vásárokat: Tel Aviv, POB. 17002 címre kérjük.

Izraeli manekenek utaztak Amerikába. Tegnap az El-Al repülőgéppel öt izraeli próbaiszony utazott az Egyesült Államokba, hogy részt vegyen a közeli napokban megnyíló nemzetközi vásáron. Az izraeli manekenek dívatbemutatót rendeznek a nemzetközi vásáron.

HANGOK A PARADICSOMBÓL

Az új hangja: Nézz le a földre, a két sudár fát előbb megátkozom, aztán térd legyen.

Adám: Hé, mely fa az, amelynek gyümölcsét élvezni nem bán, hanem erősz?

Az új hangja: Egyedül a Vén Diófa. Nyitott tétő.

Énekek: A. NOVAK. Muzsikál: RÓZSA-GAAL cigányzenekara. A Függetlenségi Napon nappal is nyitva.

Tel-Aviv, Kikár Dizengoff 14-16/I.

Lóránt könyvtár fogalom! Lóránt könyvtár friss, modern! Lóránt könyvtár csak Hár Sznáj 2 (Nagytemplom mellett)

Átszivárgó tartatetésben egy galli arab falut. A galli Dir Chaná községben szerdán egy beszivárgó, aki ott lakott az államilakulás előtt, megbeszített két falubeli lakost. Azóta félelemben élnek, mert nem tudják, mikor tér vissza a merénylő beszivárgó. A rendőrség vizsgálatot folytatott a faluban, hogy megállapítsa, ki áll kapcsolatban a beszivárgóval.

Műfogsorjavítás a Tácháná Merkázitnál, félóra alatt, acélvázal, garantálva. Sonnenschein, Tel-Aviv, Hágdud Háivri 28. Telefon 61962.

Zürichben havazott. A Swisssaire repülőgéppel érkező utasok tegnap arról számoltak be a luddi repülőtéren, hogy Zürichben szerdán hatalmas hó esett le. Mint az utasok elmondták, a nagy svájci városban sok órán át esett a hó és rendkívül hideg volt.

Legszébb NŐI TASKAK Évától, Tel-Aviv, Allenby 90. Készítői árak.

Beiratások a tel-avivi ovodákba és iskolákba. - Tel-Aviv város közoktatási igazgatósága közli, hogy az ovodákba és az elemi iskolák első osztályába való beiratkozások május 3-13-ika között zajlanak le az iskolák irodáiban, illetve külön e célra létesített ki-rendeltségeken. Ugyanezekben a napokban lehet a különleges ki-rendeltségeken kémi egyik iskolából a másikba való átiratást. A be-iratkozás egyéb részleteiről még külön közlemény jelenik meg.

A MECHANIKAI SZOVÓGYAR R. T.

(Mayer Testvérek, Bpest) egykori dolgozó ezután adnak egymásnak baráti találkozó!

május elsején, vasárnap délután 4 órakor a Rowal kerti helyiségében.

Tel-Aviv, Dizengoff-út 111

Sikkasztási ügyben kért vizsgálatot egy kibuc. Nezer Sireni kibuc titkársága azzal a kéréssel fordult az országos rendőrfőkapitánysághoz, hogy indíttson vizsgálatot egy sikkasztási ügyben. A gyanúsított az építő részleg ügyeit kezeli a kibucban. Az ország déli körzetének rendőrpáncsnoksága megindította a nyomozást.

Disztingváljunk! Csakis jó könyvtárba járjunk! „Hadash” könyvtár a legjobb. Iratkozzon be! Hajarkon ötvenkilenc.

Felmentették a Hápoelt a jaffai sporttribün beszakadása miatt. A Hápoel jaffai sportpályáján még 1957 áprilisában bal-eset történt. A sportpálya egyik tribünje beomlott és tíz ember megsebesült. Emiatt az egyesület, illetve annak négy vezetője ellen kártérítési pert indítottak. Tegnap hozott ítéletet a tel-avivi járásbíró az ügyben és felmentette a Hápoel négy vezetőjét a gondatlanságból okozott baleset vádjá alól.

Uj módszer! Műfogsorjavítások gyorsan, garantálva. Beigel, Tel-Aviv, King George 15. és Bugrásov 40.

Ifjúsági otthon építenek két meggyilkolt oktatónak emlékére. A tavaly pészáchkor a Mácádá hegy környékén meggyilkolt két ifjúsági októató Sua Ettinger és Jicchák Lipschitz emlékére ifjúsági otthon építenek a tel-avivi Kálischer iskolában a Mansie, Karmel, Kalischer és eKran Hátémánim negyedek elemi tanuló ifjúságát szolgáló ifjúsági otthon alapítóleveli ünnepségét tegnap délután tartották meg Mose Goldstein alpolgármester részvételével.

Szigorúan köser magyar konyha PENSION

MARGOA, Naharia

Weizmann-ú. 71.

A la Carte étkezés * Gyermekmelletti külön gánet * Szellős ebédlő - terrasz * Árnyas kert

Tel: R. KNOPFLER KLARA (Bp., Garai-ú.)

Behajtott motorbiciklivel az autóbuszba. Eljáhu Zamil 22 éves fiu, aki motorkerékpárján vitte Bruria Kárnitzki 20 éves leányt, szerda este Jaffán belerobogott egy Dán autóbuszba. A fiu könnyebben sebesült meg és rövid kezelés után hazaezvedtek, míg a leányt beazallították a tel-hásonéri kórházba. - Tegnap délbén a rámtát-gáni Haroe utcában a 159-es számú ház mellett, egy törpe motorkerékpár elütött te a 3 és fél éves Dani Baisist. A törpe-kerékpár vezetője és utasa is megsebesült a balesetnél.

Rendezik a rámtát-gáni Elit-köröndöt. A Rámát-Gán bejáratánál lévő „Elit”-körönd rendezésére vonatkozólag Jozseftal munkatügyi miniszter tegnap szerződést írt alá Krinici, rámtát-gáni polgármesterrel. Mint ismeretes, ezen a téren rendkívül erős és bonyolult a forgalom és minden kísérlet, amely az utak rendezésére irányult, eddig keresztülvihetetlen volt. A most létrejött megállapodás szerint különböző építkezésekkel megjavítják a körönd utthalozatát. A idadások 65 százalékát a munkatügyi minisztérium, míg 35 százalékát Rámát-Gán városa viseli.

A gánal nagykövet látogatása a Mápám vezetőnél. Gána izraeli nagykövet, Bidiaku Poka meg-látogatta a Mápám főtít-kárát, Mšir Jáari képviselőt Merchávjá kibucban. Ugyananc látogatsát tett J. Cházán Mápám képviselőnél Mismár Háemkben, Láhávot Habasam kibucban pedig Dov Zákint, a Mápám szóvivőjét látogalta meg. A nagykövet a két országot érintő kérdésekről beszélt a Mápám vezető embereivel, különösen gazdasági, mezőgazdasági és kulturális problémákról.

A volt KZ-esek országos szövetsége felszabadulásuk 15. évfordulójára alkalmasból nagyszabású művészeti rendez május 8-án az Ohel-Sém teremben. Jegyek 1.50 árban a szövetség irodájában, T.-A., Levinsky-u. 69. Kanaf és Rokokó jegyirodáiban kaphatók.

Amerikai asszonyok gyűjtenek a heber egyetem könyvtárára. Jeruzsálemi tudósítónk jelenti: A heber egyetem amerikai baráti körének női szekciója egymillió dollár összegyűjtését vállalta a fővárosban most épülő egyetemi és nemzeti könyvtár befejezésére. Ugyanez a női szekció áldásos tevékenységét fejt ki az egyetem másirányú kibővítésére is és az ő segítségével alapították a tudományok történelmével és filozófiájával foglalkozó, továbbá az összehasonlító irodalmi katedrát is.

KIS ROYAL Étterem

TEL-AVIV, GEBRON-UTCA 6 (Műgárház)

SPECIALIS ETELKÖLÖNLEGESSEGEK - POLGARI ÁRAK

Ebéd és vacsora

Uj és régi kiadású szépirodalmi könyvek, szakkönyvek, szótárak, nyelvkönyvek, óriási választékban. Tel-Aviv, Allenby 11., félelelet.

Az elrejtett Schuhmacher-gyereket nagybátyja nem hagyhatja el az országot. A jeruzsálemi Jozsef Schuhmacher kisfiu ügyében, akit a nagyszülei elrejtettek, hogy megakadályozzák a Szovjetunióba való visszatérését, fordulat állott be. A legfelsőbb bíróság ugyanis megítélte a kisfiu nagybátyjának, Salom Stracknak, hogy elhagyja az országot. Ez az elrejtett gyermek szüleinek kívánsága szerint történt. Mindaddig Salom Stracks, aki a Kis Jozsef anyjának a fivére, nem volt bevonva az ügybe és semmiféle gyanu alatt nem állott, hogy része volna a gyermek elrejtésében. Most azonban a szülők órá is kérték a ki-utazási tilalom kiterjesztését.

Közlekedő közlemények. Postai szolgálat a Függetlenségi Napon és május elsején. A postai igazgatóság közli, hogy a Függetlenségi Napon Jeruzsálemben, Tel-Avivban és Haifán a főposták csak táviratok átvételére és feladására lesznek nyitva a közönség számára. Egyéb-ként az ország valamennyi postahivatala a Függetlenségi Napon zárva lesz. Ellenben május 1-én valamennyi postahivatal nyitva tartják, de csak sürgönyököt és expressz leveleket lehet feladni, valamint bélyegeket lehet vásárolni.

Május elsején munkatörök a három nagyváros főpostáira azonosak lesznek a pénteki munkatörök. A többi postahivatalok reggel 8-tól 1 óráig tartanak majd nyitva. A táviratok és expressz-levelek kiadása is reggel 8 és délután 1 óra között történik.

Annak érdekében, hogy a 3 napos kézbiztos kiadás alatt az árja károsodás a lakosság, a posta dolgozó elhatározták, hogy ezidén május 1-én ki-rendeltségeket minden levelet, repülőpostát és levelzárakat. A postai ügyintézők mind zárva lesznek. A telefon- és távirószolgálat mindkét napon rendszeresen.

Zárt ajtók mögött

Párisban megkezdődik a „rózsaszín balett”-per tárgyalása

A félkaru 75 éves André Le Troquer, a francia nemzetgyűlés volt elnöke áll a botrányper központjában

Páris. (Reuter). - Ma kezdődik a párisi törvényszéken az ugynevezett „rózsaszín balett”-per, amelynek fővádlottja André Le Troquer, a francia nemzetgyűlés volt elnöke, aki most töltötte be 75-ik évét. Rajta kívül még 22 ember áll a bíróság előtt a zárt ajtók mögött folyó tárgyaláson azzal a váddal, hogy kiskorú lányokat erkölcsileg cselekedetekre beszéltek rá a „rózsaszín balett” keretében. A vádlottak között van három nő is, akik a vád szerint a fiatal lányok felhajtói voltak. A vádlottak erkölcsileg orgiákat rendeztek Le Troquer Páris melletti kastélyában, valamint gazdag üzletemberek házaiban. Hat

vádolt ellen 15 éven aluli lányok elleni erőszak címén is eljárás folyik. André Le Troquer, a félkaru régi szocialista vezető többibben is kijelentette, hogy ártatlan és politikai hajszra áldozata. A vádlottak között van Elizabeth de Pinajef, a fővádlott 45 éves barátnője, akít a párisi társaságban „grófné” neveznek. Ő is tagadja bűnösségét. A perben szereplő kiskorúak ellen nem emeltek vádat. Valószínűleg tartják, hogy a tárgyalás négy napig fog tartani. A legfontosabb vádpontok 5-50 ezer frank pénzbüntetésre, valamint 2-5 évi elzárásra lehet itéleti a vádlottakat.

A német szocialista párt a náci bűnök elévülési idejének meghosszabbítását követeli

Erich Ollenhauer közlése szerint az erre vonatkozólag benyújtott törvényjavaslat májusban kerül tárgyalásra

Haifa. (Az Új Kelet tudósítójától). - Erich Ollenhauer nyugatnémet szocialista vezér tegnap kijelentette a sajtó képviselői előtt, hogy pártja már beterveztett egy törvényjavaslatot a Bundestag elé a háborús bűnök elévülési idejének meghosszabbítására érdekében. A törvényjavaslat, amelynek támogatására igyekezik megnyerni a parlament összes pártjait, a jövő hónapban kerül napirendre.

Ollenhauer elmondotta, a nyugat-német szocialista párt hatalmas felvilágosító munkát fejt ki a középiskolákban és az egyetemen, hogy tudtára adja az ifjúságnak a hitleri múlt szörnyűségeit és emberi magatartásra nevelje a fiatalokat, hogy lefektessék a jövő demokratikus, igazságos kormányrendszerének alapjait.

Ezt megelőzően dr. Mordechaj Nurok rabbi, valamint Cvi Zimmermann és Jákov Katz Kneszet-képviselők, valamint D. Friedmann, mint a dokumentációs központ vezetői, látogatást tettek Ollenhauerrel, akik felkérték hogy vesse latba minden erejét az elévülési törvény meghosszabbításának érdekében, nehogy a háborús bűnök ezentúl a büntetéstől való félelem nélkül, mint dícső hősök léphessenek fel a német ifjúság előtt.

Dr. Nuroknak, aki a jóvátehető egyezmény egyik leghevesebb ellenzője volt a Kneszetben, ez volt az első találkozása német államférfivel a hitlerizmus óta.

Félfizetést és szabadságpénzt követel Éjlát városától Ben Efrájim

Éjlátban befejeződött a sikkasztással vádolt volt városfőpénztáros előzetes vizsgálóbírói tárgyalása

Éjlátban tegnap befejeződött Cvi Ben Efrájim volt városi főpénztáros előzetes vizsgálóbírói tárgyalása. A tárgyalást, amelyet a város moziában tartottak meg, Tel-Avivban fogják folytatni. Tegnap a védelem tanúi vonultak fel, a tel-avivi tárgyalásokon pedig további tanúk kihallgatására került sor, majd maga Ben Efrájim teszi meg vallomását. A tegnapi tárgyaláson J. Rusznik, a helyi Thuva-vállalat igazgatója elmondotta, hogy 3000 font városi illetéket vetettek ki a cégre, illetve ennek az összegnek a kifizetését ítélték meg. A bírósági végzés kézhezvétele után személyesen fordult Ben Efrájimhoz, hogy a háromezer font helyett fogadjon el kétezer fontot. A főpénztáros készségeinek mutatkozott a felajánlott összeg elfogadására, amiből a tanu azt következteti, hogy Ben Efrájim nyilván szorult helyzetben volt.

Ezután került sor a Bank Hápoálim volt helyi igazgatójának, Goldnernek, majd J. Friedman, a jelenlegi igazgatójának vallomására. A fentiek vallomását J. Lévi polgármester tanuskodása követte. Lévi elmondotta, hogy annakidején a város pénzügyi bizottságának volt a vezetője, nem tartott pénzügyi vizsgálatot, mert az a belügyminisztérium, illetve az állami ellenőri hivatal hatáskörébe tartozik. Elmondotta még a polgármester, hogy a város súlyos pénzügyi zavarokkal küzdött és ő ennek hatása alatt járult hozzá, mint a pénzügyi bizottság vezetője, hogy 25 ezer font kölcsönt vegyenek föl a Merom Hágálii körzetből. Az ügy pikantériájához tartozik, hogy Ben Efrájim a városi tanács munkabizottságához fordult jogait az érvényesítéséért. A többi között azt követeli, hogy felfüggesztése napjaink vizsgálataiban kapja meg fizetésének 50 százalékát és éventéként három heti szabadságára járó fizetésének összegét is kéri. Ugyanakkor igényt tart a Kupát Tágnak limba befizetett összegért is.

ISMÉT MEGNYILT a közismert NŐI-DIVAT SZALON

RUDOLF BAUER

TEL-AVIV, HASARON-UTCA 21., I. EMELET (4, 5 buszok végállomásánál, a Tácháná Merkázitnál)

Hébertül akar társalogni? VEGYE MEG

1000 beszélgetés

MAGYAR FONETIKUS ÁTHAS

85 TÉMAKÖR | 256 OLDAL | 5000 SZÓ | PERFEKT HÉBER TUDAST BIZTOSIT

ÁRA: 2.- H.

Száz eszt az emberé ban, mert határon, magának idő történe ban, mert a mokorája g egymásután évszázadoka csen határ, nincs vissza az ember é másokat és gét. Csak a visszatekint végső kő megállapíté század súly nem abból á nak, vagy vagy éreztü milyen esen magával, adott egyes gok, vagy a seg számára. Az a száz lyet mi m dr. Herzl T sének száza ja, nem csu nagy sorsfo magával, ha tozásokat a emberiségne kohó örök Forradalmas kat, melyek sodorták a ujjászületése lója felé. Ki gondolt rá, amikor l egy előkelő családban, e úszultt lát világot, hog dott, aki ké sziv álomb topogó léttől, rövid é esztendeje a got, új uga ket, új zsidó zsidó vérke remteni. E volna, hogy be, merev fo lyedt, a va teljesen elv ujlást igér lat, ennek megszűlése megvalósulá ennek a gy nek szellem tei lesznek. csupán megri is teremteni a mai valósa A visszaz hullámverése nagy center köré. Ez a már a való cseszházób kincsesházb csei az idő fogynak, ha nak. Ha egy n tenáriumát emlékeznük tében tett milyen hatá korára. Ett függ, hogy val, mennyi a jelentősé Tivadar csel lentősége az egyre nagyo kap, mert o nem a saját a jövő szám az idő múlás ban odefejt és azda alak még távolról amint az ő zelésében élt a nép fejlőd dik majd a szerezpének, nek, jövőbelé képzésének és nagysága. kell már ma nek századi nek szavadi Az évszázá szűlésevel te egy merev al van kettő ötven eszter békés jegyvé második fél got felforgat a zsidó nép tő pontjából me első fél évszáz Herzl megje tistűkös a z neml egén, n

A NAGY CENTENÁRIUM

Herzl Tivadar 100 éves születésnapjára

Irta: Gács Teri

Száz esztendő hosszú idő az emberélet viszonylatában, mert túlmegy azon a határon, melyet az ember magának vallhat. Rövid történelmi viszonylatban, mert a történelem hokmórája gyors, közömbös egymásutánban pergeti az évszázadokat, számára nincsen határ, nincs megállás, nincs visszatekintés. Csak az ember érzi a határallo-másokat és azok jelentőségét. Csak az ember az, aki visszatér, mérlegel és végső következtetésekként megállapítja, hogy egy évszázad súlya és jelentősége nem abból áll, hogy hosszú-e, vagy rövidnek látjuk vagy érezzük, hanem, hogy milyen eseményeket hozott magával, mit szült, mit adott egyes népek, országok, vagy az egész emberiség számára.

Az a száz esztendő, amelyet mi most ünnepeünk, dr. Herzl Tivadar születésének századik évfordulója, nem csupán a zsidóság nagy sorsfordulóját hozta magával, hanem óriási változásokat idézett elő az emberiségnek nevezett nagy kohó örök forrongásában. Forradalmasító változásokat, melyek fatumszerűen sodorták a zsidóságot saját újjászületésének sorsfordulója felé.

Ki gondolhatott vajon arra, amikor 1860 május 2-án, egy előkelő magyar-zsidó családban, egy gyenge kis újszülött látta meg a napvilágot, hogy eljött a küldött, aki kétezer éves pasz-szív álomból, egyhelyben topogó élettelen várakozásból, rövid életének néhány esztendeje alatt, élő valóságot, új ugaritörő nemzedéket, új zsidó szellemet, új zsidó vérkeringést fog teremteni. Ki gondolhatta volna, hogy az élettelen-ségre, melyre formáságra súly-lyedt, a valóság látszatát teljesen elveszített, meg-újult ígérő jeremiái jó-lát, ennek a gyermeknek megszületésével indul el a megvalósulás útjára, hogy ennek a gyenge csecsemőnek szelleme és cselekedetei lesznek hivatva nem csupán megmutatni, de meg is teremteni a pozitív utat a mai valóság felé.

A visszaemlékezés nagy hullámverése torlódik a nagy centenárius évforduló köré. Ez a visszaemlékezés már a valóság nagy kin-cseszházából meríthet, egy kincsesházából, melynek kincsei az idő múlásával nem fognak, hanem gazdagodnak.

Ha egy nagy ember centenáriusát ünnepejük, meg emlékezünk arról, amit életében tett és cselekedetei milyen hatást gyakorolnak korára. Ettől a hatástól függ, hogy az idő múlásával, mennyire sápad meg a jelentősége. Dr. Herzl Tivadar cselekedeteinek jelentősége az idő múlásával egyre nagyobb jelentőséget kap, mert ő nem a múlt, nem a saját kora, hanem a jövő számára élt. Amint az idő múlásával, egyre jobboldolnak az ország és az azá alakul a nép (ahol még távolról sem tartunk), amint az ő prófétai elkép-zelésében élt, az ország és a nép fejlődésével fokozódik majd az ő történelmi szerepének, alkotó erejének, jövőbelátó prófétai elkép-zeléseinek jelentősége és nagysága. Ezt érezzük, mert már ma is, születésének századik évfordulóján. Az évszázad, amely az ő születésével kezdődött, szinte egy merev választóvonal-al van kettészakva. Az első ötven esztendő, viszonylag békés jegyével szemben, a második fél évszázad vilá-got felforgató vérzivatarai, a zsidó nép történelmi szem-pontjából messiaszi idők. Az első fél évszázadra esik dr. Herzl megjelenése, fénylő, tisztókés a zsidó nép törté-nelmi egén, melynek ragyo-

gó fénycsóvjára örök fényt gyújtott népünk szívében. A második fél évszázad mutatta meg az erőt, melyet ez a fény elűtött, amely vérzivataron, pusztuláson, a gyűlölet még soha nem tapasztalt méretein keresztül is időállónak bizonyult, meg-nőtt és bele fog nőni az örökkévalóságba.

A két jubileum között, melyet Herzl Tivadar szü-letésének évfordulója meg-ért, olyan nagy a történel-mi légkör közötti eltérés az egész emberiség viszonyla-tában, hogy ezen az eltéré-sen lehet legigazabban fel-mérni azt az igazságot, hogy Herzl jelentősége az idők múlásával csak nőni fog, igazi jelentőségét a múlt idő és a zsidó nép fejlődése fogja igazi nagy-ságában megmutatni.

Mi már érzékeljük a va-lóságot. Akik ötven évvel ezelőtt ünnepeleket, azok-nak még csak reménysejéik voltak. Nekünk már bizo-nyosság van a kezünkben és attól függ, milyen erős ké-zzel és milyen biztos szel-lemmel tudjuk tartani ezt a bizonyosságot. Ők csak első bimbózásiában ismer-ték ezt a valóságot és mint a mitológiai Atlasz a föld-gömböt, olyan nehézsége-kel viselték a rájuk háruló felelősség és kötelezettség súlyát. Nem érdekeltlen ma, a százéves évfordulón meg-emlékezni, hogyan gondol-koztak, hogyan látták és mit munkáját azok, akik szá-mára ő még hűsből-verből valóság volt, akik nem em-lékezetből és feljegyzésekből merítettek, még nem hivatkozhattak beteljesed-re, hanem lényének, szel-lemének, cselekvőkészségé-nek dinamikuss befolyását érezték magukban lángolni.

Egy könyvet tölthetnének meg azok a cikkek, emlékiratok, buzdító szöve-gek, melyek Herzl születé-sének ötvenedik évforduló-ján, a zsidóság nagy gyá-szának hangszerelésében je-lentek meg az 1910-es esz-tendőben. Hiszen a zsidó népet csak rövid hat esz-tendő választotta el a nagy gyászról, Herzl Tivadar kor-rán bekövetkezett halálá-tól. A szívekben, a mozgá-lom, első percben látszólag talajtvesztett érlelő forrás-sában ott remegett a félelem a jövőtől, a vezetőjét elveszített nagy mű sorsá-ért.

Sokan élnek még, akik Herzl kortársai voltak, de alig egynéhány azok közül, akik annak idején meg is értették és közvetlenül, vagy közvetve munkatársai voltak a legnehezebb éve-kben. Hűséges hívei, a cioni gondolat szerelmesei, a reá-lis küzdelem eredményes vállalói már majdnem mind elmúltak. Az ő emlékirá-saikból álljon itt egy-egy mondat, nagy írásművek parányi töredéke, bizonyíté-kai, hogyan látták őket, a nagy harcosok, a vezért és amelyek ma, a százéves év-bordulón igazolják a halha-tatlan vezért és hűséges vezérkarát.

MAX NORDAU, Páris:
„Mit jelentett számunkra Herzl.”

Egy halott 50-ik születés-napját ünnepejük. Kell-e ennél nagyobb bizonyítéka annak, hogy él. Herzl Tiva-dar, aki 44 éves korában hagyott el bennünket, sze-münk előtt fejlődik, tuda-tunkban alakul. Amikor hat év előtt itthagyt bennün-keket, úgy éreztük, nem tud-juk kiheverni a veszteséget. A mozgalmunk vezető nél-kül maradt, a cionizmust lefejezték, a zsidó népet sorsfordulóján ismét kemé-nyen sujtotta régi vezete, elrabolta tőle azt az egyet-len embert, aki segítőtje, megmentőtje lehetett volna. Ma másképpen látjuk ezt

★ Irta: Gács Teri ★

a nagy szerencsétlenséget. Szébet ütött rajtunk, de gyó-gyított is, sokat elvett tőlünk, de adott is valamit, hogy érezzük, nem szégye-nyedtünk el teljesen.

DAVID WOLFFSOHN,
a Cionista Világszervezet
Herzl követő elnöke:

Hogy mit jelentett Herzl a zsidó nép számára? Erre a kérdésre a legszebb és legemberibb tanítással akaro-k válaszolni, amelyet ő adott nekünk:

„Nincsen boldogítóbb hi-vatás, mint a világozságot szolgálni.”

MARTIN BUBER, Berlin,
a zsidó nép, ma Izraelben
élő nagy bölcse:

„Ő és mi.”
Most érzem, mint aho-gyan még sohasem éreztem, hogy elarvultunk. Most érzem, mint ahogy még soha-sem éreztem, mi hiányzik nekünk.

Nem ez, vagy amaz a program.

Nem ez, vagy amaz a mód.

Nem ez, vagy amaz a munka.

Csak nagyság!
Herzl Tivadar-nak a célt követő útjai lehetnek volna tévelygések is, de ha az út-jairól beszélt, milliók szíve reszketett a vágytól, a vá-rakozástól, a boldogságtól. Nagyságtól, az ő nagysá-gától ébredett, repesett, élt milliók néma szíve. És csak az ilyen életből születet-meg az új nép, mely után vágyakozunk.

Tiszta erő! Egység! Nagy-ság!
Csak ezért könyörögjünk a sorshoz.

Dr. JOSEPH CHAZANO-VITS, Bialistok,
a zsidó Nemzeti Könyvtár
megalapítója Jeruzsálemben:

„Emlékek.”
Delegátus voltam a má-sodik kongresszuson. Bará-tommal, Litman Rosenthal-lal a vonatkozó mentünk, az érkező Herzl el. Látására, mintha villamosáram érin-tett volna. Ez az az ember, akire évek hosszú sora óta várok! A kongresszus vé-gén az utolsó sorból hall-gattam az esküjét:

„A hangja ma is a szívembe van vésvé. Amig a remény-ség dalát fogjuk énekelni, Herzl mindig közöttünk fog élni.”

Dr. M. J. BODENHEIMER, Köln:
„Földadomány.”

Ezen a napon, amely nagy vezérünkre emlékeztet, egy csodálatos emlék merül fel előttem. Késő este, a hajó fedelzetén álltunk, amely Palesztina partjai felé vitt bennünket. — Barátom, — szólott hozzám, kezét vállam-ra téve — mit fogunk ten-ni, ha a fejedelmi szöveget valóra válik?

— Akkor egy földszerző-társaságot kell alapítanunk, nagy tőkével, hogy meg-szerezhesünk az illami föld-deket és uradalmakat.
— Egy földszerzőtársasá-got? — felelt Herzl elgon-dolkozva. — Az egész zsidó nép legyen a társaság és akkor a Hatalmas be fogja váltani az ígértét, melyet ösantánknak adott és a társaság minden tagja, saját szülőföldjé mellett és saját fügefája alatt fog lakni, mint szabad polgár a többi népek között.

FRANZ OPPENHEIMER, Berlin:
„Galilea.”

Galilea hegyei között egy új nemzedék növekszik. Talán egy új nép csiréje. Erős és bátor emberek. Minden

házban, ahova beléptem, Herzl Tivadar képe függött. Ő ennek az alakuló ifjú népek koronázatlan kirá-lya. Ő töltötte meg a lelki-kelet élni akarással, értük halt meg és értük él tovább, mint a nép nevelője, mint egy erős és szép egyéniség példaképe.

JOHANN KREMENTZKY,
Wien:

„Mivel tartozunk Herzl-nek?”

Ma, amikor a „Gyakor-lati Palesztina-munka” jel-szava urálja a tömegeket, nem tartom feleslegesnek megemlíteni, hogy a gyako-rlati munkát célzó majd-nom összes intézményeink még Herzl életében létesültek. A Colonial Bank, az Anglo Palestine Co., Nem-zeti alapok, faültetés, kí-sérleti állomás és a dr. Op-penheimer tervei alapján létrejött telepítési szövet-kezet.

Dr. MAX MANDELSTAMM,
Kiev:

„Theodor Herzl emléke-zete.”

Amit Herzl akart, amire törekedett, olyan távol állt a hatalom mai birtokosai-tól és a realpolitikuskóttól, hogy csak gúnyos mosolyok volt a számára. Csak azok fogják őt kellően megérte-ni, akik még nem vesztet-ték el hitüket az emberi nem etikai fejlődésében. Ezek számára Herzl ragyo-gó példaként áll. Ilyennek kell lenni lényükben, csele-kedeteikben, a jövő népve-zéreinél.

ADOLF STAND, Lemberg,
országgyűlési képviselő:

Egyszer parancsolt, más-szor engedelmességet. Ma fenyegetett, holnap könyör-gött. Hol központosított, hol elkülönített. A technikus élnésképe, a feltaláló tech-nikája, a fanatikus hite, a zsidó fanatizmusa, a mártírok szenvedése, a gálut mártírjuma, a géniusz szin-tézise és a fajta géniusza, minden benne volt. Ő a mi számunkra nem volt író, hanem látók és dalnok, a-ki mutatta az utat a bozó-ton keresztül. Fáklya volt, amely szétzörta a sötétsé-gét, kürt, amely a feltáma-dás dalát zengte, ő volt a mi mlsszióknak megszemélye-sítője, a mi igazságunk meg-tesztelője, jövőnk szinoni-mája. Ő volt maga a rem-nényesség.

**AGAI ADOLF, (Porzó)
Budapest:**
„Theodor Herzl.”

Bár meleg barátság fű-zött össze dr. Herzl Ti-vadarral, belsőleg mégis ellenlábasok voltunk, ter-mészetesen a cionista kér-désben. Ő, az útmutató Pa-lesztina felé, én, a magyar-zsidó. Gyakran merültünk bele szenvedélyes vitákba. Amikor első, merész szárny-próbálgatásait láttuk, azt mondtuk róla: „Utópista rajongó.” Első beszédeinek hatalmas visszhangja után kerve-kértük, nehogy holmi politikai népipropagandára használja fel eredményeit, hanem játékoncéllra, szo-ronगत zsidó testvérei javára, mert nem hittünk népünk feltámadásában. El-ső sikerei után, abban a fellejtésben, hogy a mozga-lom az én elgondolásaim szerint folytatódik, felaján-lottam, hogy rendelkezék velem. De azután mégis másként történt. Magyar je suis! (Ez volt akkor nagy általánosságban a magyar-zsidók állásfoglalása.)

Később, egy-egy nagy si-lán ere után mégsem álltam

meg, hogy az íróasztalom-hoz ülve, szavakkal, ma-gamhoz ne öleljem.

Dr. N. KATZENELSON,
Libau:

„Emlényeim Herzl-lel.”
Franszbadban, séta köz-ben, nagy szivgyengeség lepte meg Herzl-t. — Hiába, mit ámsítam magam, ez már a harmadik csepenget. Nincs idő a tréfalkozásra, ez a keserű valóság.

Este tizkor váltunk el, hogy lefeküdjünk. Éjjel le-gégt a franszbad gyó-gy-éület. Felébredtem a zaj-tól és láttam, hogy Herzl ablaka világos. Másnap, kora reggel, a megbeszél-t időben bejött a szobámba. — Pontosan kell lennem, ha tönkrement szívem he-lyett újat akarok, vizet kell innom és fűrködnöm kell. — A kezében tekintélyes kéz-íratcsomót tartott. Bele-tekintettem. Memorandum volt a szentpétervári út számára.

— Igy akar meggyógyul-ni? — kérdeztem. — Ez egy kúra?

— Ja, barátom, láthatta tegnapi, hogy nincs veszte-getni való időm. Pár hét, vagy pár nap... sietnünk kell...

Többé nem láttam. Egy reszkető kézzel írt levél Edlachból, néhány nappal a halála előtt, ez volt az utol-só üdvözlője.

H. YORK STEINER,
Haifa:

Herzl alkotó szellem volt, halálában még fokozottab-ban, mint életében, mert át-ment népének legendaköré-be.
Személyének ezek, mon-dattöredékek, gondolatfoszlányok értékes emlékirat-okból, melyek az írók köz-ponti gondolatát fedik. Avatott kezek írták, elhi-vatott lelkek diktálták. Azok, akik az élő Herzl kezéből, erős lélekkel vették át a nagy örökséget, a poziti-vus célba öltöztetett eszmét és a pozitív cél virágbabu-rulásának kezdeti valósá-gát.

Azóta újabb ötven esz-tendő telt el. Súlyos ötven esztendő, az egész emberi-ség és különösképpen a zsi-dóság történetében. Az em-beriségnek nevezett, örökké forrongó nagy kohóból, eb-ben az ötven esztendőben háromszor futott ki az esze-vesztesen fortyogó salak és elárasztotta mérges gözei-vel az egész világot. Pusztító düh, öldöklés, vér-árasztották el a világot. Vadállattá vált az ember, megszünt látszólag az em-ber magasabb predestináci-ója. Minden elveszettnek látszott a szörnyű káoszban és ebből a káoszból, hábo-rúk romhalmazából, a zsi-dó milliók pusztulása után beállt reménytelenségből, megerősödött fényvel s meg-acéozott akarattal emel-kedett újra fel Herzl Tiva-dar öröksége, a cionizmus fáklyája. Mi, akik ezt meg-értük, kell, hogy csodát lássunk benne. A földön he-vertünk, halott szívvel, ki-szikkadtt aggyal és megné-mű lélekkel, de túl a ha-lálón, túl a testi, lelki elmu-láson, szüzszerző erővel tá-madt fel az az erő és aka-rat, melyet ő, a halhatat-lan ültetett el, a zsidó nép megváltására, egy megújuló nép éledésére. Talán azért kellett oly korán elmulnia, hogy ott, ahol sorsunkat intézik, fejjeze be küldeté-sét és a vértengeren át biz-tos menedékebe vezesse az általa megkezdett megváltó utat.

Ma áll a zsidó állam es-alakul a nép. A nagy ál-modó álmái, amelyekre va-lamikor azt mondták, hogy „utópista rajongás”, valósá-got öltöttek. Ma láthatók már az általa megálmodott,

„hőfőhár épületekkel koro-názott hegyvidékek”, a ha-lottaiból feléledt föld már ontja a terményeit és az egész világ által kalmárnak nevezett nép, kétkézi mun-kájával teremti meg az éle-tét. De még messze, na-gyon messze vagyunk Herzl Tivadar prófétai látomásai-tól, álmainak megközelítő-en tökéletes megvalósulá-sától. Dacára annak, hogy minden épülő házzal, min-den földbemélyülő kapa-vágással egyidőben, a szel-lem munkái is palléro-zák az utat, irtják a gyó-mot, nyiesik a kétezer éves gálut mérgező vadhajtsáit, még messze, nagyon mesz-sze vagyunk a céltól. Még sok a reális és a szellemi építeni való, sok a tenni és javítani való. Hosszú volt a gáluti betegségtünk, sok be-tyeg gócot hagyott a zsidó nép szervezetében és amíg át és át nem hatja az új nemzedékét saját, egészse-ges népi öntudata, ezek a beteg gócek nem tudnak teljesen felszívódni, meg-gyógyulni.

A nagy magyar szabad-ságharc ötvenedik évfordu-lójára, egy nagyon szerény, önszántából névtelenségbe maradt költő, ódát írt a ma-gyar néphez, Petőfiről. En-nek az ódának két sora így hangzik:

„Soká lesz az, míg ő lesz a nagyobb, míg dicsőség róla, rád ragyog.”

Ma, Herzl Tivadar szüle-tésének századik évforduló-ján, felmérve, távolodóban egyre jobban ragyogó nagy-ságát, felmérve a nagy célt, melyet reánk hagyott, fel-mérve, hogy immár célhoz értünk, áll a zsidó állam és él a nép, mégis azt kell mondanunk a névtelen költő-vel, „soká lesz az, míg ő lesz a nagyobb.” Soká lesz az, amig nagyon magasa-ra fel kell tekintenünk reá, mint nagy magasságban, fölöttünk álló, vizsgálató oktatóra, mikor hajta meg elismerően és elégedetten, szép prófétafejét: „Őt vagytok, ahol látni kíván-talak benneteket, tisztalel-kű, munkáskezű és magas-szemlű boldog népet.”

Sokat kell még válto-zunk. Sok salakot kell még megszabadulnunk, sok ide-gen bűnök okozta salakot. Kétezer év veszedelmes tör-ténelmi sodra sok mindent oltott belénk, ami távol áll az igazi zsidó szellemtől. Aranyosokká kell vál-nunk. Saját enünk anyam-osivá. Kimosni magunk-ból mindent, ami idegen örökség, hogy gondolkas-ban, tettekben, világnézet-ben és zsidótlóságban tisz-tában álljunk önmagunk előtt és ennek az előrelát-hatóság hosszú ideig tartó aranyosának végén, meg-maradjon a nagy zsidó egy-ség mindennél értékesebb aranya.

Talán majd az utánk jövő nemzedékek, amelyek nem is fognak emlékezni reánk, erre a nagyon zúr-zavaros, kevert, egymással sokszor idegenül és értetle-nül szembenálló vegyületre, amelyet ma mint nép je-lentünk, mégis fel fogják ismerni, hogy voltak építő kezek és alkotó szellemek, kiknek nehezebb volt az út-ja mint az övék, akik az anyatejjel szívják majd ma-gukba az anyanyelvet, nem lesz probléma számukra, hanem egyszerű és termé-szetes tény, hogy ők zsidók. Meg lesz számukra az egy-séges haza, az egységes nyelv és az egységes hit Izrael létjogosultságában, szellemi és erkölcsi fejlő-désében és a Teremtő aka-ratából, ők majd joggal el-mondhatják: megközelítet-tük azt, ahol dr. Herzl Ti-vadar az ő népét látni kí-vánta.

Volt, de nincs; nincs, de van!

Nehéz kitalálni mi lehet ez?

Ez az, amit Jom Há-ácsmát alkalmából külön-
nősképpen magasra emel-
lünk. Kezdetben ő maga
volt dísz. Később maga
változott át díszítő-moti-
vummá. Ujabban újra jel-
képes díszé dicsőült. Szép
szerkesztési, szimmetrikus
szerkezetű, szentséges szim-
bóliumma. Valaha papok ki-
vátsága, ma a közép ki-
vátsága.

Ime, még „hét” utalás,
hogy könnyebb legyen ki-
tálatni:

— Látható a római ka-
takombában talált aran-
yívgen, mely állítólag úgy
ábrázolja, ahogy közvetlen
a Templom lerombolása
előtt megörökítették.

— Látható Faustina zsi-
dó színész nő tettetkezési
urnáján, melyet Rómában
találtak az i. u. első szá-
zadból.

— A bét-seárimi i. u. 3.
századból sarkokba építve,
mint a római Torlonia-ka-
takombában is látható.

— Látható francia zsidók
sarkkővel Narbonneban, i. u.
689 évben.

— Látható a Krim-félsziget
Kercs kikötővárosának
zsidó sarkkővel a 846 évben.

— Látható a British Mu-
seumban őrzött, 1288 évben
maradt Bibliában.

— Ha még el nem kor-
hadt a fája, vagy ki nem
fakította az ukrainai nap,
úgy ott látható a berdicevi
tömegsír tövében is. Ma-
gam pingáltam oda...

Evszázadokon át díszítő-
motívumként használtuk
chánukatartókon, templom-
kärpítokon, tóra- és frigy-
szekrény-takarókon, mezú-
zakon, szimchát-tórai zá-
slókon, tflin- és tált-tartó-
kon, zsidó házak kapuja föl-
lötti kő-friezekén, relifek-
ken, egyéb kegyszereken.

Örök mementóink, a Me-
nóra...

Ez az, ami volt, a frigy-
sátorról kezdve a második
Templom tülzalaláig. Ró-
mában nyoma veszett. Az-
óta nincs! Dr. Jochánán
Lévy, a Héber Egyetem
1945-ben fiatalon elhunyt
tanárának könyve „Olá-
mot Nifgásim” — „Világok
falalkoznak?” érdekes és
értékes anyagot közölt róla
önálló kutatásai alapján.
De ki tud bizonyosat a Me-
nóráról? Nincs meg az
aranyteste, de államunk cí-
meréből felénk sugárzik
szelleme. Nincs, de van!
Valahányszor változás tört-
ént a Menórával, mindany-
nyiszor megérezte a né-
pünk. Nem mindig bajban,
gyakran hallelujázva is.

Most közzlölünk: baj
nem remít, teljes biz-
tonság még nem vidit. Any-
nyi időnk jut hát az áso és
a fegyver váltása közben,
hogy mesét meséljünk a
Menóráról:

Az egyiptomi kivonu-
lás végbement. A Fény győ-
zött a Sötétség felett. Az-
óta is a Fény kísérte a fel-
szabadult népet. Az Ur járt
előttünk tűzszlopban! A

Irta: Gábrí Fischer

Fény vezetett minket Szi-
náj hegyéhez is. Miután a
lelkünk megfurdott a Tör-
vény fényében, méltóvá ma-
gasztosultunk a szent-sátor
felépítésére, mely felszaba-
dult népünk első művészeti
műremeke lett.

Menórá parancsolt az
Ur, hogy szőrija a Fényt.
Művésziesen megmunkált
Menórá, — méltó a meg-
szabadult Magnak. Egy-
tömbből, vert aranyból szá-
pült a Menóra. Három-há-
rom ága, mandulavirág-for-
májú csészéje, gombbal és
virággal. Ezek azok az ősi
díszítő-motívumaink, melyek
a Biblia megöröztött szá-
munkra. „Klkár”, vagyis 21
kiló és 510 gram volt a sú-
lya. Hét mécsese „előre”
világított. Előre, mert hát-
unk mögött maradt a Sö-
tétség. Elöttünk pedig a
Fény, a honfoglalás felé.

Az Úrtól sugallt, önál-
lósult művészetünk történe-
tében itt bukkant fel a Ju-
da törzsből való Becáiél és
a Dán törzsből származott
Aholiáb neve. A művészet
terén polihisztorok voltak,
minden képzőművészeti ág-
nak a bölcsesség lelkével
ihletett mesterei. Ők ketten
nyitották meg a zsidó mű-
vészek ranglistáját.

Azóta is népi önálló-
ságunk szimbóluma lett a
Menóra. A pusztai vándor-
lás táborjárása alatt, a tá-
bor biztonságos közepén
volt a helye. Lévi három fia
közül Kéhát nemzetsége
ügyelt fel a Menórára. Így
keleek át vele szárazon a
Jordán, mikor a honfoglaló
Józua vezette a népet.
Miután behődolt előttük az
ország, Silóba került a Me-
nóra. Sámuel prófeta szül-
tése idejében is Silóban vi-
lágtott a Menóra. Dávid
király a jebuzeusoktól elfo-
glalt Jeruzsálemba vitte a
frigidádát és a „sátor”
középre állította. A Menó-
ráról ott nincs külön emlí-
tés téve.

Florus volt az utolsó
római helytartó a második
Templom pusztulása előtt.
Aljasságaival kirovokálta
a háború kitörését. Vespasi-
anus, római hadvezér, Jeru-
zsálem ostromát fiaira,
Titusra, bizta. Már áttörték
a falakat. De még dacolt a
Templom, melyet erős fal-
ak és tornyok védtek. Áv
hó 9-én egy római katona
égő fátylát vetett a Temp-
lomra. Elül hó 9-én a ró-
maiak elfoglalták Jeruzsá-
lem felső városát is. Titus
római diadalmenete a mi
gyászmenetünk volt: zsidó
foglyok, zsákmányolt kin-
csék, a Templom edényei,
közülük a Menóra is. A
70-ik év e gyászát a római
Titus-diadallal örökölte
meg, melyet 81-ben emelt
Domitianus, Titus fivére,
Ezen átkokkal sújtott Titus-
íven, kőbe meredve aludta
át a galuti sötétségben köz-
lép kétezer éves lidércál-
mát. Onnan került vissza
az önálló Izrael állami címe-
rébe.

Függetlenségünk napján
a Menóra sorsa végre jóra
fordult. Végleg jóra fordult!

A legszebb barátság olyan
emberek között áll fenn,
akik másoktól sokat várnak,
de sohase követelik azt.

Teljes gözzel megindult Amerikában az elnökválasztási kampány

Rockefeller és Stevenson mégis jelöltetik magukat?

Minden jó politikus sze-
reti az ajtót félig nyitva
tartani, már csak azért is,
mert így könnyebb kijutni
egy kellemetlen helyzetből.
Ugyanakkor azonban a
politikuskoknak vigyázniok
kell, nehogy valaki bevág-
ja ezt az ajtót az orruk
előtt.

Igy például, amikor Nel-
son Rockefeller, New-
York kormányzója decem-
berben visszavonult a Re-
publikánus Párt elnökei elő-
versenyéből, ezáltal még
nem csukta be teljesen az
ajtót jelöltetése előtt. Az-
óta is gondosan kerül, hogy
Richard Nixon jelöltését
névszerint „zsírálja”. És
amikor az újságírók leg-
utóbb megkérdézték tőle,
hogy elfogadná-e a „behí-
vót” a legközelebbi jelölő
pártértekezletre, Rockefeller
diplomatikusan kitért a
válasz elől. Használva éppen
Adlai Stevenson, miközben
hivatalosan cáfolja jelöltsé-
gét — a demokratikus „be-
hívót” nem utasította el.

Stevenson és Rockefeller
buzgó híveit egyáltalán nem
keseríti el, hogy a számok
világosan beszélnek mind-
két államférfi 1960-as aján-
lása ellen. Ami Stevensont
illeti, a matematika a kö-
vetkező ábrát mutatja: két
bukás, plusz négy erőlyes
demokrata vetélytárs (Hu-
bert Humphrey, John F.
Kennedy, Stuart Syming-
ton és Lyndon Jonson), mi-
nusz egy egységes demokra-
ta választási szervezet. Ez
azt jelenti, hogy harmadszo-
ri kinevezése zéróval egyen-
lő. Rockefeller esetében a
száraz számok még rossz-
szabb eredményt produkál-
nak. Nixonnak már eddig
is jóval több delegátus kö-
telezte el magát, mint az
ajánlással szükséges 666;
és Nixon maga Eisenhower
előnök is személyesen
támogatja. És mégis...

— A matematika Rocke-
feller ellen szól, — ismerte
el a mult héten a new-yorki
kormányzó egyik híve. —
De az elnökválasztás nem
játékszögökkel, hanem ma-
tematikai formulák szerint;
a dolgot egy kis kémia
is van bekeverve.

A megfigyelők egyeb-
ként nagy jelentőséget tu-
ladjonitnak Stevensonnak
a virginiai egyetemen tar-
tott multheti beszédének,
amelyet az 1960-as kam-
pány eddigi legerélyesebb
kormányellenes támadásá-
nak minősítettek.

Stevenson, aki kilenche-
tes délamerikai körútjáról
tért vissza, néhány fájdal-
mas kérdést tett fel a re-
publikánusoknak általában
és Eisenhower elnöknek sze-
mélyesen. Például: miért
vesztette el Amerika kato-
nai fölényét Oroszországgal
szemben?

Stevenson azzal vádolta
Eisenhowert, hogy habozó
politikát folytatott, a nagy
döntéseket elodázta a pros-
peritási langyos furdóje-
ben. A szónok Nixon alelnök
köt is precedens nélküli sze-
mélyes támadásban részesi-
tette.

Beszéde előtt Stevenson
több alkalommal biztosítot-
ta az újságírókat, hogy nem
indul a demokratikus elnök
előválasztásokon, de a hall-
gatóságának kevés kételye
volt afelől, hogy Adlai is-
mét leszálit az arénába.

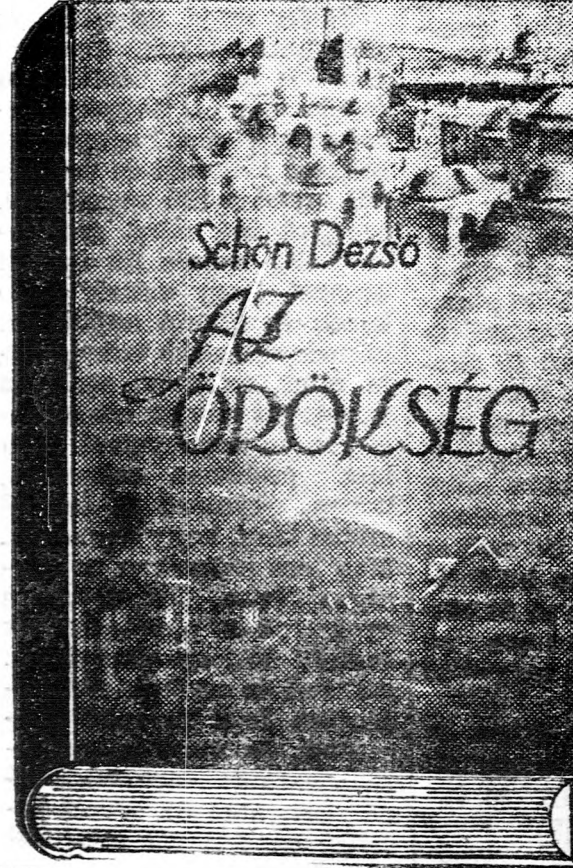
— Az utóbbi napokban egy-
re rosszabbul van. A rendfő-
nök megengedte neki, hogy
szobájában maradjon és min-
den óraban más szerzetes
örökdió mellett. Néhány-
szor engem is magához ké-
retett, ügyeljen még min-
dig vágyik egy kis világi be-
szédre. Nézem, amint
sápadtan felszólal, a durva
pokrók alatt, or-
mólian, nagy testével, elől-
ló füleivel, husos, nagy or-
rával és ajkával, kopasz fe-
jével és igyekszem elker-
getni a gondolatot, mely új-
ra és újra visszatér agyam-
ba: csunya halott leszel.

A kolostori élet a szerze-
tesek számára nem más,
mint készülődés a halálra.
Évtizedeken át, kora fiatal-
ságuktól kezdve lemondanak
mindenről az életben, ami
szép, kedves és virám. Ma-
gukvállalta szegénységben,
lemondásban, borzalmas mo-
notoniában élük napjajkat.
Ennek az életnek csak egyet-
len igazolása van: a hit a
túlvilági létben, a földi lét
megvetése, a tudat, hogy
itt, a másik életben elnye-
rik jutalmukat e jámbor
életért.

A keresztény hit szerint,
aki élete utolsó pillanatában
tér meg, az is élvezi a föl-
döntüli lét ajándékait.
Uők itt, szemben a hal-
doklóval és arra gondolják,
ha ez az ember, azok után,
ahogyan élt, néhány hete
látászölogos, vagy akár öszin-
te jámborsággal, beismákol-
ta magát az égbe, milyen
isszonyatosan be vannak
csapva ezek a jámbor szer-
zetesek, akik egész életüket
áldozták ezért.

GROSZ ELIEZER
KIADASÁBAN MEGJELENT A
magyar-héber szótár
7-ik füzet

Az eddig kiadott füzetek már 7000 szót tartalmaznak
Kapható minden újságírónál, az Új Kelet meg-
bizottainál és Grosz Eliezernél, POB 5179. Tel-Aviv.
ARA 800 PRUTA.



Szerezzen örömet
külföldön élő rokonának
küldje el neki
SCHÖN DEZSŐ:
AZ ÖRÖKSÉG
című
novelláskötetét
A 300 oldalas kötet az író 25 repre-
zentatív elbeszélését tartalmazza. ●
Ára 5.— font. ● Kapható és meg-
rendelhető az Új Kelet kiadó-
hivatalában, Tel-Aviv, Hánegev 11.,
valamint a lap összes
bizományosainál.

Miután harmin
került ferencjóz
garas békében,
végig uborka
átálmodozunk,
ország és vele
zsidóság fellendül
ditó áradatában 1
1914-ben az euró
nens egyik napról
ra dühöngő örült
szialis tébolydásá
zott. Legtalálabb
licial falusi rabbi
ez emberiségre s
korszakot. A hitl
neinek élen a
orosz csapatok é
kát fogadta és ü
szédét e szavakk
„Történelmi idő
nebbich!”
Azóta sem fogt
történelmi időkb
Rengegter vér,
len tömeges en
szervezése, millió
lők élete vajon
áldozat lett vol
léz összes félőny
képek még
megbízható mérle
nem is lehetsége
dig, amíg el nem
ery újabb vég
uborkaszombán.
részeredményeket
neti állapotokat
tűnt fel.
Közel 46 éve t
történelmi idő.
gondolok a mag
kultúrában szer
nevkre, a lege
sebbek így tola
BÉCSBEN, A
PLATZON”, vag
földi újságírók
mében, az egyik
fülkéből éppen
adtam le Az Est
kor várhatóan n
közöttünk az őss
Hiába masszirozt
font, sükket mar
remben működő
talmok ablakhoz
menn, a mélt
felhőre már raita
comon, de ahogy
a telefonfülke a
letésemre a te
zenén egycsomób
az újságírókat
gördűlőkkel egy
a”eredest vette
Néhány narja m
monarchia hábor
bek ellen, a vezé
parítról éven
varta fel a külfi
fröktak, hogy O
hadat üzent a n
nak (amit nyom
a hadüzenetek e
zta), végül felsz
nünk, hogy egy
lül minden ottlé
kat vívniük el, m
talán időre bezá
lviséget. Ezzel
dult és elment.
A Novoje Vre
orosz navíon hat
metű bécsi
(leelő, nagy v
szával most is m
látom) megrohan
leak”, össze-viss
aktán kicsipelték
nokba és az utca
néhány lépcsőn
járdára.
... Részemre
dött a világhábo
BÁBON LÁTAM
csatateret, félóra
hogy a dombtető
oszlak-magyar
az oroszokat kive
lűből. A domb
szóva heverték
orosz köpenyeg
egy-egy halottal
ségrüji katonák
ték őket össze. I
ka a halottak zse
dődött.
... Meglepett,
emberek haláluk
tűnően kicsvé sz
ősse.
AZ OKTOBERI
DALOM éjszakai
tória-szálló első
rokszobájában va
utcan extázisban
dühbörg a tömeg
ként gróf Károly

Utazás Ferenc Józseftől Izráelig

A Függetlenségi Napon

Írta: Fuchs Ávrám

★ Irta: Faragó Miklós ★

Utazás harminc évet szentelt ferencjózsefi napsugár békében, majd nem végig uborkaszőnyegben, Magyarországon és vele a magyar nemzetiség felállításának bővíztől áradatában lubickolva. 1914-ben az európai kontinens egyik napról a másikra dühöngő örültek kolozsvári tébolydajává változott. Legtalálhatóbban egy galiciai falusi rabbi jellemezte az emberiségre szakadt új korszakot. A hitközség vezetőinek élén a bevonuló orosz csapatok parancsnokát fogadta és üdvözölte: „Történelmi időket élünk, nebbich!”

Azóta sem fogyunk ki a történelmi időkből. Remegtető vér, mérhetetlen tömegek emberföltöttei szelvényedése, milliók és milliók élete vajon hiábavaló áldozat lett volna? A világháború összes főként nyelvi megkésegek meg felállítását megbízható mérleget, s ez nem is lehetséges mindaddig, amíg el nem érkezünk egy újabb véget-nem-örök uborkaszőnyegre. Addig csak rémálmok és átmeneti állapotokat jegyezhetünk fel.

Közel 46 éve tartanak a történelmi idők. Ha visszafordulok a magam kis körülhatárait szereztem elmémetekre, a legemlékeztetésekké igy tolakodnak elő:

BÉCSBEN, A „BÜRSENPATZON”, vagyis a külföldi újságírók munkaterréjében, az egyik telefonfülkéből éppen tudósítást adtam le az Est-nek, amikor váratlanul megszűnt a közönség az összeköttetés. Híába masszíroztam a telefonon, sikertelen maradt. A teremben működő postahivatalok ablakához akartam menni, a méltatlankodás felhője már rajtaült az arcomon, de ahogy kivágtam a telefonfülké a táját, megintesen a terem közepén egycsomóban láttam az újságírókat és szoros körhíttel egy vezérkari elzredet vetek körül.

Néhány napja már folyt a monarchia háborúja a szerbek ellen, a vezérkari tiszt paróláról éppen akkor olvastam fel a külföldi újságíróknak, hogy Oroszország hadat üzent a monarchiának (amit nyomon követtem a hadüzenetek egész sorozata), véteül felszólított bennünket, hogy egy órán belül minden ottlétlő holminkat viesszük el, mert bizonytalan időre bezárják a helyiséget. Ezzel sarkonfordult és elment.

A Novoje Vremja nagy orosz napilap hatalmas termetű bécsi tudósítóját (lelogó, nagy vörös bajuszával most is magam előtt látom) megrohanták a „kollektívák”, össze-vissza verték, aztán kicsibélték az előcsarnokba és az utcára levezető néhány lépcsőn lerúgták a járdára.

Részemre így kezdődött a világháború.

A BUKOVINAI KIRLILABAN láttam első ízben csatateret, félórával azután, hogy a dombtetőről támadó osztrák-magyar csapatok az oroszokat kiverték a faluból. A domboldalon elszórvva heverték a barna orosz koponyék, bennük egy-egy halottal. Az egészségügyi katonák akkor szedték őket össze. Ez a munka a halottak zsebeinél kezdődött.

Meglepett, hogy az emberek haláluk után feltűnően kicsivé zsugorodnak össze.

HOCK JÁNOS, KUNFI ZSIGMOND egymást váltva, kimerülten, de halálós fáradtságukat leplezve, kivánszorgotnak az erkélyre, hogy néhány mondatot dobjanak a hullámozó tömegnek... benn, az egyik asztalnál Gábor Andor, Kéri Pál és Magyar Lajos készült a másnapra. Egy napig egyedül ők három képviseltek az államhatalmat. A polgármesteri hivatal óriási tanácskozó szobájában intézkedtek és idegeskedtek, és egyetlen gondjuk az volt, hogy vér nélkül, erőszakoskodások nélkül csillapodjon le az egetverő izgalom és a tömegek ne kezdjék el a mézarást, hanem menjenek haza aludni. Egy hajszálon mult, hogy végül is hazamentek.

A KOZTARSASAG KIKIALTASA és Károlyi Mihály elnökké választása is felejtethető élmény volt a maga idejében.

(Mellékesen emlitem meg, hogy az újságírók hosszú asztalánál, tisztára véletlenségből, mellettem ült Ady Endre. Felesége és egy előttem ismeretlen úr kétoldalt hóna alá nyulva vezette be és ültette le a mellettem lévő üres székre. Üdvözöltem, de nem reagált rá, talán már nem is hallotta. Még néhány banális szóval fordultam hozzá, nem válaszolt, csak nézett rám. A végén járta már szegény.)

Károlyi Mihály eskütétele felemelő jelenet volt és rövid beszéde úgy hangzott, mintha a feudális Magyarország koporsójába verte volna be a szöveget.

Az érem másik oldalán az Ébredő Magyarok Egyesülete napról-napra nőtt és romamosan harapódzott el főjelszavuk: „Üsd a zsidót!” Csak néhány hónap telt el és valóban ütötték. Ki emlékezett ekkor már a közvélemény kikiáltására? A mifajtan semmieset sem.

A GYÜJTŐFOGHAZAT sem lehet elfelejteni, amikor Váry Albert főügyész, kihirdetvén Kun Bélának szabaddalra helyezését, üdvözölte a „felkelő vörös napot”. A szociáldemokrata vezeték a háttérben várakoztak Váry távozására... néhány óra múlva aláírták az úgynevezett Egységokmányt, vagyis a szociáldemokrata és a kommunista párt egyesülését.

A BUKOTT FORRADALOM félelmi pszichózisában eltelt emigráció következtet Bécsben, Kolozsvárott, az Új Keletnél, azután mindent elmosott az új élmény: rájöttem, hogy csakugyan zsidó vagyok, mert az ébredőknek még nem egészen hittem el. Herzl Tivadar és a többi nagy zsidó írásainak mohó habzsolása kezdett életem önteni belém... Weissburg Chajim alomvárosában, Cur Sálomban, telket vettem... Szerettem volna menekülni Európából Palesztinába, mert „nem akartam, hogy mese legyen”. Sajnos, csak nagy és borzalmas kerülővel sikerült.

DÖNTŐEN NAGY NAP VOLT életemben 1939 március 19-ike. Ezen a napon érkeztem Palesztinába, turista vizummal. Fiaim úton voltak illegálisan. Május 19-ikén sürgönyöztek Haifáról, hogy a Bét Olimban vannak. Sok izgalom előzte meg ezt a várva-várt táviratot. Az udvaron lévő vízcsapnál, félmeztelenül mosdottak, amikor viszontlátam őket.

Tizennégy hónap után, 1940-ben itthagytam fiaimmal és a Transzilvánián visszaindultam Budapestre. Világosan tudtuk, ők is, én is, hogy minek megyek el-

dés helyenkint az Allenbyn is, életveszélyes volt, de senki nem törődött vele. Eppen úgy mentünk a dolgaink után mint normális körülmények között.

Különösen veszélyes volt a Jaffa-úttól délre eső negyed. Mielőtt Tel Aviv északi és keleti része kiépült, ez volt a város kereskedelmi gócpontja. Ma is zsúfolva van üzletekkel. A Herzl-úton és az azzal párhuzamos utcákban azonban életveszélyes volt a közlekedés, mert a szomszédos Abu-Kabirból állandóan löttek, ezért egy-egy utca keresztetű közös hirdetésekben tanították ki vevőiket, hogy mely házak udvarán keresztül juthatnak be hátulról ebbe, vagy abba az üzletbe.

Hogy milyen könnyű volt Tel-Avivban fényes nappal kifogni egy golyót, arra elmondek egy esetet saját élményeimből.

Egyik fiammal a Selevszálitóvállalatnál voltam a Petach-Tikva úton. Dolgunk végeztével a hátsó udvaron keresztül a szomszédos központi autóbussz-pályaudvarra akartunk menni. Talán négy lépésszámra lehetünk az utcai járdától, azon a ponton, amely az autóbussz-pályaudvar tengelyében lévő öreg palmafától néhány méterre van. Közvetlenül előttünk az aszfaltjárda hang nélkül összeesett egy asztony. Haslóvés érte, olyan szerencsétlenül, hogy azonnal elvesztette az eszméletét. Vagy Abu-Kabirból, vagy Szálamból jöhettek az „eltévedt” golyók.

IGY ERKEZTUNK EL 1948 május 14-ikéhez. Haifán az utolsó angol katona is hajóra szállt és délután a Múzeum épületében kikiáltották az önálló Izráelit. Ben Gurionnak az utolsó óráig nagy ellenzéke volt, de megszólaltan küzdött, kapacitált, a belső tüztől kipirultan és addig nem engedett, amíg össze nem köváltolta a többséget.

Néhány órára megint átadtuk magunkat a gondolatok az arab lövészek gépfegyverrel és puskával és néhány nap múlva puffogni kezdtek az aknavetők is. A Hagana, a hivatalos, de titkos honvédelem, az Ecel és Lechi, a nem-hivatalos, de még titkosabb zsidó harciszervek sem pihentek.

A lapokban a legtöbb helyet a gyászjelentések foglalták el. Az utcai közleke-

(Folyt. a túldalalon)

Az új Izráel függetlenségi harca nem véletlenül esett tavaszra. Az éledő természet nyomán az elnyomott emberekben is életre kel a szabadság iránti vágy. A feltámadt természet üde zöld színe életre kelti a szabadság iránti vágy beteljesülésének szunnyadó reményét is.

Igy történt az évezredekkel ezelőtt is, amikor számban, a tavasz hónapjában az egyiptomi rabigában selymöző zsidó nép leázta bilincseit és felszabadította magát. A nagyvadászok szerint csodák segítségével. S ha tényleg csodák sorozata történt, úgy a legnagyobb csoda az elnyomott rabszolga-ember öntudatra ébredése volt. Mózes legnagyobb tette kétségtelenül az, hogy az elfásult és közömbös embert lelkébe belevitte a szabadság iránti vágy gondolatát és meg tudta értetni a leigázott és végső-ig elcsüggedt emberekkel, hogy szabadságot, biztos otthonot csak az olyan ember, az a nép érdemel, amely kivívja magának, értékelni tudja és minden módon, ha kell még harc árán is hajlandó megvédeni azt.

1943 tavaszán, Pészách első napján tört ki a varsoói gettó emlékeztető és dicsőséges felkelése is. Bár a zsidó harcosok egy percére sem ártatták magukat a felkelés esélyeit illetően, mégis fegyvert ragadtak az elnyomó ellen. Hősies küzdelem után gyenge porhüvelyük elhullott, de feláradt és felszabadult lelkek beelővadt a szabadság dalát zengő zsidó lelkek glóriás karába.

A történelmi tények szemeltartásával szinte természetesnek tűnik, hogy a függetlenségi háború, az új szabadságharc is tavasz idején pattant ki. A kétezres éves „pusztai vándorlástól”, a gálutból fátad zsidóság teste és lelke az izráeli fák és mezők zöldjével egységben szökken a szabadság verpíró virágjába.

Ezt megelőzően a modern Mózesek sora ébresztette, tüzelte és táplálta az elfásult zsidó lelkekben a szabadság, az önállóság és a függetlenség lelkes gondolatát.

Végtelemnek tűnő, fázastó, de érdemes munka volt ez. Sokan hullottak el a hosszú, kemény küzdelemben, amíg az önállóság és függetlenség gyümölcse megérett és lepergett a történelem fájáról.

A kemény előkészítő munkánál százszor nehezebb volt a megvalósítás. Az izráeli és a gáluti zsidóság vállaltva töltötte meg a függetlenség szekerét. Sokan ismét csodákat emlegettek. Tényleg csoda volt ez. Az otthoniért, a szabadságért, az emberi mivoltáért harcoló zsidóság csodája.

A függetlenségi háború a történelem sorozatos paradoxonjainak láncolata volt. Békét kereső kevesek küzdtek a háborút hirdető sokak ellen. Mi a békés megoldást kerestük. Kitarított és szívós munkával akarunk ezt a számunkra a létet jelentő harcot megvívni: Lépésenként haladva hódítani meg a makacs sivatagot, a gyilkos kópuztaságot és a kopár hegyeket. Mi nem a területeket akarjuk, hanem a békés és tisztességes megélhetést keressük. A fegyveres háborút azok a népek kényszerítették ránk, akiknek mi baráti jobbot és jó szomszédaságot ígértünk.

A történelem ironikusan megismételte önmagát, amikor a támadók élén felsorakozott a fehérlovas Farkas, az egyiptomi fáraók utódja és Abdallah, a pusztai vándorlás harcaiban sok szorosban megfutamtított Amalek leszármazottja és sorsuk elődjek sorsa lett.

Az 1948-as szabadságharc hősei nem sorkatonák, nem a rombolásra és gyilkolásra kioktatott zsoldos had, hanem a békés építőmunkára készülő férfiak és nők sora volt, akik családjukat, földjeiket, munkahelyüket és szerszámjüket hagyták ott önkéntesen, hogy más megoldás híján fegyverrel a kézben védjék meg otthonukat. Csak a számuk, nagyrészt elavult fegyverrel szálltak szembe a modernül felgyezett Sziszera-hadakkal. És megbírták velük.

Igaz, volt még egy láthatatlan, titkos fegyverük. A zsidó lélek. Ez a megfoghatatlan és szívós anyagból készült különleges varberri lelkekbe belevitte a szabadság iránti vágy gondolatát és meg tudta értetni a leigázott és végső-ig elcsüggedt emberekkel, hogy szabadságot, biztos otthonot csak az olyan ember, az a nép érdemel, amely kivívja magának, értékelni tudja és minden módon, ha kell még harc árán is hajlandó megvédeni azt.

Függetlenséget és szabadságot csak az a nép érdemel, amely vigyázza tudatára a megőrzést. Izráel fennállásának első tizenkét esztendejében sokszorosan kiállta a próbát. Tanú erre a temetőkhöz szétszórt sok kötetből, az otthonában békésen éledő polgár-katonára, aki szükség esetén ott volt a határokon, sőt, ha kellett még azokon is túl és az Izráeli Önvédelmi Hadsereg, a Cánh, amely éjjel-nappal őrt áll a határokon, hogy vigyázzon az ország nyugalmára és békés építómunkájára.

A 10 évvel ezelőtti sárge, tengerparti futóhomokon, ma a virágzó falvak sora szelődött. A tegnapi még kiömlen délvideki pusztaságon új települések mosolygós, hosszú láncolata üdvözöl. S te mindent — ma — annyira természetesnek tartod... A függetlenségi háború harcaiban szétűlt és lerombolt települések közül néhányan meg mutogatják fájó rom-sebüket, de velük szemben már állnak az új épületek, hogy híressékké. A romokra nem lehet új életet építeni. Okunk annál inkább! Tovább kell dolgozni, fejleszteni, erősíteni a fiatal országot, mert kell a kenyér és mert a határokon meg armánykodik a romboló akaró ellenség.

A sívár és kihalt negyedik is lassan megváltoztatja arculatát. Az elhordott kövek alól kibukkanó föld életet adó szürkés-barna háta zsenge facséméket hordoz. A határmenti települések száma is jelentősen gyarapodott, habár még nem kielégítő számban. Ez azonban nem csüggesztő tény, mert országot nem lehet tizenkét év, de még száztizenkét év alatt sem felépíteni. Ehhez nemzedékek grandiozus megfeszített építómunkájára van szükség. A fiak kötelessége apáik munkáját megbecsülni és tovább fejleszteni. Az apák kötelessége fiaiknak a helyes ösvényt megmutatni.

A hazaszeretetre nevelés nem szovinizmus és nem „cionizmus”. Aki a hazáját szereti, az saját magát és saját munkáját becsüli meg. És ha ezt megbecsüljük, nem kétséges, hogy a fiatal ország szorgalmas és új népének jövője biztosítva van és nincs az a politikai armánykodás, vagy fegyveres erőszak, amely megingathatja azt.

1960 IV 29 Új Kelet 8

Mindannyian egészségesek és boldogok — mert eledelük

Gold Band

szótár

tartamaznak Kelet meg- 79. Tel-Aviv.

Mefakéd Jehuda meséli

Minden jóval megrakott ünnepi asztal mellett ülünk, a függetlenség napjának előestéjén, szüntiszta „vátik” és „szabre” társaság kelles közepén mi, zöld fülű új olék. A házigazda még a vacsora kezdetén kikötötte, hogy senki ne gyujtson rá a „kő se bati” szavakkal kezdődő nótára, hadd ünnepeljen a szegény új olé is nyugodt lélekkel.

A felvonulás körül folyt a társalgás. Azt magyarázták, milyen új felszerelésekkel vonul majd a hadsereg. Röpködtek a számunkra ismeretlen fegyvermárkák nevei, fölényes kompetenciával vitakoztak páncélaokról, tankokról, repülőgépekről. Járatásunk teljes tudatában tiszteletteljesen hallgattuk mint lecitálják túl egymást egyre tökéletesebb és még tökéletesebb hadfelszerelésre vetve harcba. Az általános lelkesedés közepette Jehuda kissé fölényes mosolya — mit tagadjam — némileg zavart. Nyugtalanul izgott-mozgott a szemben lévő terítéke mellett és minden egyes tromfára rávágta, gúnyos fintorral, hogy „Ugyan, ez semmi, miközben állhatatosan fixirozott, mintha kifejezetten a részemre tartogatna valami titkot.

Tökéletes gyorsaságú hadi szállítóeszközökről tartott éppen előadást egy, a Kármel bor árusításában tisztesen megkoppaszodott kereskedő, amikor Jehuda úgy látszik nem bírta már tovább és hangosan belekiabálta:

— Ugyan, ez semmi! Bezeg amikor mi Belfériánál... Hatalmas hangzavar keletkezett. Innen is, onnan is biabálták:

— Ribon! sel olám! Fogjátok le! Ugye mondtam, hogy kezd? Jehuda, az isten áldjon meg, minden évben elmeséled! A könyökünkön nő ki! Még a holdfényt meg a csillagokat is kívülről tudjuk. Rajtunk akarod megboszulni, hogy nem kezdheted a „kő se bati”?

— Dehát mi történt? — kérdeztem a házigazdát.

— A háborús élményeit akarja mesélni. „Mefakéd” volt a függetlenségi háborúban.

— Na és? Ez nagyon érdekes lehet.

Igen, nektek, de itt majd nem mindenki részt vett a háborúban és különben is Jehuda meséit már kívülről ismerjük. De ha benne tetek érdekel...

— És máris harsogta bele a lámba:

— Hagyjátok békén. Nem látjátok, hogy van két palija? Majd nem alszik egész éjszaka! Hadd hallják ezek a zöldfülűek is. No, gyújtás rá mefakéd! Jehuda sértődött arcot vágott és úgy tessék-lás-sék kijelentette:

— Na nem, ha ilyen rondák vagytok...

— Most csak ne kérsd magad, te mimóza, hisz úgy kikívánczolgat beléd mint szódavízről a szénsav!

— Am legyen — egyezett bele nagylelkűen Jehuda. Kényelmesebben helyezkedett székeben majd mesélni kezdett:

— Alig egy-két napja foglaltuk el az állásokat Belfériánál a Jehuda hegységben. A Ramola-kvisezt tartottuk felügyelet alatt, ott vonultak az arabok Latrunból Hebronra. Aránylag csend lett volna a vidéken, itt-ott egy kis csepetap, hanem a fiúk rengetegét szenvedtek mert szállítóeszköz nem áll rendelkezésükre, hogy az élelmet és a vizet a lenti állásokból felszállítsuk. Akár Ábrahám apánk idejében, földbevált görökből merítettük a vizet és módszer-

Irta: Novák Éva

rünk legfeljebb annyiban különbözött őseink módszertől, hogy a férgektől nyüzsgő vizet a gufiánkon át szűrjük. De egyre-másra betegedtek meg az emberek. Kladtam a parancsot, hogy a vizet forraínt kell és úgy ittuk, azon melegen, hanem abba a hőségben ez bizony nem volt megoldás.

— Fiúk — mondom — muszáj valamilyen szállítóeszköz után nézni. Szerez-zetek legalább egy számarnat.

Alattunk égtek az arab falvak, elég deli szürke paripa lézengett facéron, hanem a portyázás azért veszedelmes volt. De két fiú mégis vállalkozott rá és úgy estefelé vissza is tért egy, magát elég nehezen húzó „szállító eszköz”. Boldogan álltunk körül, tapogattuk az izmait, gusz-talgattuk és előre élveztük, a sők jót amit majd felhoz nekünk a hátán. De örö-münk nem tartott sokáig. Menáchem, a témáni káplárom hűtötte le lelkesedésünket. Odalépett a számarnához, egyszer - kétszer körül tapogatta, megnéz-gette, majd bánatosan jelentette ki:

— Mefakéd, ez, szegény, nem bírja.

— Nem vagy eszednél, Menáchem, — mondtam, — mi az, hogy nem bírja? Ez egy remekül karbantartott számarn, nem látod milyen kővér?

— Hisz éppen itt a baj — bologatott keserves képpel a káplár — ennek már majdnem kész kis csacsi van a hasában.

— Na, süssétek meg a számarnokat — kiabálták a fiúk a két beszerzőnek. Se vége, se hossza nem volt az ugratásnak, hanem a tényeken változtatni nem lehetett. Szállítóeszközünk csak nem volt.

— Hagyjátok hát, menjen Isten hírével, még meggyűlik vele a bajunk, — mondotta csalódottan, de Menáchem káplár védősármnyai alá vette az állatot.

— Hagyd csak, mefakéd — mondta, — azért majd még jó szolgálatot tesz ez nekünk.

Nem tudtam ugyan mi lehet az a jó szolgálat, de ráhagytam Menáchemre, csináljon, amit akar a várandós számarn mamával és elvonultam.

Gyönyörű holdvilágos este volt, kellemes szellő borzolta az olajfák leveleit. A völgyben égő falvak megannyi békés pástortüznök hatottak a csendesnek ígérkező éjszakában. Már éppen szunditani akartam, amikor éktelen számárbógés és hangos határozás verte ki szemeimből az ál-mot. Kikászálódk fektemből, hát fura látvány tárul a szemem elé: a hold-fürdette tisztáson Menáchem a fához kötött számárhását simogatja, miközben az állat szerelmes szerenádot küld a csillagos ég felé. Köröskörül a nevetéstől tántorog az egész tábor.

— Meg vagy bolondúva Menáchem? — kérdem núséges témáni kápláromat. — Micsoda komédia ez?

— Hagyd csak, mefakéd — feleli — tudja Menáchem hogy mit csinál. Majd meg látod reggel!

Túl fáradt voltam ahhoz, hogy vitába bocsátkozzak, olyasvalami is megfordult a fejemben hogy talán így sietteti a szállást és majd azután hasznát vehetjük a számárnak. Hanem Menáchem egész éjjel bögte a szegény állatot és hősiesen túrta a szitkokat amelyeket a fiúk küldtek éjszakai nyugodalomuk háborítója, a számarn asszony és a szerénád értelmi szerzője — Me-

náchem káplár felé. Azért a fátadság mégis győzött és elaludtam. Nem tudom mennyit alhattam, de egyszerre csak arra ébredek, hogy valaki rázza a vállamat. Kinyitom a szemem, hát Menáchem hajol felém. Ragyog a képe. Szempilantás alatt eszembe jut a számarn:

— Mi az, Menáchem, megszületett a csacsi?

— Nem — feleli — három számarn született.

Azt hisziket hármast íkreket szült a számarnunk? Dehogy! Hanem a holdas éjszakába bögtt szerenádjára három udvarolni vágó, férfias ereje teljében viruló számarn daliát csalt fel a völgyből.

Hálából megtartottuk az anyaszámarnat is. Abdalla nevet adták neki a fiúk. Nemsokára Menáchem segítette neki a csacsiját megszülni. Nem tudom mi történt vele, de valahogy az a gyanom hogy egy éjjel jó gazda káplárom hazavitte a számárncsaládát nem mesz szor lévő falujába. Ha a háború nem ment azon a fábólun is keresztül és világgá nem kergette, úgy Abdalla sokáig szolgálhatta még egésségbe élmes kápláromat és családját. Udvarlói pedig, arab létükre, igazán jó szolgálatot tettek a zsidó hadseregnek. Nem azért mondom, de olyan tökéletes szállítóeszközök nem is lesznek többé Izráel hadá-nak, amilyen Abdalla, a számárhögy udvarlói voltak akkor nekünk, a Jehuda hegységben.

Na meg ha tankokról meg páncélcsookról mesélt, visszameleksem az én első páncélcsoimra, ott Rámle és Lúdd határán, Sár Jerusolájmál. Meglehetősen arab túlerővel kellett szembenéznünk és mit tagadjam, még egy rendes gépfegyverünk sem volt. Néhány kudarcba fűlt próbálkozás után sikerült ugyan tökéletesen mód-szeremet, ami abból állt, hogy egymás mellé fektettem vagy tíz puskát és én, a hátuk mögött, mintegy vonalat húzva kinyújtott lábszárakon, egymás után érintettem meg őket ilyenképpen adva jelet

mindegyiknek a tüzérségre. A tíz fegyver egymásután való elsülése végül is gépfegyverszerű ropogást idézett elő. De azért szivem mélyéből óhajtottam, bár legalább egy kicsi, egy icipici páncélcsoim volna, mert attól jobban féltek akkor az arabok mint az atombombától. Bánatosan néztem parancsnoki szekerem elé fogott félig vakt paripámot, és egyszerre csak mentőtáblem támadt. Fesztó barátom és Menáchem különleges hadifeladat elvégzése érdekében felmentést kaptak egy napra minden egyéb szolgálat alól. Hogy-mint szerezték be a kellő anyagot, mai napig sem tudom, soha meg nem kérdeztem, hanem estére az én szekere-mre élethűen pingált vékony falemez páncél borult és különösen a sötétben, tökéletes harcokosivá varázsolta vak paripám által húzott hintómat. A főpróbára remekül sikerült. A „célzó torony”-ból kibúvó egyetlen kézi ágyunk csöve, amelyet alul két fiú forgatott a vállán, fenyegetően meredt az ellenségre. Másnap este harcba vetettük elegáns páncélcsoim-mat. A hatás leirhatatlan volt. Burnuszos ellenségeink hanyat-homlok futamodtak a harci technika e tökéletes vívmánya elől. Roppant boldogok voltunk. Hanem az első pihenő alkalmával kíváncsian kérdeztem meg Menáchem káplárt, aki a paripa lépteit kalauzolta a fából varázsolt páncél sátor alatt.

— Idehallgass, Menáchem, mit sottogtál te egyre a ló fülebe a támadás alatt?

— Nem a lóhoz beszéltem, mefakéd — felelte páncélcsoim gyalogos „sofförje”. — Teremtőjéhez foházkodott Menáchem, hadd némtsa el határtalan bölcsességében és jószágában a mefakéd lovát, nehogy az ellenség orra előtt nyeríteni találjon a páncélcso!

— És most mondjátok meg — fejezte be Jehuda elbeszélését — lehet-e a ti modern fegyvereiteket, amelyekre olyan büszkék vagytok, azokhoz a remek harci eszközökhöz hasonlítani, amelyekkel mégiscsak mi nyertük meg akkor a függetlenségi háborút?

HETI FILMLEVEL Salamon és Sába

Az örök könyv kincs-tárából meríteni nem túl veszélyes vállalkozás. Különösen nem az napjainkban amikor a biblia hatóereje sokkal nagyobb, mint az előző két emberöltő idején volt és amikor internacionalizmus előtt már minden sorompó ledől. Atmoszférája van a bibliának és aki abbéli tárgyat dolgoz fel, jogosan számolhat a széles tömegek érdeklődésével.

A bibliai - filmesítésnek már nemes hagyományai vannak, egységesített szemlélet alakult ki a kor díszletei, jelmezei tekintetében és játéktípusának patetizmus a ugyanolyan indokolt, mint a tájak színpompája. Amde, ha a hagyományok sugalmazása szerint egységesített is minden, ami a jegyek különöségét illeti, attól még lehet újszerűség a bibliai alakok ábrázolásában, lehet még lelket lehelteni az agyagfigurákba és az erőnyek és hibák emberi keveredésének vetületében bemutatni, eleveníteni az örök könyv nagyjait. Thomas Mannak sikerült ez, de persze hiú ábránd is volna King Vidortól ugyanezt remélni.

Gyorsan le kell szegezni, hogy a fenti film a bibliai filmesítés legjobb termékei közé tartozik és végeredményben teljes illuziót szolgált a nézőnek, aki jól tudja mit is várhat a behirdetett produkciótól.

Salamon király megejtő idillje Sába királynővel valóban filmre kívánczok még akkor is, ha csak a legnagyobb erőfeszítéssel lehet abból az örök szöveg ellenére kerekre formált történetet alakítani. Mert hát a filmszerűség követelményei, Hollywood story törvényei mások, mint a bibliai és ebből olykor lelküldhetetlenek tűnő konfliktusok származnak. Magyarán: durván és erőszakosan kellett meghamisítani a bibliát, hogy kerekre formált filmtörténetet bont hassanak ki és hogy a közbizony megkaphassa, amit Hollywoodtól remélhet. De így is, éppen a történet-

drámaiságának és az alkotó képességének a hiánya, hogy belülről ábrázolt és emberileg motivált problémákkal hevített a művet azt eredményezte, hogy a film hosszú számszámterem unalom terjeng, végzetes unalom. Pedig a szemnek van mit látnia. Sába király nő gyönyörű szép és annyit vonaglik fél és harmegyed meztelenségben amennyivel többet már senki sem remél tőle. Impoználó a tömegjelenetek és míg nézi az ember, azokra a dollármilliókra gondolhat, amelyeket értük kifizettek. Pompázatos Salamon Jeruzsálema, a Szentély, s mily szépek a sátrai Sábanak, s mily délcegek a harcosok, s mily hajlékony Salamon hölgyeinek a dereka.

A szövegíró persze mindent igyekezett összehozni, összevont korszakokat és felvonultatva azokat a figurákat, akiket Salamonnal kapcsolatban a biblia szerepeltet. Látjuk az agg Dávid királyt a maga méltóságjellegességében, látjuk hitvesét Báb Sétánt, idősebbik fiát, Adonijánut, akit az agg uralkodó, noha elsőszülöttje, elűt a trónutól. S megismerkedünk a haragos Natan prófétaival, aki folytonosan egy husángnak beillő botot szorongat jobbájában a meglepetten találkoznak a rettenetellen hőssel, Joavval, aki a filmben minden méltóság híján lévő orvgyilkosnak ábrázolt bibliai-kori öltözetbe bújtatott gengszter.

Salamon király szerepében a nem túlságosan tehetséges Yul Brynner verődik. Sába királynő revistett figuráját Gina Lollobrigida kelti életre, illetve igyekszik ábrázolni. Lollobrigida az utóbbi időben egynemely alakításával szembeszegült azzal a közhittel, hogy nem elég tehetséges. Sába királynő viszont ismét ellene, illetve tehetsége ellen szól. Csak kiüldözleges eszközökkel, sohasem belsőitüzi, erőt sugárzó, egyénítő képességgel, hanem mindig csak asszonyiségének fegyverzetével, öltözéke pompájával, a lényegét megke-rülve oldja meg feladatát.

King Vidor a film alkotója már évtizedek óta ismeretes arról, hogy Cecil B. de Mille szolgalelkű epigonja, aki az üdvözítést egyedül attól reméli, ha lándzsát szorító statiszták ezrei rohannak a csatáren, ha száguldó, tájékoz-paripák magasbaemelik elülős lábukat, amikor nyúl, vagy dárdáit hasítja fel a szügyüket. Akinek annyimindenre van gondolja, mint az éltes King Vidornak igazán nem gondolhat arra hogy a film alkalmasint a maga eszközeivel összehitt emberi érzéseket, eleven konfliktusokat is ábrázolhat.

Egy fiatal táncművész

Rony Szezá, fiatal szabrá táncosnő és táncanár, Jardéna Kohen tanítványa nemrég tért heza külföldi tanulmányjáról és Beér-Séván nyitott stúdiót. Az elmúlt heten önálló táncstúdió mutakozott be Tel Avivban meghívott vendégek előtt. Vonzó megjelenésű és tehetséges táncosnő Rony Szezá, aki jó technikával, sok igyekezettel és érzéssel adta elő az „Anyaföld”, „Imádságok” és tennáchi témájú táncait. Rony Szezá főleg a keleti táncmozdulatokban specializálta magát.

A fiatal művész bemutató előadásával szép sikert aratott s azt az érzést kelti, hogy még sokat fogunk hallani róla.

Utazás Ferenc Józseftől Izráelig

(Folyt. az előző oldalról)

sága. Megtörtént néhány-szor hogy előre kiszabott szabadnapjukra nem érkeztek haza. Arról még nem volt időm írni, hogy nyoma sem volt félelemnek sehol az országban, pánikról nem is beszélve. Senki előtt nem volt kétséges, hogy megverjük az arabokat és nyugodtan végezte mindenki a dolgát, kivéve a fiatal-ságot. Az harcolt és vérzett és legszebb ifjúságunkat, gyönyörű fiainkat és leányainkat, majdnem egy generációt, most is siratjuk. Optimizmusunknak egyetlen igazi alapja az éjnbrér volt, magyarul: nincs választás. Legfeljebb a repülőgépmadáról idegeskedtek némelyek.

Szóval egyik vagy másik fiam szabadnapja, vagy szabad félnapja esedékes volt. Este nyolc óra körül kellett volna hazakeréznem s nem jött meg. Illetékes menyem nyolc óra után nyugtalankodni kezdett, kilenckor ideges volt, tíz óra

után pedig már nem tudtam (alaptalan) nyugalmamot továbbra is beleszorgatni. Ilyenkor átmen-tünk a parancsnokságra, az ügyeletes katonalány felhívta telefonon a frontszakasz és megnyugodva mehettünk haza.

AZ EGYETLEN TENGERI ÚTKÖZET a tel-avivi strandfürdőtől, tehát lakásunktól 8-900 méterre kezdődött. Néhány egyiptomi hadihajó felvonult Tel Aviv magasságába és mert nem számított ellenállásra, egészen közelről lőni kezdte a partot. Akik otthon voltak, szokatlannak találtuk fényes nappal az ágyulövés-ek és robbanások hangját a tenger irányából és mert nem szünt meg, végül is lementünk a tengerpartra, ahol akkor már egész hossz-szában ezer meg ezer ember figyelte az útközetet. Mire leértünk, az egyiptomi hajóknak, egy kivételével, már csak a füstjűk látszott, fölöttük keringett három repülőnk. Nyomuk-

ban füstölt egy hadihajóvá átszabott kis izráeli gőzös. Tisztán látható volt a kis hajó ágyúinak tüzelése és az a pillanat, amikor az egyik egyiptomi hajót találat érte, majd nyomában sűrű, fekete, valószínűleg égő olajból táplálkozó füstoszlop szállt fel. Mint később olvastuk, a vezérhajót érte találat és elsüllyedt, mielőtt elérte volna a kikötőt. A tengerparti közönség örömrivalgásban tört ki, tapsolt, éljenzett, ujjongott. Ki gondolt arra, hogy az egyiptomi hadihajók besöpörhettek volna a publikumot a legközelebbi temetőbe. A háborúk történetében aligha fordul elő olyan tengeri csata, amelyet nézőközönség kibicelt végig. Most, hogy ezt leírom, még mindig hihetetlennek találom.

VAN MIT ÜNNEPEL-NÜNK, ugye, a Függetlenségi Napon. Már a 12-iknél tartunk. Hihetetlen, hogy még csak tizenkét év telt el. Ha visszagondolunk a függetlenségi háborúra és utána az első három-négy évre, a nincstelenség küzdelmes éveire, fele annyi élelemmel, mint amennyi a kétszerezésére duzzadt lakosságunk kellett volna és utána számbavesszük mind-azt, amink ma van, akkor nem mondhatunk mást, csak amit közben is mondogattunk:

Csoda történt.

Angol ulpán

Indul a nyelv gyors elsajátítására (naponta 2 óra) a „KADIMAH” iskolában, Tel-Aviv, Ben Jehuda 74. Ezenkívül: IVRI, ANGOL és FRANCIA nyelv kurzusok felnőtteknek minden korban, továbbá ANGOL, FRANCIA nyelv kurzusok elemi- és középsőiskolai DIÁKOKNAK és előkészítés érettségire.

Felvilágosítás d. e. 9-12, d. u. 3-9 óra, péntek kivételével.

AVRASA és az egyetlen Spitfire

Írta: Barzilay István

Kévéházban ültem Avrasával. Akkor érkezett vissza Európából, egy rejtélyes hajószállítmánnyal.

Majd máskor mesélem el, hogy ki volt ez az Avrasa. A szállítmány tartalmát sem közlöm világosan, azt hiszem, még mindig nem szabad a függetlenségi háború egyes titkait nyilvánosságra hozni. Csak annyit, hogy az szállítmányra a Hágának volt szüksége. A Hágának azokban a napokban alakult át Cvá Hágának, azaz Izrael L'Jiszráél-jé, azaz Izrael védőhaderejévé, de ezt a nevet nem tudtuk még akkor, hiszen csak egy nappal ezen kévéházi beszélgetés után kapta meg a zsidó állam az Izrael nevet. A szállítmány aznap érkezett a tel-avivi vízre, de a hajó nem közeledhetett a parthoz, mert az angolok még nem hagyták el az országot és a parti csónakok vigyáztak, nehogy a zsidók olyan szállítmányokat kapjanak, amelyeknek segítségével megvédhetik magukat az araboktól.

A beszélgetés 1948 május 13-án, csütörtökön délután folyt. En cikketemért kerestem a héber lap számára, amelynek akkoriban riportert akart beszélni.

Majd ha partra-rakom, amit hoztam... — mosolygott.

Aztán jött a május 14-ike, amikor a Mismár Háezrácht mozgósították, mert aznap hirdették ki a zsidó államot. Aidanovnak van egy trilogiája, amelynek hőse — a nevét elfelejtettem — egy nemzedék eresz forradalmának történetét beszéli el érdekes, regényes formában. Csak hogy ez a hős minden esemény cselekvő részéből kimarad, amilyen ügyetlen ember, aki sosem tud ott lenni a legizgalmasabb pillanatoknál. En sem voltam ott, amikor az államot kihirdették, még csak Tel-Avivban sem tartózkodtam, egy vidéki kis helyen ültem a rádió mellett és mi tagadás, sírtam, amikor Ben Gurion felolvasta a Függetlenségi Nyilatkozatot és Ráv Fischman elmondta a „sehechejanut”. S másnap vissza kellett térem Tel-Avivba, mert a Mismár Háezrácht mozgósították az 1948 május 15-én történt.

A Mismár Háezráchi, azaz a polgárorség az angolok idején szolgált légvédelmi egységként, a második világháború után a Hágán fenntartotta a szervezetet és így volt nekünk a Függetlenségi Háború kitörésekor légioltalmi egységünk, amelyben én is szolgálatot teljesítettem. Az Achad Háám és a Herzl utca sarkán, öreg épületben volt a szolgálati helyem akkor, de éjszakára Yekaran a Tachkemoni iskolában rendelték, ott kellett ülni a sziréna mellett és megnyomni a gombot, ha a telefonon légitámadást jelentettek.

Aznap hajnalban volt az első légitámadás Tel-Aviv ellen. A kikötőt támadták egyiptomi Spitfire repülőgépek kettesével jöttek, apró bombákat hajítottak s aztán eltűntek. Hat vagy nyolc gép jött egymásután és mindig megismételték a támadást. En az Achad Háám utcai ház erkélyén ültem, néztem, amint a gépek elszálltak fölöttem és hallottam a bombákat robanni de a sziréna csak aztán szólalt meg, mert Izrahéknak nem voltak kézügyeik, amelyek előre jelezték volna a gépek közeledését. Megfújták a rádiót, amikor már anyamán sem

volt gépek és aztán a sziréna a támadás végét jelezte, pedig ki tudja, nem-e volt útban még egy repülőgép-osztag El Arishból, azaz a Tel-Avivtól 100 kilométer távolságra eső bázisról.

Lementem a Lihenblum utcai kévéházba egy török-kávét inni és ott találtam Avrasát, teáját szűrésőtte.

— Nos, mi van a szállítmánnyal?

— Ne kérdezz. Folyt a kirakás, amikor zuhogni kezdtek a bombák. Kétszáz méternyire tőlem csapott be az egyik. De azok az emberek, a munkások röhögték, megbújtak a bárkák mélyén és újra kezdtek a munkát. Nem lehet lehozni az áru nagy részét a tel-avivi kikötőben, nincs rá lehetőség, mert a parthoz kellene jönni a nehezebb dolgokkal. Apróságokat hoztunk csak el. Valószínűleg visszamegy a hajó a nyílt tengerre és majd megpróbál Haifán rakodni. De azok a bitang angolok még Haifán ülnek, a kikötő a kezükben van és féltik, hogy a zsidók számára meg hagyott kis kikötő részben sem lehet partratrenni a nagyobb darabokat...

Avrasa ideges volt, a férfi, akivel találkoztam kelet, nem jött, nekem vissza kellett mennem az órszobába.

— Megyek veled, túlságosan izgatott vagyok, nem akarok egyedül maradni.

Ketten ültünk az erkélyen, szolgálatos társam lement teát inni. Cigaretáztunk és nem beszélgettünk, tudtuk egymásról, hogy farsztó aggodalom fojtja el bennünk a szót, az állapotot fételtük, amely akkor csak 24 órát élt még és amint írva van, keletről, délről, északról és nyugatról támadtak rá az ellenségek szárazföldön, tengeren és levegőben.

S egyszer csak megvilálan fölötünk valami, az eget néztük és hat repülőgépet számoltunk össze. Néztük, hol az eget, hol a nyüzsgő Herzl utcát s vártuk, hogy megszólaljon a sziréna és hogy hullni kezdjenek a bombák.

— Legalább menjünk be az erkélyről, — tanácsoltam.

Avrasa vállat vont. — Mindegy — mondotta. Ráhagytam és ültünk tovább az erkélyen. Sok helyen robbantak bombák és aztán megszűnt a sziréna is. Ez volt a negyedik légitámadás aznap Tel-Avivban és a pilóták már jól tudták, nincs mitől félni, a zsidó város védtelen. Nincs léghárító ágyúja és egy árva repülőgép sem szállhat fel, hogy a támadót elzavarja.

Az egyik Spitfire nem akart elvonulni Tel-Aviv felől, pedig már ledobta a bombáit. Kedve volt cirkálni a város háza fölött, fény képezett bizonyára és akrobatikus bukfeneket csinált, pont a fejünk fölött.

— Átkozott angolja — sziszegte Avrasa. — Mert talán nem hiszed, hogy egyiptomi pilóta csinálja ezt az akrobatikát? Az egyetlen egyiptomi az a pilóta volt, aki kényszerleszállást végzett Kfár Szabánál...

Aznap reggel, egy csinos Hagana-lánynak adta meg magát a gyáva egyiptomi pilóta, akiről aztán megtudtuk, hogy Kairó polgármesterének az unokaöccse. De ez fölöttünk mestere

volt a szakmájának, guynosan végezte a meredek bukórepüléseket. S egyszer re löpködni kezdett, hallottuk a gépfegyverkattogását, vijjogva szállt el fellettünk és aztán körbe-körbe járt a város felett, a golyókat szórta a házak felé.

— Feljössz velem a háztetőre? Onnan jobban láthatjuk.

Felmentem vele a tetőre, szabályellenesen, mert nekünk, a Mismár Háezráchiban az is feladatunk volt, hogy lekeressünk minden embert a pincékbe s nem volt szabad rossz példával előjárjunk. A ház tetőről láttuk a háztengert, amely csillogott a napban és fölötte egy Spitfire keringett gúnyosan, bizonyára addig, amíg utolsó golyóját is ellövi, ki akadályozná meg benne? A Herzl és Jehuda Halévi sarkán egy Hagana-harcos Stan fegyverével lövöldözött felfelé, ostoba dolog, a visszaeső golyók kárt tettek zsidókban, de bizonyos, hogy a repülőgépet nem találja el. Aztán eltűnt a harcra a kapualjban és mindjárt megpillantottuk a ház tetőjén, velünk egy magasságban, a mosokonyha falához támasztotta magát s a Stan-ra lövöldözött a Spitfire-ra...

Eltartott vagy öt percig, amíg elfogyott a repülőgép minden golyója. S elszállt a tenger felé, az volt az érzésem, hogy gúnyosan röhög. A sziréna is megszűnt, az emberek előbujtak a kapualjakból, óvóhelyekről, tele lett velük az utca.

Avrasából kirobbant a tehetetlen düh.

— Hiszen, ha le tudtam volna rakni az árut... Ez a nyomorult sem sétálhatna ilyen nyugodtan a város felett... De nehogy megírd ezt, mert...

Elharapta a szót, mert felháborodva néztem rá.

Avrasa azóta meghalt. En meg 12 éve tartom magamban a titkát, amit még most sem merek maradéktalanul elárulni. Ő is és az egyetlen Spitfire bennem élnek, sosem fogom őket elfelejteni.

A Szocialista Internacionálé körül

Komoly, vidám és szomorú beszélgetések Guy Mollet-vel, Hugh Gaitskell-el és... Szélig Imrével

Amint a Lév Hákmér szálló előcsarnokában szemben ülök Guy Mollet-vel, Franciaország volt miniszterelnökével, nem győzök csodálkozni a világhírű politikus közvetlenségén, udvariasságán és vasidegzetén. Hajnali két óra volt, mire visszaérkezett Haifára Ben Gurion miniszterelnök jeruzsálemi fogadásáról; dél előtt résztvett a Szocialista Internacionálé megnyitóján; egy óra múlva rajta a sor, hogy megtartsa külpolitikai exozéját; alig tette le szálvétátját és máris fogadta a néhány kitartó újságíró, akiknek még reggeli közben ígért néhány percet délután kettő és félhárom között; még az ellen sincs kifogása, amikor az egyik „nudznyik” kollégám kijelenti, hogy négyszemközt akar vele beszélni.

Hasonló a helyzet Hugh Gaitskellel, öfelsége elégséges ellenzéki vezérével, akire a szomszédos verandán várakoznak a sor. Guy Mollet olyan figyelemmel hallgatja kérdéseimet, mintha nem is az Új Kelet haifai tudósítójával, hanem legalábbis De Gaulle tábornokkal ülne szemben.

— Ugy jómagam, mint a francia szocialista párt teljes mértékben helyeseljük a new-yorki kikötőmunkások akcióját a Kleopatra egyiptomi hajó ellen, a nemzetközi hajózás szabadságáért vívott küzdelemben — mondja Guy Mollet.

— Ha így áll a helyzet — kérdeztem — miért nem követik a francia kikötőmunkások is amerikai kollégáik példáját?

— Ez nem olyan egyszerű — mosolyog a S. F. I. O. vezére. — Tudnia kell, hogy a francia kikötőmunkások a kommunisták által dominált C. G. T. szakszervezetekbe tömörülnek.

Mollet elmondja, hogy a francia szocialista párt, amely nemrég még támogatta De Gaulle tábornokot, legutóbb ellenzékbe ment át a generális népszerűtlen gazdasági, szociális és főleg a megváltozott algériai politikája miatt. „Nem ellenzék a jelenlegi katonai erőfeszítéseket Algírban, de az a meggyőződésünk, hogy a katonai módszerekkel kimerőszakolt megoldásra nem lehet tartós békét alapítani.” Mollet javaslata: dol-

gozza ki a megoldást egy algéri kerekasztal-konferenciára, amelyen egyen részt az összes érdekelt fél, a francia kormánytól, a felkelő arab csapatok és az európai telepek vezető képviselőiig, mindenki.

Ami az algéri zsidóság helyzetét illeti, Mollet egy algéri folyóiratban azt a javaslatot tette, hogy a svájci kantonok mintájára tömörítsék az összes algériai kisebbséget és így a zsidókat is önkormányzatokkal rendelkező tartományokba, teljes egyenjogúságuk biztosítása mellett.

— Javaslatomat az algéri zsidók óriási tiltakozással fogadták — folytatta Guy Mollet. — Azt mondták, hogy nem akarnak semmiféle különleges jogokat, ők — az algéri zsidók — egyszerűen franciák akarnak maradni. Ilyen körülmények között nem várhatja el senki a francia szocialista párttól, hogy az algéri zsidóság akarata ellenére kiláncolja a faji alapon való további elkülönítésükért.

Gaitskell asztaláról a következő morzsákat szedtem fel: A suezai hadjáratral kapcsolatban — az angol munkáspárt éisősorban az angol-francia katonai beavatkozást ítélte el, míg az izraeli akcióval szemben „megértő” álláspontot helyezkedett. Mindazonáltal, véleménye szerint, az arab izraeli konfliktust nem lehet és nem szabad háborúval megoldani.

Gaitskell a Kleopatra elleni bojkottot sem tartja a helyes megoldásnak és hangsúlyozta, hogy a Szocialista Internacionálénak nincsenek eszközei, amelyekkel közvetlen nyomást gyakorolhatna az angliai, vagy más országbeli kikötő munkások szakszervezetére. Mindamelllett teljesen téves a felfogás, miszerint az arisztokrata modoru munkásszervező nem rokonszenvez Izrahéllal, csupán, mint lojális szocialista, még mindig a morális presszió híve a Nasszer elleni küzdelemben. Ettől függetlenül Gaitskell kimondott zsidóbarát, felesége David Credditor, az Angliában élő híres zsidó író és publicista lánya és a Labour party vezére, minden péntek este apósánál hivatalos „gefille Fische” vacsorára.

Egy másik kedves anekdota Gaitskell szájából: Amikor Eljáhu Ejlátot ki-neveztek Izrahél nagybritanniai nagykövetének, ez utóbbi Chájim Weizmannhoz fordult úgynevezett gyakorlati utasításokért. A néhai államelnök többek között azt tanácsolta Ejlátnak, hogy ne hanyagolja el egy Hugh Gaitskell nevű kis ségecet, „akiből még nagy gőj lehet.”

Ejlát megfogadta a tanácsot és az ó ajánlatára hívta meg 1953-ban az izraeli kormány Hugh Gaitskellel, aki az idő tájt még aránylag egy ismeretlen kis esilág volt Clement Attlee vezérkarában. Mint megtört, először fordul elő, hogy a Szocialista Internacionálé tanácsát Európán kívül rendezik meg és az is első eset, hogy az ázsiai szocialista pártok delegátusai aktívan, néhány afrikai politikai vezető pedig mint megfigyelő vesz részt az európai munkáspártok által dominált szervezeten tanácskozásában. De említésre méltó az is: először fordul elő, hogy egy szocialista internacionálé tanácsát a világ egyik legnagyobb kapitalistájáról elnevezett épületben, egy „Rothschild Házban” tartásák meg. Még egy kedves apróság a sok közül: Japán két különböző munkáspárt delegátusa képviseli a konferencián. Az egyik Fuzsi Yamaguchi, az ottani szocdem párt főtitkára; a másik Eicchi Ne-

gasue, a felsőház tagja, aki viszont a japán demokráta szocialista párt külügyi bizottságának az elnöke.

Van a Szocialista Internacionáléknak egy 50 év körüli, halkszavú delegátusa, aki korántsem tartozik a világhírű „sztárok” közé, s akinek előszobájában nem állnak sorba az interjúra várakozó újságírók. Ez Szélig Imre, egy veterán magyar szocialista harcra, a Londonban székelő „Magyarországi Szociáldemokrata Párt Emigrációban” nevű szervezet főtitkára. A szervezet, az 1919-ben alakult és azóta kihalt „Világosság” nevű magyar emigráns szocdem csoport utóda, 1948-ban alakult és a kiliföldön élő, elveikhez lojális maradt, kisszáma magyar szocialista politikuss és intellektuális egyesülete. Előzők Kéthly Anna és folyóiratuk az Izrahéln is jól ismert „Népszava”.

A csoport nem folytat rendszeres „pártéletet”; kilenc más vasfűgőnyön től emigrációban élő szocialista szervezettel együtt az Internacionálé tartja fenn és feladatuk — élő szemrehányásokat — a magyar szocializmus és demokrácia ügyét ébren tartani legalább külföldi elvtársaik előtt és nemzetközi rendezvények keretében. Szélig Imre és három más szánuított kollégája, a hivatalos delegációktól eltérően, amelyek országonként és abszorbenben helyeztek el, szerényen húzóódt meg az emigráns felhívatalosok utolsó széksorában. Sajnos, a világ egyik legreménytelenebb ügyét képviseli.

Szélig István

HABIMA H
Tel-Aviv, apr. 30., szombat
A 12 ESKUDT
Tel-Aviv, május 2., hétfő
A 12 ESKUDT

IZRAÉLI OPERA
Szombat, apr. 30., este 8.30
Hétfő, máj. 2. este 8.30
LA PERICHOLE

Lichtenberg és Lipman közli a
„Jose Kalb”
utolsó előadását:
Tel Aviv, apr. 30., szombat
Ohel Sém, 8.30

BENCION WITLER
SIFRA LERER
Tira, április 29., péntek
Atara, 8.45
Bat-Jam, apr. 30., szombat
Bat-Jam, 7 és 9.45-kor
A BÖLCS NACHUM

VARSÓI CIRKUSZ
Kikar Máiché Jiszráéli
naponta délután 4 órakor
és este 8.30-kor
Vasárnap, május 1.
délután 4.30 és 8.30
Hétfő, május 2., d. e. 11.
délután 4.30 és este 8.30

PICCOLI
olasz bábszínház
Rámát-Gán, Rama tere
Hétfő, május 4.
délután 5 és 7.30-kor

GAT-mozi TEL-AVIV
Főszerepben:
Danielle Darrieux
MARIE OCTOBRE
Mindenki gyámsul ki a bűbűt

T. A. ARMON DAVID
MOZI
„Die Halbzarte”
az 1950-es énekes filmfesztivál díjat nyert színes film.
Főszerepben: ROMY SCHNEIDER

Jeruzsálem-mozi
JERUZSALEM
Auntie Mame
Rosalind Russel, Forest Tucker
1960 IV 29 Új Kelet 7

Függetlenségi fesztivál a rámát-gáni stadionban
ERTESITES.

Műsor: TUZIJATEK
Konferenciák: Dan Ben-Amos
Zenekar: Givátajim zenekara
Énekkar: Cádikov együttes (200 személy).
Tánc:
A Somer Hácar táncegyüttese;

a filippin balett

— Teljes műsor —
Idő: A fesztivált a rámát-gáni stadionban tartják hétfőn este 8.45-kor.
A jegyek árai: 2, 3, 4, 5, 6 IL.
Csakis ülőhelyeket adnak el. A helyek számozva vannak. A rendezőség kérésére minden gyermek jegyktétele. A fogalomra és rendfentartásra a rendezőség ügyel fel. Készleleten T.A.-ban Dan autóbusszokkal d. u. 6.45 órától:
1. Az Arizoroff és Dizengoff utcák sarkáról (Armon Dávid mozi közelében).
2. Ben Jehuda utca sarkáról (Trumpeldor és Salom Alechem között).
3. A központi autóbusszalomás 6-ik peronjáról.
4. Mlve-Jiszráél—Allenby (a főpostánál).
Jegyarutás: Tel-Aviv-ban valamennyi jegyarutító irodában.

Allenby mozi, Tel-Aviv
Németül beszélő film:
Lányok uniformisban
Főszerepben:
ROMY SCHNEIDER • LILLY PALMER

Allenby mozi, Tel-Aviv
Németül beszélő film:
Lányok uniformisban
Főszerepben:
ROMY SCHNEIDER • LILLY PALMER

Tüzérek nem hisznek csodákban

Egymás között...

MAGYAR-ZSIDÓ KURIR

Nem hiszek csodákban. Nem vagyok vallásos ember, sem babonás — az újságírói mesterség szkepticussá teszi az embert. Azon a májusi délutánon, amikor Tel Aviv utcáin ujjongva táncoltak az emberek, nem a cionista történelem egyik újabb „csodájára” gondoltam, hanem arra, milyen hihetetlen bátorság, fanatikus megállhatatlanság s prófétai meglátás nyilvánult meg abban a maroknyi emberben, aki a tel-avivi múzeum termében aláírta Izrael születési bizonyítványát.

Minden gyerek tudja már, a könyvekben is benne van, hogy néhány nappal később négy ilyen kis ágyú, az izraeli hadsereg első tábori tüzérezredének első lövege, visszakergette a szíriákat, akik Cemách elfoglalása után már Daganjáig jutottak el. Csak a háború után tudtam meg, hogy a bakancskoptatók a „Napoleonszik” nevet adták ennek az ágyúnak, amely tisztas, bár nem napoleoni kora ellenére meglepően jól működött.

Ami nincs benne a hivatalos történelemben, az egy héttel később játszódott le, amikor Cemách és Eijn Gevidékét már úgy, ahogy biztosították a Goláni dandár egységei és Bitánia kvucá olajlejtében rejtőzött ütegeink. Nem lehetett ezt megírni a hivatalos beszámolóban, mert a tüzérségnél, mint mondtam, nincsenek csodák és a mai napig sem tudom, hogy Franta, honfitársam és ütegpárancsnokom, milyen magyarázatot adott rá. Talán meg kellene kérdezni tőle, de Franta ma igen magasrangú ember, a nevét is megváltoztatta, talán nem is emlékszik erre az epizódra.

Akkoriban a szíriaiak északon támadtak. Kfar Szoldnál, majd Mismár Hájárdánál, a libanoniak pedig Malkiélénél. Megjelent tehát „az észak-i hadtest légihadereje”: egy (1) Primusznak becézett Piper gépecske és elvitte a gyalogság fegyvereit északra, hogy nekik is legyenyebből löniük. Ezután történt, hogy Franta izgatottan jött a megfigyelőről. „Telefonált a Goláni parancsnok, azt mondja, hogy Eijn Gevtől délre szíriai páncélosok ereszkednek le a hegyekből, mögöttük pedig gyalogság jön. A támadás elhárítására van neki egy gépfegyverre, egy gyalogsági akna-

Irta: Arad Gideon

da lesz, ha ezzel valamire visszük, már pedig én nem hiszek a csodákban. — Barátocskám, ezzel kell megnyernünk a háborút! Azt hiszed, hogy lehetetlen? Éppen azért...

fel, mint a páncéltörő go-lyók, amelyek csak akkor robbannak, ha páncélba üt köznek. Vad tüzelésbe kezdünk. Csak úgy találok rá irányítottuk az ágyúkat. Egyre több gránát hullott a szíriai páncélosok közé. Itt-ott némelyik felrobbant, de persze semmi kárt sem tehetett a tankokban. Nagy-részüket nem robbant. Úgy látszik, hogy a szír tankok is páncéltörő lövedékeknek néztek ártatlan kis gránátjainkat. Nem nagy hősök az arabok. Idegesen manővrozni kezdtek, gyalogságuk, amelyet ekkor oldalról tűzbe fogott Goláni egyetlen gépfegyvere — persze szintén túl nagy távolságból — óvatosan visszavonult egy domb mögé.

A félmeztelenre vetkőző fiúkról csurgott a veríték. Az ütegeinkben alig lehetett látni a füstöt. Goldberg, az ütegemek hangosan imádkozott a háttérben. Gránátok szeltekünk iszét, tönkrementek...

Aztán a szíriai tankok váratlanul megfordultak és nehézkesen felkuszáltak a meredek lejtőn, befordultak egy vádiba és eltűntek... Még néhány ártalmatlan gránátot engedünk utánuk. Tűzet szüntess!

Amikor kissé magunkhoz tértünk, leültünk Frantával, hogy megbeszéljék a hivatalos jelentést a parancsnokságnak. Meg kellett magyarázni tüzérségi szaknyelven, hogyan lőtünk a kis Napoleonszikkal olyan távolságra, amelyről megszerkesztői sohasem álmodtak. Forgattuk a térképeket, a tabellákat ide-oda, de sehogy sem tudtuk kihozni a 7200 métert. Minden kétséget kizáró módon bebizonyítottuk, hogy ilyen távolságra nem lehet löni. De akkor miért szaladtak el a szíriai tankok? Az irnok egyszerű megoldást javasolt: A Mindenható toldotta meg! Ezt persze nem lehet tüzérségi jelentésbe írni. Végül Franta vállalta magára a jelentés megszerkesztését. A mai napig sem tudom, mit írt bele. Mert tüzérek nem hisznek csodákban...

vetője és néhány puskája. Tehát csak ránk számíthat.”

Nem volt szükség magyarázatra. Mindketten tudtuk, hogy a szíriaiak újból meg akarják kísérelni az áttörést Názáret irányában, ahol Kaukdzsi partizan csapatai álltak. Ha ez sikerül, elvágják a Felső-Galilit és...

Elővettem a térképet. Meg kell várni, amíg lejutnak a tó partjára. Az pedig pontosan 7200 méter az ütegeink között. Az ágyúk maximális lőtávolsága 5500 méter. Közelebb menni az ellenséghez? Arra nincs idő és a négy ágyúhoz összesen két ócska teherautónk van... Aztán meg Tel El Kászr dombja mögött ott áll a szíriai üteg, jökora francia tábori ágyúkkal. Hozzuk veszélybe az egész izraeli tüzérség felét? Teljesen lehetetlen helyzet. Frantának is, nekem is a Dzsindzsi szavai jutottak eszembe: Lehetetlen? Éppen azért...

Tüzérségi tiszt csak a számokban hisz, de a zsidó tüzérségi tiszt még a számokat sem tartja véglegeseknek. Hátha le lehet alkudni valamit? Először is magas dombon állunk, tehát már is néhány száz métert nyertünk. Aztán meg lehet toldani egy kicsit a töltést, hiszen ezek valóban a legjobb békebeli ágyúcsövek, csak kibírják. A nehézségek ellenére megpróbáltuk a gépfegyverektől kölcsönvett bemérő műszereket persze nem lehet használni, de van egy öreg kvadránsom, majd azzal valahogyan...

Itt már nem segített sem műszer, sem tabella, sem matematika. Újabb lövés. Franta a megfigyelőről beledörög a telefonba: Találat!

A kis gránát valahogyan elvándorolt a Kineret túlsó partjára. Már arra sem volt ereje, hogy felrobbanjon, csak fáradtan behullott a homokba. Olyan jellegzetes homokfelhőt vert

fel, mint a páncéltörő go-lyók, amelyek csak akkor robbannak, ha páncélba üt köznek. Vad tüzelésbe kezdünk. Csak úgy találok rá irányítottuk az ágyúkat. Egyre több gránát hullott a szíriai páncélosok közé. Itt-ott némelyik felrobbant, de persze semmi kárt sem tehetett a tankokban. Nagy-részüket nem robbant. Úgy látszik, hogy a szír tankok is páncéltörő lövedékeknek néztek ártatlan kis gránátjainkat. Nem nagy hősök az arabok. Idegesen manővrozni kezdtek, gyalogságuk, amelyet ekkor oldalról tűzbe fogott Goláni egyetlen gépfegyvere — persze szintén túl nagy távolságból — óvatosan visszavonult egy domb mögé.

A félmeztelenre vetkőző fiúkról csurgott a veríték. Az ütegeinkben alig lehetett látni a füstöt. Goldberg, az ütegemek hangosan imádkozott a háttérben. Gránátok szeltekünk iszét, tönkrementek...

Aztán a szíriai tankok váratlanul megfordultak és nehézkesen felkuszáltak a meredek lejtőn, befordultak egy vádiba és eltűntek... Még néhány ártalmatlan gránátot engedünk utánuk. Tűzet szüntess!

Amikor kissé magunkhoz tértünk, leültünk Frantával, hogy megbeszéljék a hivatalos jelentést a parancsnokságnak. Meg kellett magyarázni tüzérségi szaknyelven, hogyan lőtünk a kis Napoleonszikkal olyan távolságra, amelyről megszerkesztői sohasem álmodtak. Forgattuk a térképeket, a tabellákat ide-oda, de sehogy sem tudtuk kihozni a 7200 métert. Minden kétséget kizáró módon bebizonyítottuk, hogy ilyen távolságra nem lehet löni. De akkor miért szaladtak el a szíriai tankok? Az irnok egyszerű megoldást javasolt: A Mindenható toldotta meg! Ezt persze nem lehet tüzérségi jelentésbe írni. Végül Franta vállalta magára a jelentés megszerkesztését. A mai napig sem tudom, mit írt bele. Mert tüzérek nem hisznek csodákban...

Aztán a szíriai tankok váratlanul megfordultak és nehézkesen felkuszáltak a meredek lejtőn, befordultak egy vádiba és eltűntek... Még néhány ártalmatlan gránátot engedünk utánuk. Tűzet szüntess!

Amikor kissé magunkhoz tértünk, leültünk Frantával, hogy megbeszéljék a hivatalos jelentést a parancsnokságnak. Meg kellett magyarázni tüzérségi szaknyelven, hogyan lőtünk a kis Napoleonszikkal olyan távolságra, amelyről megszerkesztői sohasem álmodtak. Forgattuk a térképeket, a tabellákat ide-oda, de sehogy sem tudtuk kihozni a 7200 métert. Minden kétséget kizáró módon bebizonyítottuk, hogy ilyen távolságra nem lehet löni. De akkor miért szaladtak el a szíriai tankok? Az irnok egyszerű megoldást javasolt: A Mindenható toldotta meg! Ezt persze nem lehet tüzérségi jelentésbe írni. Végül Franta vállalta magára a jelentés megszerkesztését. A mai napig sem tudom, mit írt bele. Mert tüzérek nem hisznek csodákban...

Az elmúlt hétfőn Jicchák Ben-Ovi államelnök kihallgatáson fogadta dr. Kármán Tódor professzort, akit Fekeri professzor mutatótt be az államelnöknek. Dr. Kármán Tódor professzor az államelnöki kihallgatás után látogatást tett Martin Bubernél, akivel hosszasan elbeszélgetett. Ugyancsak Jeruzsálemben találkozott Kármán professzor Bisseliches Mózes mérnökkel, akivel együtt véggezte be tanulmányait 1902-ben a budapesti Műegyetemen.

Sunshine Oszkár, a Magyar Zsidó Világszövetség társelnöke, az ismert amerikai üzletember és közéleti férfi Izraelbe érkezett, ahol körülbelül három hétig fog tartózkodni. Sunshine Oszkár izraeli látogatása során ezidén is behatóan foglalkozik majd a magyar zsidói szervezetek problémáival.

Kedves figyelmességgel tett tanúbizonyságot a római olimpiász rendező bizottsága, amely az izraeli és olasz hölgytornász válogatott edzőjének, Keleti Ágnesnek Picasso galambját ábrázoló hatalmas törtát küldött ajándékba — Izraeli nemzeti ünnep alkalmából. A tortához csatolt üdvözlőkártyát Guilio Onesti professzor, az olasz Olimpiai Bizottság elnöke írta alá.

A múlt héten a „Theodor Herzl” hajó fedélzetén Európába utazott Grünwald Edít, az ismert jeruzsálemi tornatanárnő, hogy a dániai Olerupp város testnevelési főiskolájának három hónapos továbbképző tanfolyamán részt vegyen. Grünwald Edít az egyetlen izraeli testnevelési tanár, akit erre a nemzetközi tanfolyamra felvettek.

A múlt hónapban a HOH Social Centerben előadás zajlott a „Film és a televízió világa” címen. Az előadás kísérő műsoraként behirdetett filmek azonban technikai hiba miatt nem tudták a közönségnek lepergetni. E héten a HOH mindazok részére, akik nevezett előadásra részt vettek, ingyenesen vetítette le a filmeket. A közönség nagy tetszéssel fogadta a színvonalas filmműsort.

Hirt adunk arról, hogy a Brit Risonim, a válikcionisták szervezete, legutóbbi közgyűlésén több magyar nyelvtérületről szar magyó válikcionistát is bevalasztottak a 16 tagból álló vezetőségbe. Az újonnan megvalasztott vezetőség e héten ült össze és három tagból álló elnökséget választott, melynek egyik tagja Salamon Mihály, a Magyar Cionista Szövetség egykori elnöke. Ugyancsak három tagból álló titkárságot is választottak, melynek csak magyar nyelvtérületről származó tagjai Spielmann Eliezer, Krasniansky Oszkár és dr. Engelberg Dezső.

Izraeli szakkörökben kedvező visszhangra talált a telavivi „Dávár” napuap három oldalas hivatali és üzemi racionalizálásról szóló melléklete, melyet Dotán Jozsef szerkesztett és két hosszabb cikket is közölt e tárgykörből. Dotán Jozsefnek e hetekben a Jeruzsalem Postban is terjedelmes cikke jelent meg „Efficiency From the Top Down” (Racionalizálás fentről le) címen. Dotán Jozsefnek egyébként külföldön, főleg Angliában jelennek meg szakkikvei az üzemi és hivatali racionalizálás tárgyköréből is rendez tagja a

londoni „Office Management Assotiation”, a „British Institut of Management” szaktársaságoknak a világhírű „The Work Study Society” tudományos társaságnak.

A londoni „Népszava” legutóbbi száma megemlékezik Felleg György izraeli költő Tel-Avivban nemrég megjelent verseskötetéről. A Kéthly Anna szerkesztésében megjelenő Felleg György egyik versét is közli.

Eljáv Pinchász, a külügyminisztérium amerikai osztályának volt helyettes vezetője nejevel, Princz Mirával az elmúlt héten Montrealba utazott, ahol főkonzulként fog működni. A magyar jisiv szélesebb rétegeiben is jól ismert diplomata nem sokkal az állam függetlenségének kikiáltása után lépett a külügyminisztérium szolgálatába, ahol aránylag fiatalon ért el magas pozíciót és néhány évet az Egyesült Államokban töltött. A fiatal diplomatát és nejét, valamint szüleiket, Princz Lajost és nejét, akik a magyar jisiv ismert és becsült tagjai, barátai és ismerősei melegen jókívánságaikkal keresték fel az alkalomból.

Az „Irgun Olé Kárpátország”, a kárpátaljai oléközsége május 29-ikén, este a telavivi bét chaluotban fogja megtartani országos kongresszusát, melynek előkészítésével háromtagú bizottságot bíztak meg Rubin Ilés mérnök, a munkácsi heber gimnázium utolsó igazgatójának vezetésével. A bizottság további tagjai dr. Horovic Tivadar, Jaeger Gerson gimnáziumi tanár és Sole Chajim, aki a bizottság titkára.

Geiber Ernő és neje a napokban Los Angelesből, rökoni látogatásra Izraelbe érkeztek. A Geiber-házaspár Los Angelesben szociális téren értékes tevékenységet fejt ki az ottani Magyar Klubban és alapító tagja a világhírű Mount Szináj kórháznak. Izraeli tartózkodásuk alatt is több kórházat, agokházát, árvaházat és más szociális intézményt kerestek fel, melyeknek komolyabb adományokat juttattak.

A Hitachdut Olé Hungaria cholon helyicsoportja szerdán este 8 órai kezdettel tartja meg függetlenség-napi ünnepségét, amelyen Gellért Ernő, a HOH cholon helyicsoportjának elnöke tart bevezető beszédet. Az est ünnepi szónoka dr. Rosenfeld Sándor ügyvéd, a HOH volt országos elnöke lesz, aki „A független Izrael és a magyar jisiv” címen tart majd előadást. Az előadást a cholon „Savoy” kávéház különtermében tartják meg.

Mera

A „Black” módszerrel varrott egyedül cipő.

Amerikai humor

A csavargó gondterhelt arccal bemegy az orvos rendelőjébe.

— Ide hallgasson, doktor — mondja —, magának segitene kell rajtam. Tizenöt évvel ezelőtt lenyeltem egy ezüstdollárt.

— Uristen! — kiáltott az orvos. — Miért várt tizenöt évig? Miért nem fordult orvoshoz aznap, amikor lenyelte a pénzt?

— Öszintén szólva — felelte a csavargó zavartan, — akkor nem volt szükségem a pénzre.

ERDEMES TAKARÉKOSKODNI AKCIONK UTJÁN MIFAL

IZRAELI

Az első 10.-font már lehetővé tesz

- 1 NYEREMÉNYT 40.000 fontig
- 2 ÉVI 6% kamatjövédelmet
- 3 ÉLETBIZTOSÍTÁST baleset esetére 1000 font összegben

PALESTINE BRITISH BANK

TEL-AVIV: 20 Rothschild Blvd. • JERUSALEM: Viz-a-viz Egged • HAIFA: Beth Hakronoth • NATANYA: 4 Herzl st.

A ha

Lehet, hogy v...
cim alatt fog...
szocialdemokr...
tében az Intern...
násának haifal...
Nem vitás ugya...
az illészak új...
orientációt hiva...
nyitni a szocia...
nacionale száma...
irány: Azzia és...
Izrael az össze...
és Haifa a kiin...
európai szocial...
afrikai orizáci...
Amig eljutott...
ta tábor ehhez...
hoz és a cionist...
ráeli munkásm...
hez a szerephe...
dennek kellett...
világban, a zsid...
ban és a cion...
épités frontján...
delem arán nye...
got a cionizmus...
ta világban és...
mus a cionista...
A cionista...
galom és a ne...
cializmus talá...
volt könnyű. A...
jött a szocia...
mozgalom, a...
szocialista tábo...
magatartást t...
nemzeti kérdés...
és tagadó álla...
lalt el a zsidó...
kérdésével s c...
dásának irányz...
ben. Hozzájár...
tény, hogy a s...
zerek és ideoló...
asszimilálás...
tak el előkelő...
koroltak nag...
Csak az első...
után nyílt n...
nacionale kap...
lista-cionista p...
Azóta egyre...
és támogatóra...
nista ország...
luci mű az el...
lista vezérek k...
csak megerős...
nista munká...
ciójia és bef...
ternacionálé...
lamának meg...
fontos szerep...
a Mápáj vezet...
nionale közpo...
ben.

Hosszú és...
főn jutott el...
cialista Intern...
faig. Ez az a...
ráeli demokrá...
eli szocializm...
nek jele. D...
rejlik a haifa...
lontóságének...
ge, hanem al...
tényben, hog...
össze az Inte...
nácsa Európá...
nácsozásain...
jában nem E...
Azzia és Afr...
állnak a köze...
renciával öss...
politikai kére...
Egyenes l...
ez annak a...
amely Európá...
gatról a „sz...
sekre helyez...
politikai küzd...
ját. A szoc...
Európára k...
eddig és m...
ázsiai és afrik...
ben várnak...
feladatok.

Az izraeli...
lom (főleg...
úttörő szerep...
ázsiai szocia...
dításában és...
nálához való...
alakulásában...
egyidőben t...
európai párt...
nacionalenak...
szocialista p...
gének. Ez a...
vékenység...
utat a vilá...
pártjainak h...
jához és ko...
len az, hogy...
ritcai problén

LUDA
szpaz-mintára,
SERVKÖTŐ, a
nygy s
BUJEL-NAPPA
HASKOTO, C

Vamos E
TE
155 DÍV
(azelőt

ZENELET

A kiváló amszterdami „Danzli fuvósötös” az elmúlt hét esztendőként délután a ZOA-ban adott koncertjével búcsúzott a telavivi közönségtől. Aznap este még Natanján is kellett koncertet adniok, s így, bár ezúttal is tökéletes volt előadásuk, kissé nyugtalanabbul és fáradtabban játszottak. Műsoruk ezúttal is hagyományosnak megfelelően érdekessé volt: Hank Badings 1907-ben Hollandiában született zeneszerző 4-ik fuvós kvintettje humorosan kezdődött, de adagióját a hangszeresek őrült játékáig tölti be, szövegét az előadás végén pedig a már az első tételben felhasználta és kiaknázott humor melegteli fel. — Darius Milhaud „La chemiène du

roi René” c. ötöse eredetileg mozaikokból készült, s ebből írta át később a szerző fuvósokra. Régi francia népzene és táncokat használ benne mintaképpül. A műsor kiemelkedő száma Michael Haydn (József testvérbátyja) éiragadón kedves fuvós divertimentójának bemutatása volt: valódi csodamega, melyet az együttes is mint finom deikateszt táltal fel. A műsort Anton Reicha és Hindemith már a Danzi-ötös előző koncertjeiről ismert művei zárták le, a nem túlnagy számú hallgatóság meleg ünnepzése közben. A ZOA-terem székel kelemetlen recesgesseivel zavarták a hangverseny.

ZONGORA

A még fiatal Ronit Amir, aki külföldön is koncertezett, a ZOA-teremben adott 24-én önálló zongora-estet. Nála különösen erősen lép a fiatal előadók által gyakori dualizmus előtérbe: kitűnően kezeli a billentyűket, igen muzikális és lépten-nyomon ltközik belső akadályaival. A nagyon világos, tiszta, gördülékeny zongorajáték legfőbb erényei közé tartozik. Hogy Bach e-moll-partitúráját, emellett hamarosan halálosan unalmasává vált, máris lapra tartozik. Az est művészi eseménye Jonel Patin telavivi karmester két évvel ezelőtt írt Szonátijának bemutatása volt. Az első tétel mozartian könnyed és vidám, a második, variációk-

kal, Schumann: „Gyermekdarabjai”-nak kedves másodvirágzását mutatja, és kellemes zene a finálé is. Ronit Amir ezután Chopin Barcarolláját, Op. 60. játszotta, rendkívül kemény billentéssel. Ez a keménység és merevség alighanem pszichikai jelenség nála, mert gyakran lép fel, érthetetlen módon igen finom piano-részek után is, mint Lisztnek helyenként igen szépen és erőteljesen megfogott h-moll szonátijában, melynek fináléját játszotta a legmeggyőzőbben. Kellometlenül ridög volt viszont Debussy „Bergameszk”-szvitjének „Passeped”-je és előjátéka is, nemkülönben a „Clair de lune” jégcsapos, zimankós éjszakája...

KALANDOZÁS

Alig van a tanuló-ifjaknak nagyobb öröme, mintha hébe-korba iskolát kerülnék, azaz, sikerül valamilyen úrriggyel meglógnok a kötelező oktatás kalodájából. Ilyen öröm a zenekritikus számára, hogy mikor, példának okáért, szombaton este három hangverseny, sőt a Filharmóniával alighanem négy, zajlik körülötte. „civil”-ruhát öltve marad mindannyiunktól távol; saját megnyugtatóására, mivel egyikétől sem vár különös érdekességet... De annál nagyobb érdeklődéssel olvassa aztán otthon a külföldi zenei folyóiratok híreit, cikkeit, s távolból élvez a zeneélet moraját... A newyorki „Musical Courier” a mostanság rendkívül nagyszámú oldalát, gató szovjetművészek nagy számban teljesítményeiről áradozik. — „Ez már valóban nem járja!” — írja — „Nem elég, hogy Szovjetországban szputnyik, meg lunyika van, ráadásul még egy Emil Gilelszel is kell, hogy rendelkezzenek, akinek zongorajátéka a közönséget ismét a legnagyobb lázba ejtette.”

Egy másik hangversenyéről a nem kevésbé elkényeztetett kritikus be kell, hogy valja, hogy „virtuozitása hajmerezést, zenekarként szól a zongorájá, mely Sztravinszky „Petruszkája”-nak még eredeti partitúrját is megségysenítettte.” A Metropolitan Operában első ízben énekelte Ernster Dezső világhírű magyar- zsidó basszista (akinek eddig nem sikerült egyik zenekarunk meghívását sem megérni!) Beethoven „Pidelio”-jában igen nagy sikerrel Rocco szerepét, de nem kevésbé dícsérte a saját mint Hundigot („A Valkűrök”-ben). A nálunk is járt, de szintén nem szerepeltett híres zsidó baritonista, és zeneirő, Mark Rothmüller (Rottem, a Dávár szerkesztőjének öccse) ugyanott Strauss „Rózsalovag”-jában nem kisebb sikerrel lépett fel első ízben Fainál Ferenc-múzeumban a zeneszerző félnévrokona, Eugene

A ZENEVILÁGBAN

List zongoraművész egy ismeretlen hegedű-zongora- szonáta kéziratát fedezte fel, melyet Serly Tibor revidálása után mutattak be a washingtoni Library of Congress-ben.

Az amerikai sajtó hosszabb nekrológiában emlékezik meg az ott februárban elhunyt Dohnányi Ernőről, akiről egybenhangzóan, kegyeletes történelmhamisítással azt írják, hogy antináci volt, s azért mondott le az akadémiai igazgatói tisztségéről, mivel ellentelt az árja-törvények végrehajtásának... Egy nappal Dohnányi előtt, február 8-án hunyt el New-Yorkban impresszáriója, a szegedi születésű Schulhof Andor, 65 éves korában, aki néhány évvel ezelőtt Izraelben is járt telavivi rokonait meglátogatni. Schulhof a náciizmus előtt a berlini Filharmonikus Zenekarnak volt az igazgatója, majd New-Yorkban telepedve le többek között Fricstay, Kletzki, Beecham és Ansermet menagere volt.

Opera Sacco és Vanzetti-ről: A Metropolitan Opera kezdeményezésére a Ford-alapítvány Marc Blitzstein amerikai zsidó zeneszerzőtől operát rendelt az 1927-ben ártatlanul kivégzett két anarchistá-vezér emlékeztérére, melynek a szövegét is a komponista írta. Az öszre tervezett bemutatót Leonard Bernstein fogja vezényelni. Az ötlet és a felhívatalos megbízás az amerikai lelkiismeretfurdalás megnyilatkozása...

Barber és Callas. A kapcsolatot családastként — kizárólag zenei, de annál mulatságosabb.

A híres amerikai zeneszerzőt, Samuel Barbert 50. születésnapja alkalmából meginterjúvoitva a „Musical America” munkatársa, melyből egy részletet nem tagadhatunk meg olvasóinktól. Barber vendége kérdésére elmondja, hogyan zajlott le Maria Callas-Meneghini, az „isteni diva” látogatása a múlt évben capricorn villa-jában. Az énekesnő a Metropolitan igazgatójának felkérésére meg akarta ismerni Barber új operáját, „Vanessa”-t, melynek szövegét

egy másik ismert zeneszerző, Menotti írta.

„Miss Callast Milánóból ismertem” — mesélte Barber — „és esodáltam, mint művészt és mint a La Scala lelkiismeretes próbáló vendégét. Titkára, férje, Giovanni Menighini, valamint egy apró ölel kísérésében vonult be, melyet Toy-Toynak becézett.”

„A délután rosszul kezdődött. Az isteni diva hirtelen kijelentette, hogy Toy-Toynak elnézését kell kérnie a hosszú utazás miatt. Ajánlottam neki erre a célra a parkot, de az isteni azt felelte, hogy hideg van kint, mindannyian bevonultunk tehát a házba Toy-Toy-t követve. Mme Callas eittunt a fűrdőszobában angyalokkája- ve. Lélegzetvisszafojtva vártunk 5 percig. Menighini türelmetlen volt, mert enni szeretett volna. Végre az isteni visszatért és kijelentette, hogy hiábavaló volt az egész, mert csupán lino-heumpadiót talált. Toy-Toy pedig márványhoz van szokva... „Vanessa” előjáté-

A tréfas történetnek le kell lónom a pontját: „Vanessa” félig-meddig megbukott, vagy legalábbis — krónikusan bukdacsol... Néha Callasnak is lehet igazsága... „Vanessa” előjáté-

szára egy pazar ebéd után került a színpadra. Az utóbbin az isteni nemcsak saját adag-ját fogyasztotta el, de belecsipegetett mindenki tányér-jába... Toy-Toy társaságában és kíséretével három felvonást énekeltem elő operámból a zongora mellől, Mária lapozott, Signor Menighini pedig az alatt a sarokban álló kanapén az igazokalmát aludta.”

„Semmiféle dallam nincsen ebben az operában” — nyilatkozta ki végül az isteni Divo-va a III. felvonás után. „Ez a baj magunkkal mindnyájuk kál, modern zenszerzőkkel! Egyébként sem volnék kélt-pes beleszeretni a maga fő-szereplőjébe, Anatóba.”

Főösleges volt folytatnom a játékot. Menighini felb- redt, s az egész trupp felkerekedett, hogy visszatérjen New-Yorkba.”

A tréfas történetnek le kell lónom a pontját: „Vanessa” félig-meddig megbukott, vagy legalábbis — krónikusan bukdacsol... Néha Callasnak is lehet igazsága... „Vanessa” előjáté-

koz hegedűművészt 95-ik, Bruno Walter 90-ik születésnapja alkalmából az osztrák kormány a 10.000 schillinges dr. Karl Renner- díjjal tüntette ki. Walter nemrégiben vezényelt New-Yorkban egy Mozart-elő-adást. — Pierre Montoux, híres francia-zsidó karmester, a Boston Symphony élén Beethoven 9-ik szimfóniájának díszelőadásával ünnepelté 85-ik születésnapját. — Mellette az ifjú Pablo Casals már alig inponál, mikor csupán 84 évvel a Rudolf Serkin által vezetett Marlboro-zenei-nepeségben, Philadelpkiában, mint előadó működik közre a nyári hónapokban...

Fatali Léneló

FILHARMONIA:
Május 3., hétfő, Tel-Aviv 10. sor. 2.
Május 4., szerda, Tel-Aviv 10. sor. 4.
Május 5., csütörtök, Tel-Aviv 11. sor. 1.
Május 7., szombat, Tel-Aviv 11. sor. 3.

KERESTREJTVÉNY 668

The crossword puzzle grid is a 16x16 square with some cells shaded black. Numbers are placed in the starting cells of the words:

- Across: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95.
- Down: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95.

Vizszintes: 1. A görög mondában az alvilág folyója. 6. Francia pilóta, elsőnek repült át a La Manche szarnak, teljes név. 16. Hatvan perc magánhangzó. 17. BAA. 19. Latin hogy volt, ismét. 20. Azonos betűk. 21. Füzet. 22. Földközi-tengermelközi illato ajakosnövény. Fűve és illóolaja gyógyanyag. 26. Francia csillagász 1842–1925. Különösen a bolygók fizikai tulajdonságaival foglalkozott. 28. Székel gyerekbetegség. 29. Ezekkelte héber mondas, monda, mese. 31. Azonos betűk. 32. Balti állam lakója. 33. Költő. 35. Raffi Lévi a mester. 36. A királyasg szim-bóluma, 3–4. betű felcserélve. 38. Magánhangzótlan sólyomfajta. — 40. Lárma (I=J). 41. A Délafrikai Unió társállama. 44. Babilónia legenda alapítója. 46. A létfenntartás egyik fontos kelléke. 48. Személyes névmás. 49. Az ókori Rómában a rómaiakból, a szabinokból és az etruszokból álló három nemesi törzs egyike. 51. Vissza: olasz autómárka. 52. A cigányzenekar vezetője. 54. Két szó: 1.) Igen erős szélvihar; 2.) Könyvelési rendszer. 56. Állam az USA-ban. Fővárosa: Nashville. 58. DAA. 59. Vissza: hangsor. 60. ...zone, olasz ének, dal. 61. Est betűi keverve. 62. Azonos máshalhangzó. 63. Latin esont. 64. Ezekkelte törzser nevnes kard. 65. Angol szent, eredeti fonetikával. 67. El-adta elsőszülötti jogát egy tál lencsért. 69. Ezekkelte világhírű ickerpár volt, első kockában duplahangzó. 70. Belga muzsikus, a gondnoka Paganinije. 72. T... sz, akadály. 73. Két szó: 1.) A megnyitlék egyik faja. Viz mellett él és hallal táplálkozik; 2.) Illatos kerti virág. 75. E-vel kezdődő. 77. Hárfa (R=L). 78. Héber piara-hozás, értékesítés, utolsó kockában felesleges betű. 79. Két olasz nagyvárós. 82. Tagadó szócska. 83. Héber zsarnok, kényúr. 84. Héber flotta. 86. Betűvel a végén felvonó. 87. Japán férfi és női ruha. 88. Orosz szinpadí rendező. A Dybuk első rendezője 1884–1922, utolsó kockában keresztnevének kezdőbetűje. 90. Francia írő, 1831–1908. A Tosca című opera szövegírója.

Függleges: 1. Magyar- zsidó tudós, a világ első aeronautikai szakértője, teljes név. 2. Szépségápolás. 3. Vissza: ifjúsági író. „Winnetou” stb. 4. Vissza: világírhírű svéd származású filmszínész. 5. Város Indonéziában, Dél-Vietnam-ban. 7. Nyugat-Szibéria főfolyója. 8. Vissza: leány ellentéte. 9. Atlanti óceán sziget, 1944 óta önálló köztársaság. 10. Ezekkelte héber szinpad. 11. Francia költő 1790–1869. „Meditations”, „Harmonies”. — 12. Francia nevetni. 13. Szivár-vány. 14. Az ok pandantja. 15. Két szó: 1.) Szerzői tiszteletdíj eredeti francia fonetikával, 2.) 300.000 főnyi mohamedán vallású hamita pástornép a Nyugat-Szaharában. 18. A gondolkodás alapelemeiről és feltételeiről szóló tanítás. 23. Állati búvóhely magánhangzó. 24. Jajszó. 25. Magánhangzótlan héber törzs. 27. AAO. 30. Névelővel három hangra irt zenemű. 34. Umberto... olasz költő. Verseit „Canzoniere” gyűjtőcímen adta ki, 1920-ban. 37. Vissza: előny idegenesen. 39. Magányos, elhagyott életet él. 42. Francia város Pas-de-Calais départment székhelye. 43. Jaffa Prátere. 45. A háború istene a régi római mitológiában. 46. Szarvasfajta, 1–2 betű felcserélve. 47. Az amerikai lovaspásztorok pányvája. 50. Spanyol tartomány és székhelye. 52. Írószer régi- esen. 53. Hírhedt katonai egység. 55. Héber gyakori, gyakran, állandóan, — 56. Csang Káj-Sek birodalma honi nevéen (V=W). 57. Francia hiteles mérték, alapmérték. 60. Nagyforgalmú kikötőváros Walesben. 64. Héber összeházastás, házasság. 65. Mohamed proféta utódainak címe, másodikké betű felesleges duplázza. 66. Mezopotámiai folyó. 68. Ferde. 69. Vissza: latin polgár (Sz=S). — 70. Magánének. 71. Test görög eredetű szóval. 73. Izraeli cipőasztia márká. 74. Idegen kötöszó. 76. A szerelem istene a régi rómaiaknál. 78. Övezet. 80. E nélkül semmi sem történik. 81. Angol kötöszó. 85. Ebben végződnek az izmok. 88. Azonos betűk.

A Hitachdut Oléj Hungaria közleményel

TEL-AVIV
Munkát kaphat a telavivi hon- stíján: plasztik-lászkák varráshoz gyakoroltat varró; gépművelés, aki főleg ert a monogramozás- hoz (munkát kiadási); háztartás alkalmazottak.

JERUZSALEM
A Hitachdut Oléj Hungaria k- ruzsalemli csoportja örömmel ülé- ti a főváros lakosával, hogy tővonaiból újságírók közreműkö- déssel május 8-án, vasárnap (8 ó- raker a Bet Chaiucot (8a Gabriel utca 12) díszteremben sz- nes tartalmus.

ÉLŐLUSAGOT
rendez, amelynek szerkesztője **Dr. MARTON LAJOS** a „Kol Jiszreél” idegennyelv- adásának főszerkesztője vállalt. Az előadások a következők: má- lapírók vesznek részt.

DAN OFRY
az „Uj Kelet” Parlament töké- stítője, aki „Politikai hullámok” címmel tart előadást.
RUDER-MATMOR KATI
az „Uj Kelet” szerkesztője tagja „Asszonyoknak divatjé és szépségéről” készült tansókat ad- ni.

DÜCKSTEIN ZOLTAN
a kiváló sport szakértő az „I- ráclai sport gyermekbetegségei” cí- men tart beszámoló, meg
GERVAI SÁNDOR
az ismert író „Fatalek és óri- gek” iróalmi háza” címen szó- lal fel.
A kivételes érdeklődésre való tekintettel felhívjuk a közönség figyelmét, hogy helyet ideben fog- lalja el, mert pontosan kezdünk. A Vezetőség.

PETACHE-TRVA
A HOH petach-tívaival május május 8-án, vasárnap este 8.30 ó- raker tartja az Után Hatarotban (Pinsker 2.)
vezetőség-választó közgyűlést. Szavazásra és megválasztásra jó- sultnak azok a tagok, akik lap- díjálmunkát május 1-ig re- dezik és azok az új tagok, akik belépési nyilatkozatukat máj 1-ig aláírták.
Belépési nyilatkozatukat igényel- hetők: „Alifija” Híradókönyvtár, Mohleber 11; Hoehberger József, Rothschild 96; Krauszmann Már- dechaj, Sikun Poel Hámteráchi.

NATANJA
A templom előlróságára érte- sítii a magyarul beszélő jevők, hogy szombaton, április 30-án, 8 ó- raker kezdődik a Szarvasfajta Hadsereg (CÁHÁ) hűsi talál- tásnak emlékére.
Az akkórát az Onel David tem- plomban tartjuk. Ünnepl. beszédet mond: dr. Ber e József, 80. számú ráchámímt: P. B. B. Á. N. Elizer a Cáhá hántora.

Ima kezdete szombaton reggel 8.30-kor, az akkórát 10 ó- raker kezdők és arra minden tevé- rünkét szeretettel meghívjuk.

CROLON
A choloni HOH díszleltel meg- hívja a magyar jevők a hír- lenésére és megismerésére, mely május hé 4-iken kezdődik, este 6 ó- raker kezdettel rendez a „Savoy” kávéház külteremében. Bevezető moné
GELETT ERNO
a choloni HOH emőre. Az ünnepl. est szónoka.
Dr. ROSENFELD SANDOR
ügyvéd, aki „A független Izrael és a magyar jevők” címmel tartja értekes és nagyon érdekes elő- adást.
Teremhé hozzáírások: telefon- tással együtt 1 Lira.

Női- és gyermekruha szabászatot
(konzekció és mérei után) a legújabb módszer szerint
TANITOK
Szabásminta készíttel vállaion
Beck Mirjam, Tel-Aviv,
Rut-a. C. (Elizá Dzsengoffó)

Érti Ovdum Mindakim Bó- jászidat. - Idősebb Boigobn Szérvetése. - Örszage kö- pont: Tel-Aviv, Allenby 2. Lovéim: FOB. 3048. Telefon: 8301.
Kedvezményes operajegyek
Az Izraeli Opera igazgatójával létesített megállapodásnak értelmében szövetéséink tagjai min- den operaelőadárra (kéár kedvez- ményes jegyet kaphatnak. Igény- lések iródmában naponta délelőt 10–1 óráig.

Munkát kaphatnak:
Épület- és bútorasztalosok: épté- szek; rádió- és triglavie javítók; szobafestők; fodorásznók; élelmisze- rek és készíttégek előkter ter- jesztésére ügyvendők; intézmények pénzbeszedők; szállodákba takarítók és takarítók; háztartási vendé- nek bentlakással; livit-magyar mű- fordító; műszaki- és raktár- rajzoló; villanyeszkők; férfiszabó javítást is vállal; konfekció varró- nők.
Munkát keresnek:
Ököveles gazdák; műletréplé könyvelők; káptlos; politológus; lakástakarítók; háztartási; — elsőrendű stb. — és fűző; szak- csek; déntári elrogalászára nyu- helyettes gyermekkezel; eseneim- gonozónók; szalon varró; dípm- más kozmetikusok; — éjjeli álom- tértemi könyvkészítők; ház- tartási bejártók; bizalmi ábról- háztartási vendékek.

Holc

Közel tíze- tott az elmu- esztendőben binátusi hív- van azszál- ügy. A több- gyermektart- ságra, hogy házassági adására, va- chállicára és natkozna. állapot igaz- relem, mely metországi setekkel ka- zsuksége a

Ha tekint- körübelül res ügyet és lakoshoz v- kinek szem- tel-avivi ra- körébe tarto- hogy a tel- elő lakosság lékának csá- nak — me- lévő cseste- értve. Ez a előforduló zasságok statisztikája mülja. A pereken k- vagy nőtar- set is család- magában, nem fordul- ért a rabb- hoz. Ezek minden szé- legalább ké- Nem beszél- titokban sz- ládi tragéd- zódik vissz- bíróság akt- Ezért Gá- singer Gát- rabbinátusi tojtát, aki töltötte, me- szet a rab- ról szóló tö- s mint e- ismerőjét- véleménye- annak, ho- családí tí- messze tú- kulturálan- boldogtalan- tisztikáját.

Ennel — Monia Nátunk va a boldogt- statisztikán, elsősorban vő házassé- törvény li- keresendő, rul az a ké- a szőrvány- folytán na- keznék ors- párok, ah- rabszoigas- nál sokszó- sebb férje- az asszor- vásárolták- most ez a- dumi a bo- ság békly- esetben a- külföldön- most, hog- új életet- problémát- oldani. V- kell vennü- és feleltél- ságotak. I- nem god- sága előtt, nak a há- melytől a- ségével p- dülü.

— Hísz- értelmében
A le- villan- karban- D. BI- T.-A., Mo- (Nacht)

Hol a boldogság mostanában?

Irta: Sauber Michajlovics Sándor

Közel tízezer aktát iktattak az elmúlt költségvetési esztendőben a telavivi rabbinatusi hivatal. Ezek hatvan százaléka válóperes ügy. A többiek, nő- vagy gyermektartásra, gyámügyre, hagyatéki eljárásra, házassági engedély megadására, vagy elismerésére, chalicára és áttérésre vonatkoznak. Sok a személyi állapot igazolása iránti kérelmek, melyre főleg a németországi kártérítési kérésekkel kapcsolatban van szükség a kérvényezőnek.

Ha tekintetbe vesszük a körülbelül hatezer válóperes ügyet és azt a 400 ezer lakoshoz viszonyítjuk, akkor személyjogi ügye a tel-avivi rabbinatus hatáskörébe tartozik, úgy kiderül, hogy a tel-avivi körzetben élő lakosság másfél százalékának családi bajai vannak — még a bölcsőben lévő csecsemőket is beleértve. Ez a kulturvilágban előforduló boldogtalan házasságok arányszámának statisztikáját mossa felülmúlja. A házasságbontási pereknél a gyerekek, vagy nőtartás iránti kereset is családi tragédiát rejthet magában, mert különben nem fordulnának jogsegélyért a rabbinatusi bírósághoz. Ezek szerint Tel-Aviv minden száz lakosa közül, legalább kettő boldogtalan. Nem beszélve azokról, akik titokban szenvednek és család tragédiájuk nem tükröződik vissza a rabbinatusi bíróság aktáiból.

Ezért felkerestük Schlesinger Gábort, a tel-avivi rabbinatusi bíróság igazgatóját, aki e tisztséget betöltötte, még mielőtt a Kneszet a rabbinikus bíróságról szóló törvényt elfogadta s mint e probléma alapos ismerőjét megkérdeztük: véleménye szerint mi az oka annak, hogy Izraelben a családi tragédiák száma messze túlhaladja a világ kulturálmagján előforduló boldogtalan házasságok statisztikáját.

— Ennek sok oka van. — Mondja Gábor bácsi. — Nálunk valóban túl magas a boldogtalan házasságok statisztikája és ennek oka elsősorban az érvényben lévő házassági, illetve válási törvény liberális voltában keresendő. Ehhez hozzájárul az a körülmény is, hogy a szórványok egybegyűjtése folytán nagy számban érkeznek országunkba házaspárok, ahol a nő valóban rabbszolgálatban él, a nálánál sokszor ötven évvel idősebb férje oldalán, hiszen az asszonyt készpénzért vásárolták meg apjától és most ez meg akar szabadulni a boldogtalan házasság bélyegétől. Igen sok esetben a házastársak már külföldön rosszul éltek és most, hogy az új hazában új életet kezdenek ezt a problémát is meg akarják oldani. Végül tekintetbe kell vennünk a túl fiatalon és felelőtlenül kötött házasságokat. És ha az ember nem gondolkozik a házassága előtt, úgy gondolja van neki a házassága után, amelytől a rabbinatus segítségével próbál megszabadulni.

— Hiszen régen a vallás értelmében még fiatalab-

korban házasodtak és mégis ritkaság számba ment zsidó családoknál a válás, — vágnak Schlesinger Gábor szavaiba.

— Akkor más volt a helyzet. Annakidején Istennek tetsző cselekedet akart ezzel elkövetni. Most pedig egymásnak tetszenek csupán a fiatalok és néhány év múlva, ha elmúlik az ábránd, a fiatalok, mit sem törődve Isten parancsaival, hisz ők modernnek és felvilágosodottak, házasságon kívül keresnek vigaszt, ami a legtöbb esetben váláshoz vezet.

— De mint mondtam — folytatja Gábor bácsi — a főbab a válási törvények liberális voltában keresendő. Angliában például a bíróság csak különlést rendel el, Amerika legtöbb államában a házastársak csak tettenérés esetén válhatnak el hivatalosan. Igaz ugyan, hogy működnek speciális ügynökségek, melyek a házasságtörést megjuttatják, de ez tetemes költségekkel jár, amelyet a lakosság csak a gazdag rétege engedhet meg magának. Európában a bíróságok a házasságbontó kereset meri torikus tárgyalását csak egy év után kezdik, miután a házastársak beigazolják, hogy legalább egy év óta különváltak élnék. Ilyen esetben külön lakást kell szerezni a férjnek, vagy a házastársnak, ami a probléma megoldását lényegesen megnehezíti. Ott nem elegendő a házastársak kijelentése, hogy közös elhatározással akarunk elválni. A válás körülményei és költségei procedurával van egybekötve. Ezért nem sietnek annyira a válási kereset beadására, mint nálunk.

— Külföldön a törvény a hitvestárs ellen elkövetett testi sértést súlyosan bünteti. Ezzel szemben nálunk, ha az asszony eljön a rabbinatushoz és megmutatja a férje ütlegeitől keletkezett véréltatásokat, a rabbinatus az ügyet a rendőrséghez teszi át. A rendőrség beidézi a brutális férjet és figyelmezteti, hogy ilyesmi a jövőben ne forduljon elő. Most a férjtől függ, vagy elfogadja-e a rendőrség intéését, vagy sem. Igen súlyos eseteknek kell lennie, hogy az ügy a bíróság elé kerüljön. A bíróság ugyancsak a liberális törvények alapján egytől, három napon át terjedő elzárásra ítéli a vádlottat, amely büntetés ennek megfelelő pénzbírságra változtatható át. A baj azonban ott van, hogy a „megfelelő bírság” összegszerűsége még az angol időkben maradt ránk, amikor a kistisztviselő havi fizetése 5-6 font körül mozgott. Az angolok idejében egy havi elzárás 5-10 fontra volt átváltoztatható, amely összeg kifizetése a vádlottat súlyosan érintette. Ez ma szinte nevetséges összeg, melynek kifizetése nem szolgál elrettentő példálul az asszonyok társadalmában.

— Véleményem szerint — folytatja Schlesinger Gábor — a Kneszetben elsősorban szigorú törvény hozandó a hitvestárs elleni testi sértések elkövetése esetén. A legtöbb, főleg a keleti országból érkezett asszony nincs túlságosan elkényeztetve a házasság terén. Ha a férj tudná, hogy hitvese bántalmazásért súlyos büntetés vár rá, úgy bizony meggondolná, mielőtt kezét emeli feleségére és a házastársak belkészen meg volnának egymás mellett. A testi bántalmakkal járó göröm-baságokat még a keleti nő sem bírja hosszú ideig és ez természetesen szaporít-

ja a boldogtalan házasságok statisztikáját.

— Az utóbbi években, a rabbinikus törvény életbe lépése óta a nő jogai sokkal hathatósabban vannak megvédve. Ha a rabbinatus úgy találja, hogy nincs kilátás arra, hogy a házastársak a jövőben békés családi életet folytassanak, de a férj bosszúból nem hajlandó válólevelet adni feleségének, a férfit súlyos összegű tartásdíjra kötelezik. Ily módon próbálják a makacs férjet jobb belátásra bírni. Ha a férj bosszúérzésének kielégítésére pénzt is hajlandó áldozni és inkább fizeti a tartásdíjat, mintsem az asszonyt a házasság bélyegétől elszakadítsa, csak azért, hogy máshoz férjhez menessen, a bíróság megsejtése miatt tilték a férjet vádlottak padjára, sokszor börtönbe kerül, ahol addig ül, amíg hajlandó a getet feleségének megadni. Ezt a módszert alkalmazták, akkor is, ha valamely férfi megtagadja gyermektelenség elhalálozott testvérét övezgények chalicát adni, zsarolási, vagy más szándékból.

Ebből is láthatjuk, hogy a rabbinatus megértéssel van a nő sorsa iránt és minden esetben mellé áll. Erre jellemző, ha a chalicára kötelezett férfi külföldön él és nem hajlandó eljönni a chalicaprocedúra lefolytatására Izraelbe és a nőnek nincs meg az anyagi lehetősége, hogy például Délamerikáig utazzék, chalicáért. Ilyenkor sokszor a rabbinatus gondoskodik az asszony költségeinek fedezéséről, hogy családi állapotát rendezze.

— Nem gondolja, hogy ez a chalicaprocedúra, amely szerint, ha egy asszony gyermektelenül marad özvegyen, nem mehet újra férjhez, amíg sogaától chalicát nem kap, célirányos lehetett három ezer esztendővel ezelőtt, de manapság idejét múlt és reformra szorul?

— Ez a rabbinatus kompetenciájába tartozik, de a probléma sokkal súlyosabb annál, mintsem a mi generációkban megoldható lenne — mondja Gábor bácsi. Megemlítem, hogy a mi házassági törvényünk hát-

rányba helyezte a nő jogait, amin szintén változtatni kellene. Például, ha férj elhagyja a feleségét és a nő más férfibe szeret bele és a szerelmek következményeiből gyerekek is születnek, a szerelmes férfi nem házasodhat össze a nővel, azután sem, miután a férjtől már elvált. Ezzel szemben, ha a férfinak barátnője van és a feleségétől elvált, úgy minden nehézség nélkül házasságot köthet vele.

— Ne felejtse el — mondja Gábor bácsi — a zsidó házassági törvény poligámián alapszik, mert a törvény megalkotásánál a zsidók többnejűségben éltek. Ezért vannak előnyben a férfiak annak ellenére, hogy ma már a többnejűséget a törvény súlyosan bünteti.

— Nem volna már ideje újra Szinhedriont választani, amely a régi törvényeket a kornak megfelelően megreformálná?

— A Szinhedrión, vagyis a Nagy Zsinat felállításáért — mondja Schlesinger — sokat harcol Májmon rabbi, de ezt az intézményt csak a külföldi rabbi tekintélyek egyetértésével és beleegyezésével lehetne életre hívni. A külföldi rabbi azonban nem tartják időszűrének a Szinhedrión megválasztását. A Szinhedrión nem korlátozhatja hatáskörét kizárólag Izraeli polgárokra, mert ezáltal szakadás állna be a zsidóságban. Az egyetemes zsidóság a világ minden táján élő zsidó számára érvényes törvényre van szükség, mert különben elő állhatna az az eset, ha a mi házassági törvényeink elterjednek a külföldi zsidóság házassági törvényeitől, úgy külföldi zsidó nem házasodhatna össze izraeli polgárral. Mondanom sem kell, milyen tragédiát vonhatna az maga után. Ezért kompromisszumos megoldások kell találnunk és a törvényeket úgy kell megalkotnunk, hogy azok úgy a bel, mint a külföldi zsidóság számára megfelelőek legyenek, különösen a szórványok egybegyűjtésének korszakában.

— Reméljük, — fejezi be Schlesinger bácsi — ha ezt a feladatot elvégeztük, a zsidó házastársak boldogságban fognak élni és a házasságbontási törvények nem okoznak majd gondot sem a házastársaknak, sem pedig a rabbinatusnak.

De mikor lesz az már?

*S*P*O*R*T*

Éles küzdelem az alsó szektorban

A labdarúgó Nemzeti Bajnokság holnapi mérkőzéseit az jellemzi, hogy a bajnoki táblázat alsó szektorában folyik a kiélezett küzdelem. Jelenleg a Makkabi Jaffa az utolsó helyen fekszik, de holnap már megelőzheti azt a csapatot, amelyikkel a sorolás éppen összehozta, a Hápoel Rámát Gánt. Jaffa a múlt héten váratlanul jutott két rendkívül fontos bajnoki ponthoz a Hápoel Haifa elleni mérkőzésén, míg a Hápoel Rámát Gán nagy gólarányú vereséggel fejezte be meccsét a Makkabi Haifával. Az a kérdés, hogy a Makkabi Jaffa valóban jobb-e jelenleg a Hápoel Rámát Gánál, holnap a zöld gyepen dől el a két csapat egymás elleni mérkőzésén. De esetleg ez a mérkőzés a kiesés kérdését is tisztázza fogja. Ugyancsak döntő szerepe lehet a kiesés illetően a Makkabi Petach Tikva-Betár Tel Aviv holnapi összecsapásának is. Ha a Makkabi vereséget szenved, akkor könnyen előfordulhat, hogy a szombat esti bajnoki táblázat a Makkabi Petach Tikva nevével zárul, viszont a Betár sem ül biztosan a nyeregben, mint hogy őt is érheti hasonló gyászos sors. A fenti négy csapaton kívül még nem teljesen szilárd a pozíciója egy ötödiknek, a Bné Jehudának sem, azonban nem fenyegeti közvetlen veszély. Veresége esetén sem lesz utolsó, de közte és az utolsó között talán csak egyetlen pont különbség marad, ami korántsem elég ahhoz, hogy a következő hetekben nyugodtan aludjon a csapat. Holnap ugyan otthon játszik a Bné Jehuda, de ellenfele a bajnokság jelenlegi élharcosa, a Hápoel Petach Tikva és ez nem sok jóval biztat!

Az utóbi hetekben erősen felgyomult a rossz starttal indult Makkabi Tel Aviv. Most nehéz feladatot kap a Hápoel Jeruzsálem törekvő együttesében és jól meg kell szőritania a gyepőt, ha továbbra is komolyan reflektál az ezévi bajnokságra. — A Haifán eldöntésre kerülő mérkőzésnek ezuttal a Makkabi a favoritja. Ehhez mit szól a Hápoel, azt csak a mérkőzés után fogjuk megtudni. — A Hápoel Tel Aviv szombaton erősen igyekeznél fog megmaradni a vezető sorokban. A Makkabi Natanjával kell játszania, ami nem jelent sétagaloppontrészt.

A Nemzeti Bajnokság holnapi — tizennyolcadik — fordulójának mérkőzései a következők (elől a pályaválasztók): Hápoel Rámát Gán-Makkabi Jaffa, Makkabi Tel Aviv-Hápoel Jeruzsálem, Makkabi Petach Tikva-Betár Tel Aviv, Hápoel Tel Aviv-Makkabi Natanja, Makkabi Haifa-Hápoel Haifa, Bné Jehuda-Hápoel Petach Tikva.

Az elsőosztályú labdarúgó bajnokság csapatai holnap szünetet élveznek. Kivételesen a Simson Tel Aviv-Hákoach Tel Aviv mérkőzés, amelyet a szövetség ültető bizottsága holnapra tűzött ki. A két csapatnak már régebben játszania kellett volna egymással, azonban a mérkőzés a Simson-affér következtében későbbre maradt. Ez a mérkőzés, két bajnokaspiráns találkozója, amelynek kimenetelét nagy érdeklődés kíséri. A győztesnek nagy esélye van az első osztályú bajnokság megnyerésére, ami együttjár a jövő évi NB-ben való részvétellel. Egyébként az I. osztályú bajnokságban már csupán egyetlen forduló van hátra és mindössze a Betár Jeruzsálem és a Simson Tel Aviv elmaradt mérkőzés kell soronkívül pótlólag lejátsszani. A holnapra kitűzött Hákoach Tel Aviv-Simson T. A. mérkőzést délelőtt fél-11 órakor rendezik a Makkabi Rámát Gán pályáján.

A jövő szombaton kerül sor. Mind a holnapi, mind a jövőheti mérkőzések eredményeit a Hápoel Tibériás figyelemmel kíséri, minthogy a vezető csapatok egymásközötti viaskodása neki hozhatja meg esetleg a bajnokságot.

A kézilabda szövetség két válogatott csapatának, a közép- és dél-kelet legjobb játékosainak a mérkőzését nem a rámat-gáni stadionban rendezik, amint azt eredetileg tervezték, hanem a jaffai Hápoel pályán. A rámat-gáni stadionban a Hápoel-Makkabi válogatott labdarúgó mérkőzés előtt a két sportközpont veteránjátékosainak csapatai fognak játszani egymással. A kézilabda bajnoki forduló elmarad.

A kosárlabda Nemzeti Bajnokság szombatra tervezett mérkőzéseit nem tartják meg, mert a válogatott keret tagjainak ismét kétnapos táborba kell vonulniuk és ott készülnek a bolgári olimpiai minősítő mérkőzésekre. Az elsőosztályú bajnokságban a következő mérkőzéseket rendezik: Makkabi Cáfón-Hápoel Givat Brenner, Makkabi Jaffa-Makkabi Rámát Gán, Makkabi Haifa-Hápoel Kirját Chajim, Hápoel Ejn Charod-Makkabi Chedera, és YMCA-Hápoel Ofat.

Ma párost játszanak a Davis kupában

Az Izrael-Chile Davis kupa teniszmérkőzések második napján, ma délután két órakor a két válogatott párosmérkőzését rendezik meg. Rámát Gánban, a teniszstadionban ismét nagyvonalú játéknak lehetnek tanúi azok, akik erre a sporteseményre belépőjegyüket megváltották.

A verseny befejező mérkőzéseire holnap, szombaton kerül sor, mikor a még hátralévő két szingl-mérkőzésel véget ér a nagy érdeklődéssel kísért teniszverseny.

HÁPOEL—MAKKABI válogatott labdarúgó mérkőzés

A Jom Háacmaura tervezett számos sportesemény, díjmérkőzések és emléktárgyak sorában kétszentesen a legnagyobb jelentőségű a két vezető sportközpont válogatott labdarúgóinak hétfői találkozója. Mind két csapat összeállítására megtörténtek a szükséges intézkedések és a válogatott keretek már együtt vannak. A Hápoel 17 játékos, a Makkabi 18-at jelölt ki erre a szerepre és ezekből alkotják meg azt a két csapatot, amelyik május 2-án délután 4 órakor Rámát Gánban a városi stadionban, megküzd egymással a kitűzött tiszteletdíjért.

Több kísérlet történt, hogy erre a napra külföldi válogatott csapatát erre a napra sportszövetség vendégszerelésre. Megállapodást létesítettek Gána szövetségével, hogy elküldi válogatott csapatát erre a napra, azonban időközben Gána visszalépett. Brazíliával is megindult a tárgyalás, de nem sikerült terminus tekintetében megállapodásra jutni. Ekkor határozta el a szövetség, hogy a két sportközpont csapatát állítja szembe egymással Jom Háacmautkor. A jövőre nézve meggondolandó volna, hogy ne állandósítsa-e a labdarúgó szövetség ezt a kísérletét és erre a napra mindig a két vezető sportközpont válogatottjait szerepeltesse ünnepi csemegének az izraeli sportkedvelők örömeire. Szép hagyomány alakulhatna ki ebből!

A jelenlegi legjobb játékosok mérkőzése előtt a múlt évtized legjobbjait is megjelölték a pályán az „vénfiúk” játéktudásából adnak ízelítőt. Az előmérkőzés két órakor kezdődik.

1960 IV 29 Uj Kelet 11

KÜL- ÉS BELFÖLDI nyári divatkülönlegességek Nagy választék • Szolid árak DRGR-textil TEL-AVIV, WOLFSOHN-U. 22. TEL. 82691

„ALICE” KOZMETIKA DIPL. WIEN-NEW-YORK SPECIALIS BŐRTISZTÍTÓ FELSZERELÉS. UJ KOZMETIKAI KURZUSOK. T. A., Allenby 41., III. e. (Bejárat a Csernichovsky-utcáról)

A hét végét és nyári szabadságát Áskalonban GANÉ SIMSON KÖVARI ERNŐ ultramodern penziójában kellemesen töltheti. Köser magyar konyha • Allandó melegvizi. RENDELJEN SZOBÁT IDEJÉBEN. TELEFON 154

KALAPOT CSAK HESIL SCHWARTZ-nál VEGYEN TEL-AVIV, Nachlat Benjámin utca 40. TISZTITAS - TELEFON 65309 - JAVITAS

A legjobb modell villanyborotvagépek karbantartása - javítása - megbízható D. BIRNBAUM-nál T. A., Mühlever 38, tel. 60433 (Nachlat Benjámin sarok)

me-truba szatort (szert után) FORK (szert után) Tel-Aviv, Duzengetföld)

Masaryk harca a vérvád ellen A nagyvilágból

Születésének 110. évfordulója alkalmából

Írta: Dr. Arje Kaddar

ismét egy pillanatra a napoleoni háborúkban élt francia és angol zsidókra. Ez az egyetlen példa elég lesz a helyzet megértéséhez. Nekünk izraelieknek kell megemlékeznünk népünk barátjáról Masarykról, Demokráciában és a zsidó államban arról a férfiről, aki oly sokat tett mindkettőért.

Mily sokszor bukkantak fel a pázsita ünnep előtt vérvádak Európának abban a részében, ahol Masaryk is élt s amelynek u. n. közép-európai kultúrkörében együtt éltek a vádlottak, a vádlók, a hamis tanúk, a sokszor „halált reá” felkiáltást hallató, néha cinikus, de a legjobb esetben is közböcső nép s a felkavart, mocskos, megárdt vizék tetején imbolygó sajkában evező — védők. Ezúttal dr. Tamás G. Masaryk, aki alig több, mint egy hónappal született a mi pészáchunk előtt, 1850-ben, 110 évvel ezelőtt.

★

Egy évvel a századforduló előtt 1899-ben az egyik csehországi faluban egy tavaszi napon Grusa Agnes, keresztény lány eltűnik. Ke-

resni kezdik. Holttestét átmeteszett nyakkal találják meg. Természetesen nyomozni kezdenek s a vizsgálat prejudikál. Közlik, hogy a leány gyilkosa Hilsner Lipót, rovvott múltú zsidó. „Megállapítanak” azonban mást is: „...minthogy a gyilkos zsidó s a gyilkosság a nyak átvágása által történt, nyilvánvaló, hogy a keresztény leány vére a zsidóknak — ünnepük alkalomából — rituális célra kellett”. Hilsnert még ugyanabban az évben elsőfokon, 1900-ban pedig másodfokon is kötél általi halálra ítélik. (Később az ítéletet kegyelmi úton életfogytiglanra változtatják, de Hilsner így is, majd nem két évzetet tölt, mint „gyilkos”, a fegyházban.)

Masaryk ebben az időben a prágai egyetem professzora. Már az első percben világos előtte, hogy „kiaszrikus” vérvádról van szó, a per folyamán azt is látta, hogy a szájakat a bécsi antiszemiták központból mozgatták. Nem látta a valószínűségét annak, hogy számai visszhangra találjanak, ha beavatkozik.

MÜNZ FELKERESI „AZ IGAZSÁG HARCOSÁT”

Egy napon azonban megjelenik a már ismert nevű tudósainak volt tanítványainak egyike, bizonyos Münz nevű író (Münz agudista Kneszet-képviselő rokona) s arra kéri egykori professzorát, hogy lépjen közbe, mert nem csupán justiciamord történik, hanem a per éle és egész tendenciája a zsidóság ellen irányul. Münz arra kéri Masarykot, ne engedje a vérvád meséjének az „igazolását”, mert ez nem csupán a zsidóságra lehet katasztrófális kihatással, hanem egyben arculcsapás lesz az emberi jognak is, általában.

Masaryk eleinte vonakodott a kérésnek eleget tenni, mert tudta, hogy a kulisszák mögött lévő körökkel nem könnyű harcot kell vívnia. Münz unszolására azonban elolvasta a per anyagát s ennek tanulmányozása közben annyira felháborodott a hamis vád

„érvein”, hogy a már ebben az időben „az igazság harcosa” jelzővel emlegetett tanár belevetette magát a nehéz küzdelembe.

★

S valóban, mint ahogy mondani szokták, „fáradságot és kötséget nem kimélve” küzdött az igazság napfényre hozásáért. Orvosokat, neves sebészeket keresett fel, akik igazolták, hogy a hullában a leány vére a boncoláskor „meg volt”, tehát nem lehet azt állítani, hogy az áldozatnak „vért vették”. Ismert teológusokkal értekeztek — nem zsidókkal — akik vallási alapon megerősítették az állítást a vérvád alaptalanságát illetően.

Masaryk maga is tanult anatómiát és jártas volt a hatósági orvosi eljárásokban. Ennek ismeretében sok, addig elfogadott tényt cáfol meg a vád állításával kapcsolatban.

„MEGVETTEK A ZSIDÓK”

Ugyanekkor brosúrát írt és ad ki, amelyben viszont nem Hilsnert védi, hanem élesen kikel az antiszemitizmus hazugságokra épített állításai ellen. A röpratnak nagy visszhangja támad. Az antiszemiták körében üvöltik, hogy „Masaryk tántorított a zsidók megvásárolták”. A szerző a tántorítottakat meglehetősen hidegvérrel fogadja, annál is inkább, mert számított azokra.

Az antiszemiták makacsul terjesztették a rágalmat. Amikor az egyik „hazafi” személyesen mondta ezt Masaryknak, a bölcs embernek elnéző mosolyával felelt: „Ki az, aki azzal az aljas rágalommal illet engem, hogy pénzt fogadtam el a zsidóktól vagy bárkitől azért, mert egy igazságos ügy védelmére keltem?” A teremben mélyszégyen csend honolt. Senki sem jelentkezett.

Az illető azért tovább is szétvitte a „hirt”, olyannyira, hogy egy napon a tudós

dős édesapja állított be a fővárosban élő fiához és arra kérte őt, adjon neki 1000 forintot, mivel — hogy neki — a fiának — oly sok pénzre van, viszont ő, az apa, adósággal küzd.

„NEMA CSEND...” Diákjaival sem volt könnyű a dolga. A hallgatók pártokra szakadtak s bizony nem kevesen akadtak, akik hitték a vérvád-mesét, mert akarták hinni. Néha idegen elemek nyomultak be az auditoriumba s „pénzt kapott a zsidóktól” kiáltásokat hallattak. Amikor egyszer a diákok egy csoportja is hasonló jelenetet rendezett, Masaryk bejött az órájára és feltette a kérdést: „Ki az, aki azzal az aljas rágalommal illet engem, hogy pénzt fogadtam el a zsidóktól vagy bárkitől azért, mert egy igazságos ügy védelmére keltem?” A teremben mélyszégyen csend honolt. Senki sem jelentkezett.

MAJD ELMULIK, — MONDJÁK AZ ASSZIMILÁNSOK

A Hilsner-üggyel kapcsolatban egy helyütt azt mondják: nagyon fájt neki az, amikor azt kellett látnia, hogy a zsidó vezetők között akadtak olyanok, akik arra akarták rávenni, hogy ne „avatkozson” az ügyben, mert Hilsner nem az az ember, aki érdemes lenne arra, hogy védjék őt. Nem érdemes kiállni érte, ami pedig az „egyéb” vádakait il-

leti — mondták ugyanezek a zsidó körök — a per végétől majd visszatér minden a régi medrére. Ezek az elemek részben nem látnia, részben nem akarták látni azt, amit a nem zsidó Masaryk látott, hogy egy ót, mert Hilsner volt a per legfőbb szereplője, hanem maga — a zsidóság.

★

Masaryknak a zsidó nép-

hez való viszonya nem csupán az ominózus per kapcsán ismeretes, amikor kiállt az elítélteket szennyes hulláma ellen s védelmükre kelt. Mint államelnök is barátunk maradt és lelkes támogatója volt a zsidó nemzeti mozgalomnak. Az általa alapított államban élő zsidó népcsoport teljes és tökéletes kisebbségi jogokat élvezte.

TALALKOZÁSA SOKOLOVVAL

A prágai cionista világkongresszus idején taposcsányi nyaralójában vendégül látta a cionista végrehajtó bizottság elnökét, Nauchum Sokolovot. Sokolovval Masaryk Franciaországban ismerkedett meg. Akkoriban mindketten repülék érdekelt küzdöttek a nemzetközi fórumon. 1933-ban, amikor a csehszlovák államelnök fogadta Sokolovot, akkor az új európai állam már 15 éves volt, a zsidó állam pedig még csak 15 év múlva vinta ki függetlenségét. A világra és az európai zsidóságra ekkor már ráborult a barnainges, tébolyult máhozó uralomra kerülésének sötét árnyéka, amely megpróbáltatást hozott később Masaryk országára is. Szinte tüntetésékként hatott, amikor a zsidó- és ugyancsak csehellenes náci Birodalom szomszédjának az államfője látogatást tett 1934-ben Erec Jiszráélben. A Keren Kajmetet ez alkalommal „Jáár Masaryk” néven erdőt ültetett a tudós államférfi, a zsidó országépítés híveinek a nevére. (Az erdő Migdál Háéme közelében terül el.)

Massaryk által az országában meghonosított cionista-barát szellem utódánál Benesnél, és fiánál, Jannál is ápolásra és követésre talált. Emlékeztessük, hogy a háború után keletre Erec Jiszráél felé tartó zsidóknak Csehszlovákia teljes támogatást nyújtott az akkori angol gyarmattügyi hivatal tiltakozása ellenére.

Mindez azonban megváltozott, miként a rómaiak évezredekkel ezelőtt megjegyezték már: „Tempora mutantur...”

VALTOZNAK AZ IDŐK, DE — „AZ IGAZSÁG GYŐZ”

Lejárt az a Slansky-per, amelyben ugyanúgy, mint a Hilsner-perben 60 évvel ezelőtt, alig 6 éve is a vádlóttól a zsidóság volt. Azt mondták ugyan, hogy a per nem zsidó-ellenes, hanem cionista-ellenes. Attól eltérően, hogy ez nekünk tökéletesen mindegy, a felvilágosultság, haladást hirdető körök jól tudták, hogy az „antiszemitizmus hivatalosan” kissé furcsán hatna kifelé, de nagyon jól jön ideként az „anticiionizmus” befelé. A lányára mondja, az anyját gondolja — mondja a közmondás s ugyanúgy, mint amikor Hilsnerről beszéltek, Slansky esetében is a zsidóságot akarták ütni.

Hatvan évvel ezelőtt, pézsách előtt hangzott el Hilsnerrel kapcsolatban a vérvád. Alig 6 évvel ezelőtt Slansky ellen. A zsidóságtól mindkettő távol áll, — ez közös vonásuk. Bűnbakok voltak s noha mindkét esetben kiderült az igazság hamarosan, a rehabilitáció mégis elmaradt. Masaryk jelszava ez volt: „Az igazság győz.” Olyan felfogás ez, amelyet mi zsidók első-sorban vallunk s amelyben rendületlenül hiszünk.

A zsidó nép hálás szívvel emlékezik Tomas Masaryk születésének 110-ik évfordulója alkalmából a felvilágosult bölcselőre, népünk és országunk barátjára.

NIXON PROBLÉMÁJA

A Detroit Free Press szerint Richard Nixonnak, a republikánus párt elnökjelöltjének, a közeledő elnökválasztási kampányban az a legnagyobb problémája, hogy milyen „öltözékben” jelenjen meg az amerikai választók milliói előtt.

Nixonnak elég liberálisnak kell feltűnnie, hogy visszautasítsa a vádat, miszerint a „régidárdát” képviselőnek ahhoz, hogy kontrasztként hasson a demokratikus jelölt mellett, aki munkáspárti, népjelölt, aki minden olyan párti lesz, ami az adott helyzetben és pillanatban népszerűnek tűnik majd.

Mindenekelőtt Nixonnak meg kell győznie a választókat komolyságáról és őszinteségéről és azt a benyomást kell, hogy keltsen, hogy ő a legnagyobb gyakorlati és tapasztalattal rendelkező államférfi az ország ügyeinek vezetésére.

A republikánus vezéreket nyugtalanítja az a tény, hogy miközben a demokrácia elnökjelöltek, mint Kennedy és Humphrey választási előcsatározással már nagy publicitással folynak, Nixon még nem szállt le az arénába. Egyesek ebben a túlzott tátozkodásban — apátiát vélelnek felfedezni, ami ismeretlen fogalom az amerikai választási harcok szótárában. „Itt az idő”, jelentette ki Viehman minnesotai republikánus szenátor, „hogy Dick úgy viselkedjen már mint egy elnökjelölt. Legfőbb ideje, hogy felvegye a tornacipőjét és elkezdjen futni!”

TIZEDELES

Korunk történelmének egyik iróniája, hogy miközben az angol nyelv úgy szólván a világ „lingua franca”-ja lett, a brit vagy amerikai mértékegységek

fokozatosan átadják helyüket a kontinentális méterrendszernek.

Az elmúlt években Indiában, Japánban és Koreában vezették be a méter, liter és a kilogrammot (Izraelben, illetve Palesztinában a rendszert az angol mandátum utolsó éveiben honosították meg). A yardban, gallonban és fontban való mértékegységek manapság csak Britanniában, az Egyesült Államokban és a hozzájuk tartozó, vagy tőlük függő területeken maradtak érvényben. Egyébként dr. Chauncey D. Leake, az Amerikai Tudományos Társaság új elnöke maga is lelkes híve a méterrendszernek, amelyet mielőbb szeretne meghonosítani az Egyesült Államok területén.

150.000 ATOMBOMBA

Dr. Linus Pauling, Nobel díjas vegyész azt állítja, hogy Amerika 100.000 Orszország pedig 50.000 nukleáris bombával rendelkezik, holott ezen hatalmas országok bármelyikének elpusztítására 300 telegen elegendő lenne.

Englewoodban (New Jersey állam) tartott multiheti beszédében a tudós kijelentette, hogy kevés esély van arra, hogy sokan túléljék a nukleáris háború közvetlen, vagy közvetett hatásait. Ugyanakkor dr. Pauling, aki a kaliforniai Technológiai Intézet professzora, úgy vélekedett, hogy a leszerelési konferencia eredményeként a nagyhatalmak minden bizonytalanságot felhagyva a nukleáris bomba-kísérleteket.

Dr. Pauling szerint feltehető, hogy már az eddigi nukleáris robbantások következtében mintegy 150.000 gyermek fog szellemi és fizikai defektussal születni ebben és a következő generációban.

Nagy emberek mosolya

Konrad Adenauer, aki már 85-ik életévét járja, csatládja kéri, pártja könyörög, az ellenzék fenyegetőzik, mégsem tudják rábírní, hogy mondjon le. Adenauer nemrégiben megbetegedett, orvost hívtak hozzá és mindenki azt remélte, hogy eljött a nagy pillanat: az orvos nem engedte tovább dolgozni. A vizsgálat után aggodóva lépett be a betegszobába az egyik kancellárjelölt.

— Nos, mit mondott az orvos? — kérdezte izgatottan.

Adenauer elhaló hangon válaszolta: — Nagyon ráijesztett az orvos. Azt mondta, tartózkodjak minden izgalomtól és tiltottam, hogy a lemondás gondolatával foglalkozzam.

Ady Endre-hez beajánlotta szépreményű unokaöcskösét egy litpótvárosi bankárterjesztelője. Nemsokára be is állított hozzá egy lobogóhajú, villogó tekintetű, de elég zavaros beszédű ifjú, világhíre pályázó három versével. Ady azokat nyom-ban el is olvasta, majd azaz, hogy másokkal is elolvasatja a verseket, biztatóan kezelt rázott az ifjúval és ezt mondta neki: — Magában három nagy magyar költőt látok egy-szerre megtestesülni.

Az ifjú olyan boldog volt, hogy nagy zavarában el is felejtette megkérdezni, kiknek a szellemét egyesíteték hát benne. Ezt a nagybácsi kérdezte meg utólag telefonon, mire Ady Endre így analizálta a fiút: — A haja: Petőfi, a szem-pa: Arany, az agya: Tompa.

Dag Hamarskjöld-höz, az ENSZ főtitkárához egy elmaradt ázsiai ország kor-

mánya kérvényt küldött, melyben az állt, hogy egyetlen állami gazdaságukban néhány tucat tehén tengődik, de az állomány fejlesztése kilitástalan, mert nincs fedezetük tenyészállatra.

A kérvényt kedvezően intézik el és pár hét múlva megérkezik a tenyészbika, melyet gyönyörű ünnepséggel fogadnak. Bevezetik a gazdaságba és megindul a reményteljes váralozás. Eltelik fél év, egy esztendő, de semmi szaporulat. Végül is a miniszter siránkozó felirattal fordul az ENSZ-hez. Ime, rengeteg idő telt el és nincs eredmény.

Pár hét múlva megérkezik Hamarskjöld válasza: — Panaszukat indokolatlannak találjuk. A kérvényre odavezényelt tenyészbikát, az alapokmányok értelmében, csak tanácsadóként küldtük ki.

NAGY EMBEREK MONDTAK

Julien Duvivier, francia filmrendező: „A személyes ellenségeket azért kell becsülni, mert bennük az ember nem csatlakozik.”

Rossano Brazzi, olasz filmszínész: „A főrt olyan ellenállási mozgalom, amely általában kollaborációvá válik.”

Joseph Alsop, amerikai közíró: „Szívesebben veszem, ha csökönyös realitásnak mondanak, mint sem állandó pesszimiztának.”

G Keller: „Az ember kétszeresen számítja fel a sorsnak azt, amit nem adott neki, mint az amit kapott tőle.”

William V. Moody: „New-York harsány és magas. Es rikkancok klabálják ki a város legnagyobb szörnyűségét.”

EXODUS

 IRTA:
LEON URIS

(33)

Bradshaw számtalanszor telefonált szörnységeivel az angliai, palesztinai és Egyesült Államok-beli zsidó vezetőknek, hogy közbelépésükkel tegyék lehetővé az ügy békés megoldását. A palesztinai zsidó vezetők talán még azt is elérhetik, hogy lebeszéljék Ben Kánaánt vagy legalábbis elhalasztassák vele az akció időpontját, addig, míg Bradshaw valamilyen másfajta megoldást talál. Ha sikerülne Ben Kánaánt alkudozásra bírni, holtpontra juttathatják az Exodus-kérdést.

Hat órán belül Bradshaw megkapta a zsidó vezetők választát, valamennyi teljesen egyformán hangzott.

„Nem avatkozunk bele!”

Bradshaw ezután Tevor-Browne tábornokkal lépett érintkezésbe, akit utasított, hogy az Exodus szövívőjénél a határidő 24 óras elhalasztását kieszközölje az egyezkedés módozatainak megállapítására való hivatkozással.

Tevor-Browne végrehajtotta az utasítást és Ben Kánaán választát továbbította Londonba.

„Sürgős!”

Ben Kánaán azt válaszolta, hogy nincs miről tárgyalnia. Az egyetlen kérdés, melyre feleletet vár, indulhat-e az Exodus Palesztinába, vagy nem? Közli tovább Arje Ben Kánaán azt is, hogy feltételeinek egyike a hajó fedélzetén lévő összes palesztinai polgár számára adandó amnesztia. Ben Kánaán a következőkben összegezte kívánságát: „Bocsásd el a népem...”

Clarence Tevor-Browne.

★

Cecil Bradshaw nem tudott elaludni. Szüntelenül fel és alá járkált szobájában. Alig hat óra és Cipruson, az Exodus fedélzetén megkezdődik a gyermekek öngyilkossága. Mindössze három órája volt arra, hogy határozzon és döntést a kormány elé terjessze. Athidaló megoldásra semmi kilátás.

Egy örült ellen kell harcolnia? Vagy valami agyafürt, szivtelen, hidegvérű fickó ez a Ben Kánaán, aki öt ravasz fondorlattal egyre mélyebbre és mélyebbre taszítja?

„Bocsásd el a népem...”

Bradshaw íróasztalához lépett és meggyújtotta a vilányt.

„Sürgős!”

„Ari Ben Kánaán, az Exodus szövívője bejelentette, hogy holnap déli 12 órától kezdődően naponta tíz önként jelentkező lesz öngyilkos...”

Öngyilkos... öngyilkos... öngyilkos...

Bradshaw keze idegesen remegett, a papírlapot letette az íróasztalra, ahol különféle közlemények feküdtek európai és amerikai kormányoktól. A diplomácia hagyományosan udvarias nyelvén valamennyi ama kívánságát fejezte ki, hogy az angol kormány vizsgálja felül az Exodus-szal kapcsolatban elfoglalt álláspontját. De kapott jegyzékeket különböző arab kormányoktól is, melyekben értesítik, hogy az Exodus részére adandó továbbutazási engedélyt az arabok ellenük irányuló sérelemnek tekintik.

Cecil Bradshaw teljesen összezavarodott. Az utolsó pár nap valóságos pokolnak tűnt. Hogy is kezdődött tulajdonképpen? Harminc éves sziklaszilárd közelkeleti politikai vonalvezetés után, ime, most teljesen tehetetlenül áll egy fegyvertelen teherszállító hajóval szemben.

Miféle gonosz játék juttatta ide...? Hogy lett belőle egyszerre elnyomó? Hiszen tulajdonképpen nem is valószínű zsidóellenes érzelmekkel. Bradshaw titokban bámulta a palesztinai zsidókat és megértette visszatérési vágyuk jelentőségét. Elvezte azokat az órákat, melyeket a cionista vezetőkkel való vitatkozások során a tanácskozással mellett töltött. Szerette hévvel támadni a brilliáns érveket, mert Cecil Bradshaw szíve mélyén hitt abban, hogy az angolokat érdekeik az arabokhoz fűzik. S mert közben a mandátum zsidó lakossága félmillió főre gyarapodott, az arab birodalom szívében elősegíti és ápolja a zsidó nemzeti gondolatot.

A munka hosszú évtizedei alatt Bradshaw mindig reális megvilágításban látta saját szerepét. Mi történt most hirtelen? Mintha saját unokái volna kiterítve az Exodus fedélzetén. Bradshaw ismerte a Bibliát, éppen annyira, mint minden jólnevelt angol úriember és mint a legtöbb angol, nagy tisztelettel viseltetett iránta, noha nem volt mélyen vallásos érzelmű. Lehetséges, hogy az Exodus titokzatos erők veszik körül? Nem... nem! Cecil Bradshaw gyakorlati érzéssel megáldott diplomata, aki nem hisz a természetfölötti erőben.

Es mégis... hadserege, hajóhada, minden hatalma, mellyel tönkrezúzhatta volna az Exodus és a többi illegális blokádtörő hajót... képtelen eszelekedni.

Az egyiptomi fáraó is nagyhatalmu úr volt... Veríték verte ki Bradshaw arcát. Lehetséges... ostobaság...! Mindössze annyi történt, hogy fáradt és tüfeszített a munkában idegeit. Micsoda örültség...! „Bocsásd el a népem...”

Bradshaw fel s alá járkált a könyvtárszobában, előkereste a Bibliát és pánikhangulatban olvasta végig Mózes Második Könyvét, a Tíz Csapás történetét, melyet Isten küldött Egyiptom országára.

Hát mi ó...? Fáraó? És átok zúduljon Nagybritanniára? Atment hálószobájába és pihenni próbált, de

fáradt agyában szaggatott ütemű szólam kergetőzött: „...Bocsásd el a népem... bocsásd el a népem... bocsásd el a népem...”

— Crawford! — üvöltötte — Crawford! —

A hadsereg berohant, idegesen gombolva a zubbonyát. — Szóltott, uram?

— Crawford! Azonnal lépjen érintkezésbe Tevor-Browne tábornokkal Cipruson... azonnal! Mondja meg neki... mondja meg, hogy az Exodus indulhat Palesztinába...

MÁSODIK KÖNYV

Enyém az ország

...mert enyém a föld, csak jövőve nyek és zsellérek vagytok ti nálam. Azért a ti birtokotoknak egész földjén megengedjétek, hogy a föld kiváltható legyen.”

(Mózes III. 23—24.)

ELSŐ FEJEZET

Az Exodus harca végetért. Abban a pillanatban, amikor elhangzott „az Exodus indulhat”, már az éter hullámain szállt a szó a világ minden részébe és az újságok címlapjaira került.

Ciprus szigetén, a lakosság körében határtalan örömet váltott ki a hír és szerte a nagyvilágban a megkönnyebbülés sóhajai röppentek fel az emberek ajkáról.

Az Exodus fedélzetén a gyermekek túlságosan kimerültek voltak, semhogy ünnepelni tudtak volna.

Az angol hatóságok arra kérték Ari Ben Kánaánt, hogy a gyermekek orvosi kezelése, a hajó hiányzó élelmiszereinek felfrissítése és az esetleg felmerülő javítások elvégzése céljából a hajót irányítsa a dokkba. Ben Kánaán teljesítette a kérést és a hajó befutott a kyreniai kikötőbe. A város lakossága lázas tevékenységbe kezdett. Az angol hadsereg orvosai ellepték a hajót és rendkívüli gyorsasággal elszállították onnan a súlyos állapotban lévő gyermekeket a Dome Szállóba, melynek második emeletét ideiglenes kórházzá alakították. Élelmiszer, ruhanemű óriási tömegben áramlott a kikötőbe a gyermekek számára. A sziget népe ajándékokkal árasztotta el a menekülteket, az angol flotta mérnökök tüzetesen átvizsgálták az ócska teherhajót, betömtek a repedéseket és rendbehozták a hajógépet. Egészségügyi osztagok ragyogó tisztára takarították.

Az általános orvosi vizsgálatok után közölték Arival, hogy néhány napig eltarthat, amíg a hajón szükséges munkálatokat befejezik és a gyermekek annyira megerősödnek, hogy a másfél napos palesztinai útra elindulhatnak. A ciprusi zsidó hitközség küldöttsége azt kérte, hogy a gyermekek chanuká, a Fény Ünnepeinek első estéjét Cipruson tölthessék. Az ünnepig csak néhány nap volt hátra. Ari ezt a kérést is teljesítette.

Miután Kittyt ismételtelen megnyugtatták afelől, hogy Karen állapota nem ad okot aggodalomra, csak akkor engedélyezte magának a gözőlő forró fürdő fényüzését, jókora hűszezletet, egy pohár skót viszkít és egy tizenötórás, nagyszerű pihenetető alvást.

Amikor ebből az álomból felébredt, Kitty olyan problémával találta magát szemben, ami elől nem menekülhetett. Határoznia kellett, vagy mindörökké végetvetve a Karennel való epizódnak, vagy vele megy Palesztinába.

Amikor aznap este Mark egy csésze teára a szobájában meglátogatta, kiderült, hogy az izgalmak nem tettek benne kárt, ellenkezőleg, a hosszú alvás felüdítette és rendkívül vonzóvá tette külsejét.

— Még mindig nagy a riadalom...?

— Az igazat megvallva, egyáltalában nem — válaszolt Mark. — A kapitányok és királyok elvonulnak a színről, az Exodus története elavult szenzáció... egy napos... az újságokba heringet csomagolnak. Legfeljebb még egyszer használhatjuk az ügyet, csinálhatunk belőle fényképes, megszövegezett, hatásos riportot, amikor a hajó kiköt Haifán.

— Ilyen állhatatlan a közvélemény...

— Nem egészen így áll a helyzet, Kitty, éppencsak a világnak megvan az a rossz szokása, hogy halad tovább.

Kitty egy korts teát ivott és hallgatott. Mark cigarettára gyújtott, lábát feltette az ablakpárkányra, kezéből pisztolyalakot formált és a cipője hegye felett célibavette a mólot.

— Mi van veled, Mark?

— Velem...? A jó öreg Mark befejezte küldetését. Megyek vissza Amerikába, de lehet, hogy útközben átugrom Ázsiába egy kicsit. Amugy is régen készülök oda... és, amint hallom, éppen valami felfordulás van ott készülöben.

— Gondolod, hogy az angolok nem engednek be Palesztinába?

— Ebben biztos vagyok. A személyem iránti nagyrabecsülésük erősen csökkent. Ha nem viselkedtek volna olyan korrektül velem szemben, azt mondanám, hogy gyűlölik az erőszakosságomat és őszintén állítom, nem is hibáztatom őket emiatt.

— Adj egy cigarettát.

Mark rágyújtott és a cigarettát odaadta Kittynek. Aztán tovább folytatta céllovési gyakorlatát a képzeletbeli pisztollyal.

— A fene egyen meg, Mark! Mennyire gyűlölöm, hogy olyan pontosan olvasol a gondolataimban.

— Nagyon szorgalmas kislány voltál. Elmentél az angol hatóságokhoz és beutazási engedélyt kértél Palesztinába. És, amilyen úriemberek, nemcsak kinyitották előtted az ajtót, de még hajbókoltak is hozzá. Hiszen telivér amerikai vagy és csak a kötelességedet teljesítetted. A titkosrendőrség természetesen mit sem tud az Alija Bétnek végzett kis okiratcsempészésekről... Nos, utazol Palesztinába, vagy nem...?

— Oh, édes Istenem... még magam sem tudom.

— Ugy érted, hogy még nem tudad magad elhatározni?

— Ugy értem, hogy még nem tudom.

— Tehát, mit kívánsz tőlem, rábeszéljelek, vagy segítem kiverni a fejedből?

— Abbahagyhatod ezt a játékot... hogy mint valami Buddha-szobor mennyei magasságokból mosolyogva tekints le a nyomorúságos földi halandóra. És nyugodtan abbahagyhatod az ortámadásaidat is, Mark.

Parker levette lábát az ablakpárkányról. — Akkor hát menj... menj Palesztinába, mert hiszen ez az, amit hallani akarsz tőlem, igaz?

— De nem érzem jól magam zsidók között... Nem tehetek róla.

— De ezzel a kislánnyal jól érzed magad, úgy? Még mindig a saját gyermekekre emlékeztet?

— Már nem... Egyáltalában nem. Sokkal jelentékenyebb egyéniség annál, semhogy másvalakire emlékeztessem. De nagyon szeretem és szeretném megtartani... ha éppenséggel ez az, amire gondolsz.

— Volna még egy súlyos kérdésem önhöz, Mrs. Fremont...

— Halljuk.

— Szerelmes vagy Ari Ben Kánaánba?

Hogy szerelmes-e Ari Ben Kánaánba...? Kitty maga is jól tudta, milyen hatással van rá Ari, ha szól hozzá, ha ránéz, ha a közelében van, sőt már akkor is, ha csak gondol rá. Tudta, hogy soha még hasonló férfivel nem találkozott, tudta, hogy Ari komor némasága és ropogtat akaratereje félelemmel tölti el, tudta, hogy bámulja bátorságát és vakmerőségét, tudta, hogy vannak pillanatok, amikor elviselhetetlennek érzi, olyan elviselhetetlennek, mint soha senki mást... de szeretni...?

— Nem tudom — mondta halkan — és amennyire nem tudom elképzelni, hogy belemenjek az ügybe, éppen olyan kevésbé tudom elhatározni magam arra, hogy abbahagyjam... és fogalmam sincs róla, miért? Egy szerdén nem értem...

★

Kitty több mint egy óra hosszat üldögélt Karen betegágya mellett a szálloda második emeletén berendezett kórházban. A kislány állapota jelentősen javult. Az orvosok maguk is csodálkoztak, milyen varázserővel hatott a gyermekekre ez a két szó: „Erec Jiszráél”. Sokkal hatásosabb volt minden gyógyszernél. Kitty Karen ágya mellett szétnézett a betegszobában lévő többi gyermekek között. Vajon miféle fajta? Honnan jöttek? És merre tartanak? Micsoda furcsa népség...

Kitty és Karen beszélgetésében egyre hosszabb szünetek következtek, mert egyikük se merete érteni a kérdést: utazik-e Kitty Palesztinába, vagy sem? Karen végül elaludt és Kitty elnézte az alvó arcot... Milyen bájos. Lehajolt hozzá, gyengéden megcsókolta a homlokát és végigsimította a haját. Karen álmában elmosolyodott.

Odakünn a folyosón Dov Landau járkált fel s alá türelmetlenül. Mindketten megálltak, egymásránéztek, azután Kitty szó nélkül továbbment.

A nap már lenyugodni készült, amikor Kitty leért a kikötőbe. A rakparton Zeév Gilboa és Joáv Járkoni figyelték az Exodus berakodását. Kitty gyors pillantással nézett végig a parton, de Arit nem látta sehol.

— Sálom, Kitty — kiáltottak fejére a fiúk.

— Hello! — szólt vissza ő. Végigment a rakparton a világitótorony irányában. A levegő lehült, Kitty belebújt szveterébe. Meg kell tudnom — ismételtette saját-magának — kell... kell...! — Odakünn a rakpart végében a köfalon ült Dávid Ben Ami. Mélyen elmerülve látszott gondolataiban és lapos kódarabokat csúsztatott végig a víz felszínén.

Amikor az asszony odaért mellé, Dávid felnézett rá és mosolygott.

Kitty leült mellé. Néhány perccel át csendben néztek a tengerre.

— Gondolatban már otthon jársz? — kérdezte Kitty.

— Igen.

— Jardéna... úgy, így hívják őt... Ari hugát?

Dávid bólintott.

— Fog vele találkozni?

— Ha szerencsém lesz, rövid időre együtt lehetünk.

— Dávid...

— Tessék?

— Mi lesz a gyermekekkel?

— Nagyon vigyáznak rájuk... Ok a mi jövőnk.

— Veszélyes ott a helyzet?

— Igen, nagyon veszélyes.

Kitty elhallgatott.

— Jön velünk? — kérdezte Dávid.

Kitty úgy érezte, a szíve kiugrik a helyéből.

— Miért kérdi?

— Lassanként már egészen természetesen hat, hogy maga velünk van. És Ari is említett valamit ezzel kapcsolatban.

(Folytatása késsen)

Megköt
ciprud lap

Nicosia
rendőrség te
nyu nyomoz
mint hogy oly
pott, hogy A
készes újság
hány nappal
készítőségből
ügymozgott
számlálásban
dotta ki és h
stéleket már
tették. Far
az Etniki o
készítője volt
kötője volt
Makarios
elején tart
amikor tám
ellenfelet,
hogy létezn
működő nép
karios azt
a kritizálók
régen még
a gyarmati

A Theatre
vendé

Jean Loui
késége, Mac
a francia sz
néspárja r
be érkezik
Franco tár
napra terve
francia kor
szerepére j
ciaország é
kifejleszté
kenység ke
cia szintár
Hábitás s
rendszerese
kivül Jeruz
fán is tart
Jean Bour
nagykövet
A társulat
Nére „Mis
embergyűlö
féka, vala
„Hamis va
komédiája
kivül pedig
Tomim, am
lághíre te
Enfants de
nagy film

5

Megjött az elhurcolt ciprusi lapszerkesztő?

Nicosia (UPI). — A rendőrség tegnap nagyarányú nyomozást kezdett, mint ahogy olyan híreket kapott, hogy Antonisz Farmakidesz újságíró, akit néhány nappal ezelőtt a szerkesztőségéből elröböltak, egy ügyvezető népbírósg háziarulásban bűnösnek mondatott ki és halálra ítélte. Az ítéletet már végre is hajtották. Farmakideszt, aki az Etniki című lap szerkesztője volt, állítólag már hétfőn kivégezték. Makariosz érsek április elején tartott beszédében, amikor támadta politikai ellenfeleit, célzott arra, hogy léteznek föld alatt működő népbírósgok. Makariosz azt mondta, hogy a kritizálók nagyrésze nem régen még együttműködött a gyarmati uralommal.

A Theatre de France vendégjátéka

Jean Louis Barault és felesége, Madeleine Renaud, a francia színpad híres színészei érkeztek Izraelbe a Theatre de France társulattal. A 11 napra tervezett látogatás a francia kormány kezdeményezésére jön létre a Franciaország és Izrael között kifejlődött kulturális tevékenység keretében. A francia színtársulat a telavivvi Habimá színházban fog rendszeresen játszani, azon kívül Jeruzsálemben és Haifában is tart egy-egy előadást. Jean Bourdellelle francia nagykövét védnöksége alatt A társulat műsorában Molière „Misanthrope” (Az embergyűlöbb) című vígjátéka, valamint Marivaux „Hamis vallomások” című komédiája szerepel, azonkívül pedig a Baptiste pantomim, amellyel Barault világhírré tett a Les Enfants de Paradise című nagy film keretében.

Egy orvos-író útja. A CFÁTI OLÉVÁROSTÓL — francia irodalmi babérokig

Írta: Galili G. Ervin

A napokban érkezett szülővárosába, Cfátba, a szomorú hír, hogy egy franciaországi vidéki városkában 62 éves korában meghalt Pierre Neyrac, a neves író. Nem annyira szülőhazájában, mint inkább második otthonában volt ismert, ahol életének felét töltötte. A jövővi orvos irodalommal is kezdett foglalkozni, majd 1933-ban „Elveszett közömbösség” címmel kiadta első könyvét. Ennek megjelenése után máris holnapra üstökösöként vált ismertté a neve Franciaországban.

Neyrac új iskolát nyitott a francia irodalomban. Valami sajátosat, egyedülállót, ami zsidóságában, illetve ahhoz való viszonyában keresendő. Noha nyilvánvalóan tökéletesen francia volt, gondolatvilágában megmaradt — egészen haláláig — zsidónak és erec-jiszráélinek egyaránt. Odáiban, merengéseiben ismételtel visszatekintett Cfátba, ahol egykor a bölcsője ringott, majd Petách-Tikvára, ahol ifjúságát töltötte. Hitler uralomra jutása után „Az utolsó zsidó” címen egy drámát írt, amelyben a zsidó nép kiirtását jövendöli meg.

Nem szégyelte zsidó származását, sőt: dicsekedett vele mind a magánéletben, mind írásában. Bűszkén jelezte meg, hogy ő, a francia Pierre Neyrac — Naf-tál Kóhénnak született a kabbalisták fészkeiben. Még pedig nem is akármilyen családból.

Apja, a Jeruzsálemben született dr. Eljáhu Kóhén volt Cfát első zsidó orvosa. Nem, mintha Júdeában nem lett volna szűkség akkorkoriban a tudására, de a galili missziós orvosok ellensúlyo-

zására jött a távoli Cfátba, majd később az új településre, Petách-Tikvára. Az író nagyapjáról, Micháel Hákohérről, mint az első héber folyóirat, a „Chávácelet” (és a „Levanon”) szerkesztő-kiadójáról még regényesebb esetet jegyzett fel a történelem. Az úttörő szerkesztőnek nagy gondoljai voltak a lap kiadására. Bécsbe utazott szerkesztő próbáit, illetve nyomdát beszerezni. Egy napon az egyik parkban ült és cigarettázott. Egyszerre csak hozzálép egy férfi és tüzet kér tőle, majd azt megköszönve, továbbbátál. Legnagyobb meglepetésére a közelállótól tudja meg a jeruzsálemi lapszerkesztő, hogy valójában kinek is adott tüzet: Ófelsége I. Ferenc Józsefnek, Ausztria császárnak és Magyarország királyának.

A leleményes és merész újságíró azonnal Ófelségehez fordult levélben és megemlíti a parkban létrejött inkognito ismeretséget, feltárja igazi voltát és nem feledkezik el megemlíteni, hogy Ócsászári felsége teljes címében bűszkén viseli a „Jeruzsálem királya” címet is, így tehát ő, Micháel Hákohén, jeruzsálemi alattvaló, Ófelsége támogatását kéri a „Chávácelet” című hébernyelvű lap ottani kiadásához.

A válasz azonnal megérkezett egy jeruzsálemi nyomda képeben.

Ennek a Hákohénnak az unokája volt Pierre Neyrac, a neves francia író, aki öt évvel ezelőtt járt utoljára szülővárosában. Végakarátában azt kérte, hogy halála után földi porát Izraelben helyezték örök nyugalomra.

Kármán professzor elutazott

Kármán Tódor professzor tegnap visszatért az Egyesült Államokba. A magyar származású világhírű professzor izraeli látogatása során részt vett azon az ünnepségen, amelyet dr. Pauli emlékeztetőre rendeztek. A tudóst egyébként az intézet tiszteltbéli tagjává avatták.

Micháel Aszáf, a Dávár szerkesztője és az újságíró szervezet elnöke Bernbe utazott, ahol részt vesz a Nemzetközi Újságíró Szövetség értekezletén.

Farida Piacenti olasz szennátor, a náciüldözöttek egyéjének olaszországi elnöke, a id egy hetet töltött az országban, tegnap hazautazott.

Az évenkénti jövedelmi adóvallomások benyújtásának határidői

A jövedelmi adók igazgatósága felhívja az adófizetők figyelmét arra, hogy április hónap folyamán elküldték nekik a 301-es számú nyomtatványt az 1959-es adóév jövedelmeinek bevallására szolgáló űrlapot, amelyben arra kérték fel őket, hogy jelentsék be az 1959 április elsejével kezdődő és 1960 március 31-ikével végződő évben elért jövedelmeiket.

Az az önálló adófizető, aki a jövedelmi adóbevallást teljes könyvelésre alapítja, legkésőbb 1960 augusztus 31-ig köteles benyújtani az adómegállapítási tiszthez (páldi hásumá) — az évszám mérleg mellékelésével — a jövedelmi adó kivetéséhez szükséges módon összeállított nyereség-vesztés számlát.

Azok az önálló adófizetők, akik nem üzleti könyvek alapján készítik el az adóvallomásukat, valamint a béralkalmazottak legkésőbb 1960 június 30-ig kötelesek benyújtani az adóvallomásukat az adómegállapító tisztviselőhöz.

Azokat az önálló foglalkozású adófizetőket, akik nem kapták meg a posta útján küldött évi adóbevallási ívet, ezennel felkérjük, hogy keressék fel az ország valamelyik postahivatalát, vagy bármely adóhivatalt, ahol az információs tisztviselőnél megkaphatják a szükséges nyomtatványt. Minden adóbevallási hivatalban ezidén különleges utbaigazító tisztviselőket neveztek ki, akik tájékoztatást és tanácsot adnak az adófizetőknek mindenben, ami az évi adóvallomás benyújtásával van összefüggésben és szűkség esetén segítséget is nyújtanak az adóvallomás kitöltéséhez. Az utbaigazító tisztviselő neve külön táblán van feltüntetve, amelyet a hivatal információs osztályán helyeztek el.

M. Neudörfer, a jövedelmi adó helyettes igazgatója

... KIÁLLÍTÁSOK ...

Litvinovsky — Muzem Tel-Aviv, Rubinstein terem

Pinchász Litvinovsky jeruzsálemi festő retrospektív kiállítása a Heléna Rubinstein teremben esemény-számba megy, főleg a régi telavivi lakosok számára. Ugyanis Litvinovsky 1944 óta nem állított ki Tel Avivban. Az orosz-zsidó származású festő 1912 óta él az országban és 1920 óta állandó jeruzsálemi lakos. (Időközben többször járt Párisban.) Eleinte aktív volt a Festők és Szobrászok Egyesületében, de hosszú évek óta ritkán állít ki és azt is csak Jeruzsálemben. Litvinovsky külön művész egyéniség, aki nem alkalmazkodik a művészeknél is megszokott formáltságokhoz: amikor beleegyezett képeinek telavivi kiállításába, kikötötte, hogy nem nézi meg a kiállítást és nem engedett katalógust sem nyomtatni.

kat különféle — tiszta és nagyon szép — színekkel és játékos mozdulatokkal variálja.

Viszont áll a tény, hogy a körülbelül 150 „modern” kép közül számos csak felületesen odavetett, nem befejezett, kiállításra még nem érett mű, más helyen pedig számos kompozícióban hiányzik a logikus kapcsolat. Litvinovsky ne tudná, hogy a modern, stilizált sőt a jó absztrakt képek is meg vannak a maga szabályai? Inkább hajlunk arra a feltevésre, hogy az agg festő „Igy írjak ti” mintára egy gúnyos „Igy festetek ti” képsorozatot mutat be az utókor okulására.

BALINT FERENC A TEL-AVIVI HOH TERMEBEN

A Járkon-utcai HOH terem kiállításá alakult át. Rajzok, színes, modern akvarellek és olajfestmények díszítik immár jó két hete falait. A festő, Balint Ferenc haifai művész, ez alkalommal mutatja be először képeit a nagyközönségnek. Balint jól képzett grafikusművész, különösen Akkót megörökítő rajzai figyelemre méltóak. Színes képei is, kivéve egyes túlzásokat, igen kellemesen hatnak, dekoratívek. Balint a haifai városába alkalmazottja, számos közkert és tér őrzi értékes munkáját. m. g.

RECHOVOTI KRÓNIKA

Az utóbbi napokban a Weizmann-intézet igen megalmas időket élt át. Lezajlott a nagy nemzetközi kongresszus, amelyen egész sor külföldi tudós vett részt és felavatták a nemrég elhunyt Benjámin Blochról elnevezett új laboratóriumot, aki több mint egy évtizeden át volt az intézet adminisztratív igazgatója. Vasárnap délelőtti szimpózium rendeztek a nemrég elhunyt Wolfgang Pauli Nobel-díjas professzor 60-ik születésnapján. Ennek az ünnepségnek keretében leplezték le Pauli szobrát. A szobor-leleplezést Wolfgang Paul özvegye végezte el.

Szerda délután tartották meg a Bét Gordon nagyereményben az „Óvatos soffór” versenydíjainak kiosztási ünnepséget. A versenyben több mint ezer kocsivezető vett részt és 280 kapott közüliki díjat. A kitüntetett sofförök közül 180 rehovoti, 60 rison-lecioni és 40 Néscionából való. — Schwartz György, Gámiél Ábrahám, Dáskál Menáchem és Keisler Herberg sofföröket aranyplakkal tüntették ki.

Az utcai balesetek elhárítása céljából a rehovoti rendőrség a reggeli órákban oktatja a gyalogjárókat. Az elmúlt napokban a rendőrség betanított iskolás gyerekekkel végzett járőr-szolgálatot a város legforgalmasabb részén, a Herzl utcán. A szabálytalanul közlekedő gyalogjárókat több esetben bírsággal sújtották. Ugy látszik, a bírságolás jó hatást váltott ki. Most azt tapasztalhatjuk, hogy a rehovoti polgár, mielőtt lép a járdáról, körülnéz, hogy a szabályoknak megfelelően szelje át az utestet.

Schwartz Éva, a rehovoti magyar jisiv ismert és megbecsült tagja, újfajta ritmikus tornaiskolát nyitott a város legforgalmasabb pontján. A népszerű tornatanárnő vállalkozása máris a legnagyobb érdeklődést váltotta ki Rehovoton. K. S.

Haifai mozik műsora:

- ORAH — DOBOK ÉS SZIVEK
- AMPITEATRUM — ELŐSZOR VOLT A BÜN
- HADAR — Tel. 2509. Szombat, vasárnap hétfő A RABSÁG KARMAIBAN Kedd, szerda, csütörtök KASBAH
- MAY — ÖT PENNY
- ARMON — BÓKEZÜ FOLD
- EN-DOR — Szombat, vasárnap, hétfő HATARÖRÖK Kedd, szerda, csüt. TAMADÁS MÁLTA ELLEN
- GAL-OR — Nappal: péntek, vas., hétfő A CSATATEREN TÖRTÉNT Kedd, szeda, csütörtök AZ ISMERETLEN BOSSZUÁLLO Este: A VIZPARTON
- ORION: SERIE NOIRE
- MIRON — PÁROSAN SZÉP AZ ÉLET
- ACMON — AZ UTAZÁS

TÖBB, MINT NEGYEDMILLIÓ EMBER BIZTA RANK PÉNZÉT — ÉS ÖN?

57
éve
működik

107
bankfiók
az országban

32
millió font
„Koach” akcióban
megtakarítva

645
millió font
a bank összes aktívája
31. XII. 59.

A LEGNAGYOBB ÉS LEGRÉGIBB BANK AZ ORSZÁGBAN

